

THE PALIVERSE PROJECT

Το σύμπαν της σοφίας του Βούδα

Ο Τριμερής Κανόνας (Tīpiṭaka)

Ο Κανόνας των Ομιλιών (Sutta Piṭaka)

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών (2. Majjhima Nikāya)

2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες (2. Majjhimapaṇṇāsarpāḷi)

2. Το κεφάλαιο για τους μοναχούς (2. Bhikkhuvaggo)

[MN 61-70, PTS 1.414, 1.481]

PaliVerse

2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών

2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες

2. Το κεφάλαιο για τους μοναχούς

1. Η ομιλία για τη συμβουλή στον Ράχουλα στο κτήριο Αμπαλάττικα

107. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στο Ρατζάγκαχα, στο Άλσος των Μπαμπού, στο καταφύγιο σίτισης σκιούρων. Εκείνη την περίοδο ο σεβάσμιος Ράχουλα διέμενε στην Αμπαλάττικα. Τότε ο Ευλογημένος, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, πήγε προς την Αμπαλάττικα, εκεί όπου ήταν ο σεβάσμιος Ράχουλα. Ο σεβάσμιος Ράχουλα είδε τον Ευλογημένο να έρχεται από μακριά. Αφού τον είδε, ετοίμασε ένα κάθισμα και νερό για τα πόδια. Ο Ευλογημένος κάθισε στο προετοιμασμένο κάθισμα. Αφού κάθισε, έπλυνε τα πόδια του. Και ο σεβάσμιος Ράχουλα, αφού απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο, κάθισε στο πλάι.

108. Τότε ο Ευλογημένος, αφού άφησε λίγο υπόλοιπο νερό στο δοχείο νερού, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Ράχουλα: «Βλέπεις, Ράχουλα, αυτό το λίγο υπόλοιπο νερό που έχει αφεθεί στο δοχείο νερού;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Τόσο λίγος, Ράχουλα, είναι ο ασκητισμός εκείνων που δεν έχουν ντροπή για το συνειδητό ψέμα». Τότε ο Ευλογημένος, αφού πέταξε το λίγο υπόλοιπο νερό, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Ράχουλα: «Βλέπεις, Ράχουλα, το λίγο υπόλοιπο νερό που πετάχτηκε;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Τόσο πεταμένος, Ράχουλα, είναι ο ασκητισμός εκείνων που δεν έχουν ντροπή για το συνειδητό ψέμα». Τότε ο Ευλογημένος, αφού αναποδογύρισε εκείνο το δοχείο νερού, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Ράχουλα: «Βλέπεις, Ράχουλα, αυτό το δοχείο νερού αναποδογυρισμένο;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Τόσο αναποδογυρισμένος, Ράχουλα, είναι ο ασκητισμός εκείνων που δεν έχουν ντροπή για το συνειδητό ψέμα». Τότε ο Ευλογημένος, αφού έστησε όρθιο εκείνο το δοχείο νερού, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Ράχουλα: «Βλέπεις, Ράχουλα, αυτό το δοχείο νερού άδειο και κενό;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Τόσο άδειος και κενός, Ράχουλα, είναι ο ασκητισμός εκείνων που δεν έχουν ντροπή για το συνειδητό ψέμα». Όπως, Ράχουλα, ένας βασιλικός ελέφαντας με χαυλιόδοντες σαν ρυμό άμαξας, μεγαλόσωμος, ευγενούς καταγωγής, έμπειρος στη μάχη, που έχει πάει στη μάχη, εκτελεί έργο και με τα μπροστινά πόδια, εκτελεί έργο και με τα πίσω πόδια, εκτελεί έργο και με το μπροστινό σώμα, εκτελεί έργο και με το πίσω σώμα, εκτελεί έργο και με το κεφάλι, εκτελεί έργο και με τα αυτιά, εκτελεί έργο και με τους χαυλιόδοντες, εκτελεί έργο και με την ουρά· αλλά προστατεύει την προβοσκίδα. Τότε στον ελεφαντοδαμαστή έρχεται η σκέψη: «Αυτός ο βασιλικός ελέφαντας με χαυλιόδοντες σαν ρυμό άμαξας, μεγαλόσωμος, ευγενούς καταγωγής, έμπειρος στη μάχη, που έχει πάει στη μάχη, εκτελεί έργο και με τα μπροστινά πόδια, εκτελεί έργο και με τα πίσω πόδια... κ.λπ... εκτελεί έργο και με την ουρά· αλλά προστατεύει την προβοσκίδα. Η ζωή του βασιλικού ελέφαντα δεν έχει εγκαταλειφθεί». Όταν όμως, Ράχουλα, ο βασιλικός ελέφαντας με χαυλιόδοντες σαν ρυμό άμαξας, μεγαλόσωμος, ευγενούς καταγωγής, έμπειρος στη μάχη, που έχει πάει στη μάχη, εκτελεί έργο και με τα μπροστινά πόδια,

εκτελεί έργο και με τα πίσω πόδια... κ.λπ... εκτελεί έργο και με την ουρά, εκτελεί έργο και με την προβοσκίδα, τότε στον ελεφαντοδομαστή έρχεται η σκέψη: «Αυτός ο βασιλικός ελέφαντας με χαυλιόδοντες σαν ρυμό άμαξας, μεγαλόσωμος, ευγενούς καταγωγής, έμπειρος στη μάχη, που έχει πάει στη μάχη, εκτελεί έργο και με τα μπροστινά πόδια, εκτελεί έργο και με τα πίσω πόδια, εκτελεί έργο και με το μπροστινό σώμα, εκτελεί έργο και με το πίσω σώμα, εκτελεί έργο και με το κεφάλι, εκτελεί έργο και με τα αυτιά, εκτελεί έργο και με τους χαυλιόδοντες, εκτελεί έργο και με την ουρά, εκτελεί έργο και με την προβοσκίδα. Η ζωή του βασιλικού ελέφαντα έχει εγκαταλειφθεί. Τώρα δεν υπάρχει τίποτε που ο βασιλικός ελέφαντας δεν θα έκανε». Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Ράχουλα, για οποιονδήποτε δεν έχει ντροπή για το συνειδητό ψέμα, λέω ότι δεν υπάρχει κανένα κακό που δεν θα έκανε. Γι' αυτό, Ράχουλα, «ούτε για αστείο δεν θα πω ψέματα» - έτσι πρέπει να εξασκείσαι, Ράχουλα.

109. «Τι νομίζεις, Ράχουλα, για ποιο σκοπό χρησιμεύει ο καθρέφτης;» «Για ανασκόπηση, σεβάσμιε κύριε». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Ράχουλα, αφού ανασκοπήσεις επανειλημμένα πρέπει να κάνεις σωματική πράξη, αφού ανασκοπήσεις επανειλημμένα πρέπει να κάνεις λεκτική πράξη, αφού ανασκοπήσεις επανειλημμένα πρέπει να κάνεις νοητική πράξη. Όταν εσύ, Ράχουλα, επιθυμείς να κάνεις μια σωματική πράξη, εκείνη ακριβώς τη σωματική πράξη πρέπει να ανασκοπήσεις - 'αυτή η σωματική πράξη που επιθυμώ να κάνω, άραγε αυτή η σωματική πράξη μου θα οδηγούσε σε πάθηση του εαυτού μου, θα οδηγούσε σε πάθηση άλλου, θα οδηγούσε σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η σωματική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο;' Αν εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η σωματική πράξη που επιθυμώ να κάνω, αυτή η σωματική πράξη μου θα οδηγούσε σε πάθηση του εαυτού μου, θα οδηγούσε σε πάθηση άλλου, θα οδηγούσε σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η σωματική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο', μια τέτοια σωματική πράξη, Ράχουλα, οπωσδήποτε δεν πρέπει να γίνει. Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η σωματική πράξη που επιθυμώ να κάνω, αυτή η σωματική πράξη μου δεν θα οδηγούσε σε πάθηση του εαυτού μου, δεν θα οδηγούσε σε πάθηση άλλου, δεν θα οδηγούσε σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η σωματική πράξη καλή, με ευτυχισμένες συνέπειες, με ευτυχισμένο επακόλουθο', μια τέτοια σωματική πράξη, Ράχουλα, πρέπει να γίνει.

«Ακόμη και ενώ κάνεις, Ράχουλα, μια σωματική πράξη, εκείνη ακριβώς τη σωματική πράξη πρέπει να ανασκοπήσεις - 'αυτή η σωματική πράξη που κάνω, άραγε αυτή η σωματική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η σωματική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο;' Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η σωματική πράξη που κάνω, αυτή η σωματική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η σωματική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο', πρέπει να σταματήσεις, Ράχουλα, μια τέτοια σωματική πράξη. Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η σωματική πράξη που κάνω, αυτή η σωματική πράξη μου δεν οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, δεν οδηγεί σε πάθηση άλλου, δεν οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η σωματική πράξη καλή, με ευτυχισμένες συνέπειες, με ευτυχισμένο επακόλουθο', πρέπει να συνεχίσεις, Ράχουλα, μια τέτοια σωματική πράξη.

«Ακόμη και αφού κάνεις, Ράχουλα, μια σωματική πράξη, εκείνη ακριβώς τη σωματική πράξη πρέπει να ανασκοπήσεις - 'αυτή η σωματική πράξη που έκανα, άραγε αυτή η σωματική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η σωματική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο;' Αν εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η σωματική πράξη που έκανα, αυτή η σωματική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η σωματική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο', μια τέτοια σωματική πράξη, Ράχουλα, πρέπει να εξομολογηθεί στον Διδάσκαλο ή στους νοήμονες ή στους συντρόφους στην άγια ζωή, να αποκαλυφθεί, να φανερωθεί· αφού την εξομολογηθεί, την αποκαλύψει, τη φανερώσει, πρέπει να επιτύχει αυτοσυγκράτηση στο μέλλον. Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η σωματική πράξη που έκανα, αυτή η σωματική πράξη μου δεν οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, δεν οδηγεί σε πάθηση άλλου, δεν οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η σωματική πράξη καλή, με ευτυχισμένες συνέπειες, με ευτυχισμένο επακόλουθο', με εκείνη ακριβώς τη χαρά και την ευφροσύνη, Ράχουλα, πρέπει να διαμένεις, εξασκούμενος μέρα και νύχτα στις καλές νοητικές καταστάσεις.

110. «Όταν εσύ, Ράχουλα, επιθυμείς να κάνεις μια λεκτική πράξη, εκείνη ακριβώς τη λεκτική πράξη πρέπει να ανασκοπήσεις - 'αυτή η λεκτική πράξη που επιθυμώ να κάνω, άραγε αυτή η λεκτική πράξη μου θα οδηγούσε σε πάθηση του εαυτού μου, θα οδηγούσε σε πάθηση άλλου, θα οδηγούσε σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η λεκτική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο;' Αν εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η λεκτική πράξη που επιθυμώ να κάνω, αυτή η λεκτική πράξη μου θα οδηγούσε σε πάθηση του εαυτού μου, θα οδηγούσε σε πάθηση άλλου, θα οδηγούσε σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η λεκτική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο', μια τέτοια λεκτική πράξη, Ράχουλα, οπωσδήποτε δεν πρέπει να γίνει. Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η λεκτική πράξη που επιθυμώ να κάνω, αυτή η λεκτική πράξη μου δεν θα οδηγούσε σε πάθηση του εαυτού μου, δεν θα οδηγούσε σε πάθηση άλλου - είναι αυτή η λεκτική πράξη καλή, με ευτυχισμένες συνέπειες, με ευτυχισμένο επακόλουθο', μια τέτοια λεκτική πράξη, Ράχουλα, πρέπει να γίνει.

«Ακόμη και ενώ κάνεις, Ράχουλα, μια λεκτική πράξη, εκείνη ακριβώς τη λεκτική πράξη πρέπει να ανασκοπήσεις - 'αυτή η λεκτική πράξη που κάνω, άραγε αυτή η λεκτική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η λεκτική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο;' Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η λεκτική πράξη που κάνω, αυτή η λεκτική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η λεκτική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο', πρέπει να σταματήσεις, Ράχουλα, μια τέτοια λεκτική πράξη. Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η λεκτική πράξη που κάνω, αυτή η λεκτική πράξη μου δεν οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, δεν οδηγεί σε πάθηση άλλου, δεν οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η λεκτική πράξη καλή, με ευτυχισμένες συνέπειες, με ευτυχισμένο επακόλουθο', πρέπει να συνεχίσεις, Ράχουλα, μια τέτοια λεκτική πράξη.

«Ακόμη και αφού κάνεις, Ράχουλα, μια λεκτική πράξη, εκείνη ακριβώς τη λεκτική πράξη πρέπει να ανασκοπήσεις - 'αυτή η λεκτική πράξη που έκανα, άραγε αυτή η λεκτική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η λεκτική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο;' Αν εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η λεκτική πράξη που έκανα, αυτή η λεκτική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η λεκτική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο', μια τέτοια λεκτική πράξη, Ράχουλα, πρέπει να εξομολογηθεί στον Διδάσκαλο ή στους νοήμονες ή στους συντρόφους στην άγια ζωή, να αποκαλυφθεί, να φανερωθεί· αφού την εξομολογηθεί, την αποκαλύψει, τη φανερώσει, πρέπει να επιτύχει αυτοσυγκράτηση στο μέλλον. Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η λεκτική πράξη που έκανα, αυτή η λεκτική πράξη μου δεν οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, δεν οδηγεί σε πάθηση άλλου, δεν οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η λεκτική πράξη καλή, με ευτυχισμένες συνέπειες, με ευτυχισμένο επακόλουθο', με εκείνη ακριβώς τη χαρά και την ευφροσύνη, Ράχουλα, πρέπει να διαμένεις, εξασκούμενος μέρα και νύχτα στις καλές νοητικές καταστάσεις.

111. «Όταν εσύ, Ράχουλα, επιθυμείς να κάνεις μια νοητική πράξη, εκείνη ακριβώς τη νοητική πράξη πρέπει να ανασκοπήσεις - 'αυτή η νοητική πράξη που επιθυμώ να κάνω, άραγε αυτή η νοητική πράξη μου θα οδηγούσε σε πάθηση του εαυτού μου, θα οδηγούσε σε πάθηση άλλου, θα οδηγούσε σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η νοητική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο;' Αν εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η νοητική πράξη που επιθυμώ να κάνω, αυτή η νοητική πράξη μου θα οδηγούσε σε πάθηση του εαυτού μου, θα οδηγούσε σε πάθηση άλλου, θα οδηγούσε σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η νοητική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο', μια τέτοια νοητική πράξη, Ράχουλα, οπωσδήποτε δεν πρέπει να γίνει. Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η νοητική πράξη που επιθυμώ να κάνω, αυτή η νοητική πράξη μου δεν θα οδηγούσε σε πάθηση του εαυτού μου, δεν θα οδηγούσε σε πάθηση άλλου, δεν θα οδηγούσε σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η νοητική πράξη καλή, με ευτυχισμένες συνέπειες, με ευτυχισμένο επακόλουθο', μια τέτοια νοητική πράξη, Ράχουλα, πρέπει να γίνει.

«Ακόμη και ενώ κάνεις, Ράχουλα, μια νοητική πράξη, εκείνη ακριβώς τη νοητική πράξη πρέπει να ανασκοπήσεις - 'αυτή η νοητική πράξη που κάνω, άραγε αυτή η νοητική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η νοητική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο;' Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η νοητική πράξη που κάνω, αυτή η νοητική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η νοητική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο', πρέπει να σταματήσεις, Ράχουλα, μια τέτοια νοητική πράξη. Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η νοητική πράξη που κάνω, αυτή η νοητική πράξη μου δεν οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, δεν οδηγεί σε πάθηση άλλου, δεν οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η νοητική πράξη καλή, με ευτυχισμένες συνέπειες, με ευτυχισμένο επακόλουθο', πρέπει να συνεχίσεις, Ράχουλα, μια τέτοια νοητική πράξη.

«Ακόμη και αφού κάνεις, Ράχουλα, μια νοητική πράξη, εκείνη ακριβώς τη νοητική πράξη πρέπει να ανασκοπήσεις - 'αυτή η νοητική πράξη που έκανα, άραγε αυτή η νοητική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η νοητική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο;' Αν εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η νοητική πράξη που έκανα, αυτή η νοητική πράξη μου οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, οδηγεί σε πάθηση άλλου, οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η νοητική πράξη φαύλη, με επώδυνες συνέπειες, με επώδυνο επακόλουθο', μια τέτοια όμως νοητική πράξη, Ράχουλα, πρέπει να σε στενοχωρεί, να σε κάνει να ντρέπεσαι, να σε κάνει να αηδιάζεις· αφού στενοχωρηθείς, αφού ντραπείς, αφού αηδιάσεις, πρέπει να επιτύχεις αυτοσυγκράτηση στο μέλλον. Αν όμως εσύ, Ράχουλα, ανασκοπώντας γνωρίζεις έτσι - 'αυτή η νοητική πράξη που έκανα, αυτή η νοητική πράξη μου δεν οδηγεί σε πάθηση του εαυτού μου, δεν οδηγεί σε πάθηση άλλου, δεν οδηγεί σε πάθηση και των δύο - είναι αυτή η νοητική πράξη καλή, με ευτυχισμένες συνέπειες, με ευτυχισμένο επακόλουθο', με εκείνη ακριβώς τη χαρά και την ευφροσύνη, Ράχουλα, πρέπει να διαμένεις, εξασκούμενος μέρα και νύχτα στις καλές νοητικές καταστάσεις.

112. «Όποιοι, Ράχουλα, ασκητές ή βραχμάνοι στο παρελθόν εξάγνισαν τη σωματική πράξη, εξάγνισαν τη λεκτική πράξη, εξάγνισαν τη νοητική πράξη, όλοι αυτοί έτσι ακριβώς αφού ανασκόπησαν επανειλημμένα εξάγνισαν τη σωματική πράξη, αφού ανασκόπησαν επανειλημμένα εξάγνισαν τη λεκτική πράξη, αφού ανασκόπησαν επανειλημμένα εξάγνισαν τη νοητική πράξη. Και όποιοι, Ράχουλα, ασκητές ή βραχμάνοι στο μέλλον θα εξαγνίσουν τη σωματική πράξη, θα εξαγνίσουν τη λεκτική πράξη, θα εξαγνίσουν τη νοητική πράξη, όλοι αυτοί έτσι ακριβώς αφού ανασκοπήσουν επανειλημμένα θα εξαγνίσουν τη σωματική πράξη, αφού ανασκοπήσουν επανειλημμένα θα εξαγνίσουν τη λεκτική πράξη, αφού ανασκοπήσουν επανειλημμένα θα εξαγνίσουν τη νοητική πράξη. Και όποιοι, Ράχουλα, ασκητές ή βραχμάνοι τώρα εξαγνίζουν τη σωματική πράξη, εξαγνίζουν τη λεκτική πράξη, εξαγνίζουν τη νοητική πράξη, όλοι αυτοί έτσι ακριβώς αφού ανασκοπούν επανειλημμένα εξαγνίζουν τη σωματική πράξη, αφού ανασκοπούν επανειλημμένα εξαγνίζουν τη λεκτική πράξη, αφού ανασκοπούν επανειλημμένα εξαγνίζουν τη νοητική πράξη. Γι' αυτό, Ράχουλα, «αφού ανασκοπήσω επανειλημμένα θα εξαγνίσω τη σωματική πράξη, αφού ανασκοπήσω επανειλημμένα θα εξαγνίσω τη λεκτική πράξη, αφού ανασκοπήσω επανειλημμένα θα εξαγνίσω τη νοητική πράξη» - έτσι πρέπει να εξασκείσαι, Ράχουλα».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Ράχουλα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Αμπαλατθικαραχουλοβάντα, πρώτη.

2. Η μεγαλύτερη ομιλία συμβουλής στον Ράχουλα

113. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στη Σαβάτθι για προσφερόμενη τροφή. Και ο σεβάσμιος Ράχουλα, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, ακολούθησε τον Ευλογημένο από κοντά. Τότε ο Ευλογημένος, αφού γύρισε να κοιτάξει, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Ράχουλα: «Οποιαδήποτε, Ράχουλα,

ύλη - παρελθούσα, μελλοντική ή παρούσα, εσωτερική ή εξωτερική, χονδροειδής ή λεπτοφυής, κατώτερη ή ανώτερη, μακριά ή κοντά - όλη η ύλη 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να ιδωθεί όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία». «Μόνο η ύλη λοιπόν, Ευλογημένε, μόνο η ύλη λοιπόν, Καλότυχε;» «Και η ύλη, Ράχουλα, και το αίσθημα, Ράχουλα, και η αντίληψη, Ράχουλα, και οι δραστηριότητες, Ράχουλα, και η συνείδηση, Ράχουλα». Τότε ο σεβάσμιος Ράχουλα σκέφτηκε: «Ποιος σήμερα, αφού νουθετήθηκε με νουθεσία μπροστά στον Ευλογημένο, θα μπει στο χωριό για προσφερόμενη τροφή;» και επιστρέφοντας από εκεί, κάθισε στη βάση κάποιου δένδρου, διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Ο σεβάσμιος Σαριπούττα είδε τον σεβάσμιο Ράχουλα να κάθεται στη βάση κάποιου δένδρου, διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αφού τον είδε, απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Ράχουλα: «Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη της μνήμης επί της αναπνοής. Η διαλογιστική ανάπτυξη της μνήμης επί της αναπνοής, Ράχουλα, όταν αναπτυχθεί και καλλιεργηθεί, έχει μεγάλο καρπό, έχει μεγάλο όφελος».

114. Τότε ο σεβάσμιος Ράχουλα, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Ράχουλα είπε στον Ευλογημένο: «Πώς, σεβάσμιε κύριε, η μνήμη επί της αναπνοής όταν αναπτυχθεί, πώς όταν καλλιεργηθεί έχει μεγάλο καρπό, έχει μεγάλο όφελος;» «Ό,τι, Ράχουλα, είναι εσωτερικό, ατομικό, σκληρό, στερεοποιημένο, προσκολλημένο, δηλαδή - τρίχες της κεφαλής, τρίχες του σώματος, νύχια, δόντια, δέρμα, σάρκα, τένοντες, οστά, μυελός των οστών, νεφρά, καρδιά, συκώτι, υπεζωκότας, σπλήνα, πνεύμονες, έντερα, μεσεντέριο, περιεχόμενα του στομάχου, κόπρανα, ή οτιδήποτε άλλο εσωτερικό, ατομικό, σκληρό, στερεοποιημένο, προσκολλημένο - αυτό ονομάζεται, Ράχουλα, το εσωτερικό στερεό στοιχείο. Και το εσωτερικό στερεό στοιχείο και το εξωτερικό στερεό στοιχείο, αυτό είναι απλώς στερεό στοιχείο. Αυτό 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να θεωρείται όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποστρέφεται από το στερεό στοιχείο, απαλλάσσει τη συνείδηση από το πάθος για το στερεό στοιχείο».

115. «Και ποιο, Ράχουλα, είναι το υγρό στοιχείο; Το υγρό στοιχείο μπορεί να είναι εσωτερικό, μπορεί να είναι εξωτερικό. Και ποιο, Ράχουλα, είναι το εσωτερικό υγρό στοιχείο; Ό,τι είναι εσωτερικό, ατομικό, υγρό, υγροποιημένο, προσκολλημένο, δηλαδή - χολή, φλέγμα, πύον, αίμα, ιδρώτας, λίπος, δάκρυα, στέαρ, σάλιο, βλέννα, αρθρικό υγρό, ούρα, ή οτιδήποτε άλλο εσωτερικό, ατομικό, υγρό, υγροποιημένο, προσκολλημένο - αυτό ονομάζεται, Ράχουλα, το εσωτερικό υγρό στοιχείο. Και το εσωτερικό υγρό στοιχείο και το εξωτερικό υγρό στοιχείο, αυτό είναι απλώς υγρό στοιχείο. Αυτό 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να θεωρείται όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποστρέφεται από το υγρό στοιχείο, απαλλάσσει τη συνείδηση από το πάθος για το υγρό στοιχείο.

116. «Και ποιο, Ράχουλα, είναι το θερμό στοιχείο; Το θερμό στοιχείο μπορεί να είναι εσωτερικό, μπορεί να είναι εξωτερικό. Και ποιο, Ράχουλα, είναι το εσωτερικό θερμό στοιχείο; Ό,τι είναι εσωτερικό, ατομικό, θερμότητα, θερμοποιημένο, προσκολλημένο,

δηλαδή - αυτό με το οποίο θερμαίνεται, αυτό με το οποίο γηράσκει, αυτό με το οποίο καίγεται, αυτό με το οποίο ό,τι τρώγεται, πίνεται, μασιέται και γεύεται χωνεύεται σωστά, ή οτιδήποτε άλλο εσωτερικό, ατομικό, θερμότητα, θερμοποιημένο, προσκολλημένο - αυτό ονομάζεται, Ράχουλα, το εσωτερικό θερμό στοιχείο. Και το εσωτερικό θερμό στοιχείο και το εξωτερικό θερμό στοιχείο, αυτό είναι απλώς θερμό στοιχείο. Αυτό 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να θεωρείται όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποστρέφεται από το θερμό στοιχείο, απαλλάσσει τη συνείδηση από το πάθος για το θερμό στοιχείο.

117. «Και ποιο, Ράχουλα, είναι το στοιχείο του αέρα; Το στοιχείο του αέρα μπορεί να είναι εσωτερικό, μπορεί να είναι εξωτερικό. Και ποιο, Ράχουλα, είναι το εσωτερικό στοιχείο του αέρα; Ό,τι είναι εσωτερικό, ατομικό, αέρας, αεροειδές, προσκολλημένο, δηλαδή - οι άνεμοι που ανεβαίνουν, οι άνεμοι που κατεβαίνουν, οι άνεμοι στην κοιλιά, οι άνεμοι στα έντερα, οι άνεμοι που διατρέχουν τα μέλη, η εισπνοή και η εκπνοή, ή οτιδήποτε άλλο εσωτερικό, ατομικό, αέρας, αεροειδές, προσκολλημένο - αυτό ονομάζεται, Ράχουλα, το εσωτερικό στοιχείο του αέρα. Και το εσωτερικό στοιχείο του αέρα και το εξωτερικό στοιχείο του αέρα, αυτό είναι απλώς στοιχείο του αέρα. Αυτό 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να θεωρείται όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποστρέφεται από το στοιχείο του αέρα, απαλλάσσει τη συνείδηση από το πάθος για το στοιχείο του αέρα.

118. «Και ποιο, Ράχουλα, είναι το στοιχείο του χώρου; Το στοιχείο του χώρου μπορεί να είναι εσωτερικό, μπορεί να είναι εξωτερικό. Και ποιο, Ράχουλα, είναι το εσωτερικό στοιχείο του χώρου; Ό,τι είναι εσωτερικό, ατομικό, χώρος, χωρικό, προσκολλημένο, δηλαδή - το άνοιγμα του αυτιού, το άνοιγμα της μύτης, το άνοιγμα του στόματος, αυτό μέσω του οποίου καταπίνεται ό,τι τρώγεται, πίνεται, μασιέται και γεύεται, εκεί όπου ό,τι τρώγεται, πίνεται, μασιέται και γεύεται παραμένει, αυτό μέσω του οποίου ό,τι τρώγεται, πίνεται, μασιέται και γεύεται βγαίνει από κάτω, ή οτιδήποτε άλλο εσωτερικό, ατομικό, χώρος, χωρικό, κενό, κενοποιημένο, άνοιγμα, ανοιγμένο, μη αγγιζόμενο από σάρκα και αίμα, προσκολλημένο - αυτό ονομάζεται, Ράχουλα, το εσωτερικό στοιχείο του χώρου. Και το εσωτερικό στοιχείο του χώρου και το εξωτερικό στοιχείο του χώρου, αυτό είναι απλώς στοιχείο του χώρου. Αυτό 'αυτό δεν είναι δικό μου, αυτό δεν είμαι εγώ, αυτό δεν είναι ο εαυτός μου' - έτσι αυτό πρέπει να θεωρείται όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία. Έχοντας δει έτσι αυτό όπως πραγματικά είναι με ορθή σοφία, αποστρέφεται από το στοιχείο του χώρου, απαλλάσσει τη συνείδηση από το πάθος για το στοιχείο του χώρου.

119. «Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τη γη. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τη γη, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση. Όπως, Ράχουλα, στη γη πετούν και καθαρά πράγματα, πετούν και ακάθαρτα πράγματα, πετούν και κόπρανα, πετούν και ούρα, πετούν και σάλιο, πετούν και πύον, πετούν και αίμα, και η γη δεν στενοχωριέται ή ντρέπεται ή αηδιάζει από αυτό· ακριβώς έτσι κι εσύ, Ράχουλα, ανάπτυξε τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τη γη. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τη γη, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση.

«Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με το νερό. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με το νερό, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση. Όπως, Ράχουλα, στο νερό πλένουν και καθαρά πράγματα, πλένουν και ακάθαρτα πράγματα, πλένουν και κόπρανα, πλένουν και ούρα, πλένουν και σάλιο, πλένουν και πύον, πλένουν και αίμα, και το νερό δεν στενοχωριέται ή ντρέπεται ή αηδιάζει από αυτό· ακριβώς έτσι κι εσύ, Ράχουλα, ανάπτυξε τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με το νερό. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με το νερό, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση.

«Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τη φωτιά. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τη φωτιά, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση. Όπως, Ράχουλα, η φωτιά καίει και καθαρά πράγματα, καίει και ακάθαρτα πράγματα, καίει και κόπρανα, καίει και ούρα, καίει και σάλιο, καίει και πύον, καίει και αίμα, και η φωτιά δεν στενοχωριέται ή ντρέπεται ή αηδιάζει από αυτό· ακριβώς έτσι κι εσύ, Ράχουλα, ανάπτυξε τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τη φωτιά. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τη φωτιά, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση.

«Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τον αέρα. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τον αέρα, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση. Όπως, Ράχουλα, ο αέρας φυσά πάνω και σε καθαρά πράγματα, φυσά πάνω και σε ακάθαρτα πράγματα, φυσά πάνω και σε κόπρανα, φυσά πάνω και σε ούρα, φυσά πάνω και σε σάλιο, φυσά πάνω και σε πύον, φυσά πάνω και σε αίμα, και ο αέρας δεν στενοχωριέται ή ντρέπεται ή αηδιάζει από αυτό· ακριβώς έτσι κι εσύ, Ράχουλα, ανάπτυξε τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τον αέρα. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τον αέρα, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση.

«Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τον χώρο. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τον χώρο, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση. Όπως, Ράχουλα, ο χώρος δεν είναι εδραιωμένος· ακριβώς έτσι κι εσύ, Ράχουλα, ανάπτυξε τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τον χώρο. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη όμοια με τον χώρο, οι εγερθείσες ευχάριστες και δυσάρεστες επαφές δεν θα κατακυριεύσουν τη συνείδηση.

120. «Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη της φιλικότητας. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη της φιλικότητας, ο θυμός θα εγκαταλειφθεί. Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη της συμπόνιας. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη της συμπόνιας, η βλάβη θα εγκαταλειφθεί. Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη της αλτρουιστικής χαράς. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη της αλτρουιστικής χαράς, η δυσαρέσκεια θα εγκαταλειφθεί. Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη της αταραξίας. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη της αταραξίας, η αποστροφή θα εγκαταλειφθεί. Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη της ρυπαρότητας.

Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη της ρυπαρότητας, η λαγνεία θα εγκαταλειφθεί. Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη της αντίληψης της παροδικότητας. Επειδή, Ράχουλα, σε εσένα που αναπτύσσεις τη διαλογιστική ανάπτυξη της αντίληψης της παροδικότητας, η αλαζονεία του "εγώ είμαι" θα εγκαταλειφθεί.

121. «Ανάπτυξε, Ράχουλα, τη διαλογιστική ανάπτυξη της μνήμης επί της αναπνοής. Διότι η μνήμη επί της αναπνοής, Ράχουλα, όταν αναπτυχθεί και καλλιεργηθεί, έχει μεγάλο καρπό, έχει μεγάλο όφελος. Και πώς, Ράχουλα, η μνήμη επί της αναπνοής όταν αναπτυχθεί, πώς όταν καλλιεργηθεί έχει μεγάλο καρπό, έχει μεγάλο όφελος; Εδώ, Ράχουλα, ένας μοναχός, έχοντας πάει στο δάσος ή στη βάση ενός δένδρου ή σε μια άδεια οικία, κάθετα διασταυρώνοντας τα πόδια του, κρατώντας το σώμα του ευθύ, εδραιώνοντας τη μνήμη μπροστά στο πρόσωπο. Αυτός μνήμων εισπνέει, μνήμων εκπνέει.

Εισπνέοντας μακρά κατανοεί: «εισπνέω μακρά», εκπνέοντας μακρά κατανοεί: «εκπνέω μακρά»· εισπνέοντας σύντομα κατανοεί: «εισπνέω σύντομα», εκπνέοντας σύντομα κατανοεί: «εκπνέω σύντομα». Εξασκείται: «βιώνοντας ολόκληρο το σώμα της αναπνοής θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «βιώνοντας ολόκληρο το σώμα της αναπνοής θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «γαληνεύοντας τη σωματική δραστηριότητα θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «γαληνεύοντας τη σωματική δραστηριότητα θα εκπνεύσω».

Εξασκείται: «βιώνοντας αγαλλίαση θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «βιώνοντας αγαλλίαση θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «βιώνοντας ευτυχία θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «βιώνοντας ευτυχία θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «βιώνοντας τη νοητική δραστηριότητα θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «βιώνοντας τη νοητική δραστηριότητα θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «γαληνεύοντας τη νοητική δραστηριότητα θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «γαληνεύοντας τη νοητική δραστηριότητα θα εκπνεύσω».

Εξασκείται: «βιώνοντας τη συνείδηση θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «βιώνοντας τη συνείδηση θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «ευχαριστώντας τη συνείδηση θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «ευχαριστώντας τη συνείδηση θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «συγκεντρώνοντας τη συνείδηση θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «συγκεντρώνοντας τη συνείδηση θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «απελευθερώνοντας τη συνείδηση θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «απελευθερώνοντας τη συνείδηση θα εκπνεύσω».

Εξασκείται: «παρατηρώντας το παροδικό θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «παρατηρώντας το παροδικό θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «παρατηρώντας το μη πάθος θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «παρατηρώντας το μη πάθος θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «παρατηρώντας την παύση θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «παρατηρώντας την παύση θα εκπνεύσω»· εξασκείται: «παρατηρώντας την παραίτηση θα εισπνεύσω»· εξασκείται: «παρατηρώντας την παραίτηση θα εκπνεύσω».

«Όταν η μνήμη επί της αναπνοής, Ράχουλα, έχει αναπτυχθεί έτσι, έχει καλλιεργηθεί έτσι, έχει μεγάλο καρπό, έχει μεγάλο όφελος. Όταν η μνήμη επί της αναπνοής, Ράχουλα, έχει αναπτυχθεί έτσι, έχει καλλιεργηθεί έτσι, ακόμη και οι τελευταίες εισπνοές καταπαύουν με επίγνωση, όχι χωρίς επίγνωση».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Ράχουλα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μαχαραχουλοβάντα, δεύτερη.

3. Η συντομότερη ομιλία στον Μαλούκουα

122. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Τότε στον σεβάσμιο Μαλουκουαπούττα, που είχε μεταβεί σε ιδιωτικό χώρο και ήταν σε απομόνωση, εγέρθηκε αυτός ο αναλογισμός: «Αυτές οι λανθασμένες απόψεις που ο Ευλογημένος δεν έχει δηλώσει, έχει παραμερίσει και έχει απορρίψει - 'ο κόσμος είναι αιώνιος', 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος', 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος', 'ο κόσμος είναι άπειρος', 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα', 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο', 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' - αυτά ο Ευλογημένος δεν μου τα δηλώνει. Αυτά που ο Ευλογημένος δεν μου δηλώνει, αυτό δεν μου αρέσει, αυτό δεν μου είναι αποδεκτό. Εγώ λοιπόν, αφού πλησιάσω τον Ευλογημένο, θα τον ρωτήσω αυτό το θέμα. Αν ο Ευλογημένος μου απαντήσει - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος', ή 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' - έτσι εγώ θα ακολουθήσω την άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο· αν ο Ευλογημένος δεν μου απαντήσει - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος', ή 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' - έτσι εγώ, αφού απαρνηθώ την εξάσκηση, θα επιστρέψω σε κατώτερη ζωή».

123. Τότε ο σεβάσμιος Μαλουκουαπούττα, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Μαλουκουαπούττα είπε στον Ευλογημένο:

124. «Εδώ σε μένα, σεβάσμιε κύριε, που είχα μεταβεί σε ιδιωτικό χώρο και ήμουν σε απομόνωση, εγέρθηκε αυτός ο αναλογισμός: Αυτές οι λανθασμένες απόψεις που ο Ευλογημένος δεν έχει δηλώσει, έχει παραμερίσει και έχει απορρίψει - 'ο κόσμος είναι αιώνιος', 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος'... κ.λπ... 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' - αυτά ο Ευλογημένος δεν μου τα δηλώνει. Αυτά που ο Ευλογημένος δεν μου δηλώνει, αυτό δεν μου αρέσει, αυτό δεν μου είναι αποδεκτό. Εγώ λοιπόν, αφού πλησιάσω τον Ευλογημένο, θα τον ρωτήσω αυτό το θέμα. Αν ο Ευλογημένος μου απαντήσει - ή "ο κόσμος είναι αιώνιος", ή "ο κόσμος είναι μη-αιώνιος"... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' - έτσι εγώ θα ακολουθήσω την άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο. Αν ο Ευλογημένος δεν μου απαντήσει - ή "ο κόσμος είναι αιώνιος", ή "ο κόσμος είναι μη-αιώνιος"... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' - έτσι εγώ, αφού απαρνηθώ την εξάσκηση, θα επιστρέψω σε κατώτερη ζωή. Αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'ο κόσμος είναι αιώνιος', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'ο κόσμος είναι αιώνιος'· αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος'. Αν ο Ευλογημένος δεν γνωρίζει - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος', ή 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος', για αυτόν που δεν γνωρίζει, που δεν βλέπει, αυτό ακριβώς είναι το ευθύ, δηλαδή - 'δεν γνωρίζω, δεν βλέπω'. Αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'ο κόσμος είναι άπειρος'· αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'ο κόσμος είναι άπειρος', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'ο κόσμος είναι άπειρος'. Αν ο Ευλογημένος δεν γνωρίζει - ή 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος', ή 'ο κόσμος είναι άπειρος', για αυτόν που δεν γνωρίζει, που δεν βλέπει, αυτό ακριβώς είναι το ευθύ, δηλαδή - 'δεν

γνωρίζω, δεν βλέπω'. Αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα'· αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο'. Αν ο Ευλογημένος δεν γνωρίζει - ή 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα', ή 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο', για αυτόν που δεν γνωρίζει, που δεν βλέπει, αυτό ακριβώς είναι το ευθύ, δηλαδή - 'δεν γνωρίζω, δεν βλέπω'. Αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο'· αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Αν ο Ευλογημένος δεν γνωρίζει - ή 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο', για αυτόν που δεν γνωρίζει, που δεν βλέπει, αυτό ακριβώς είναι το ευθύ, δηλαδή - 'δεν γνωρίζω, δεν βλέπω'. Αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο'· αν ο Ευλογημένος γνωρίζει - 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ας μου δηλώσει ο Ευλογημένος 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'. Αν ο Ευλογημένος δεν γνωρίζει - ή 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο', ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο', για αυτόν που δεν γνωρίζει, που δεν βλέπει, αυτό ακριβώς είναι το ευθύ, δηλαδή - 'δεν γνωρίζω, δεν βλέπω'».

125. «Μήπως εγώ, Μαλουνκυάπουττα, σου είπα έτσι: 'Έλα εσύ, Μαλουνκυάπουττα, άσκησε την άγια ζωή υπό εμένα, εγώ θα σου απαντήσω - ή "ο κόσμος είναι αιώνιος", ή "ο κόσμος είναι μη-αιώνιος", ή "ο κόσμος είναι πεπερασμένος", ή "ο κόσμος είναι άπειρος", ή "η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα", ή "η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο", ή "ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο", ή "ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο", ή "ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο", ή "ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο";» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Ή μήπως εσύ μου είπες έτσι: 'Εγώ, σεβάσμιε κύριε, θα ασκήσω την άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο, ο Ευλογημένος θα μου απαντήσει - ή "ο κόσμος είναι αιώνιος", ή "ο κόσμος είναι μη-αιώνιος", ή "ο κόσμος είναι πεπερασμένος", ή "ο κόσμος είναι άπειρος", ή "η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα", ή "η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο", ή "ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο", ή "ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο", ή "ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο", ή "ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο";» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Έτσι λοιπόν, Μαλουνκυάπουττα, ούτε εγώ σου λέω: 'Έλα εσύ, Μαλουνκυάπουττα, άσκησε την άγια ζωή υπό εμένα, εγώ θα σου απαντήσω - ή "ο κόσμος είναι αιώνιος", ή "ο κόσμος είναι μη-αιώνιος"... κ.λπ... ή "ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο"'· ούτε εσύ μου λες: 'Εγώ, σεβάσμιε κύριε, θα ασκήσω την άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο, ο Ευλογημένος θα μου απαντήσει - ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος', ή 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος'... κ.λπ... ή "ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο"'· Αφού έτσι έχουν τα πράγματα, ανόητε άνθρωπε, ποιος όντας ποιον απορρίπτεις;

126. «Όποιος, Μαλουνκυάπουττα, θα έλεγε έτσι: "Δεν θα ακολουθήσω την άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο μέχρι ο Ευλογημένος να μου δηλώσει: ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος', ή 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'", αυτό θα παρέμενε αδήλωτο, Μαλουνκυάπουττα, από τον

Τατχάγκατα, και εκείνο το άτομο θα πέθαινε. Όπως, Μαλουνκυάπουττα, ένας άνθρωπος θα είχε τρυπηθεί από βέλος αλειμμένο με δηλητήριο με παχύ επίχρισμα. Οι φίλοι και σύμβουλοί του, οι συγγενείς και ομόαιμοι θα έφερναν γιατρό χειρουργό. Εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνον τον άνθρωπο από τον οποίο τρυπήθηκα, αν είναι της πολεμικής κάστας ή βραχμάνος ή της εμπορικής κάστας ή της εργατικής κάστας". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνον τον άνθρωπο από τον οποίο τρυπήθηκα, ποιο είναι το όνομά του και ποιο είναι το σόι του". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνον τον άνθρωπο από τον οποίο τρυπήθηκα, αν είναι ψηλός ή κοντός ή μεσαίος". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνον τον άνθρωπο από τον οποίο τρυπήθηκα, αν είναι μαύρος ή καστανός ή με χρυσαφένιο δέρμα". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνον τον άνθρωπο από τον οποίο τρυπήθηκα, αν είναι από τάδε χωριό ή κωμόπολη ή πόλη". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνο το τόξο από το οποίο τρυπήθηκα, αν είναι απλό τόξο ή σταυρωτό τόξο". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνη τη χορδή με την οποία τρυπήθηκα, αν είναι από φλοιό άκκα ή από μπαμπού ή από τένοντα ή από κάνναβη ή από γαλακτοφόρο φυτό". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνο το βέλος από το οποίο τρυπήθηκα, αν είναι από άγριο καλάμι ή από καλλιεργημένο". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνο το βέλος από το οποίο τρυπήθηκα, με τα φτερά τίνος είναι φτερωμένο, αν γύπα ή ερωδιού ή γερακιού ή παγωνιού ή πουλιού σιτιλαχάνου". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνο το βέλος από το οποίο τρυπήθηκα, με τον τένοντα τίνος είναι περιτυλιγμένο, αν βοδιού ή βουβαλιού ή μαύρου λιονταριού ή πιθήκου". εκείνος θα έλεγε έτσι - "Δεν θα αφαιρέσω αυτό το βέλος μέχρι να μάθω εκείνο το βέλος από το οποίο τρυπήθηκα, αν είναι απλό βέλος ή με σχιστή αιχμή ή με αγκίστρι ή με σιδερένια αιχμή ή με δόντι μοσχариού ή σε σχήμα φύλλου πικροδάφνης" - αυτό θα παρέμενε άγνωστο, Μαλουνκυάπουττα, από εκείνον τον άνθρωπο, και εκείνος ο άνθρωπος θα πέθαινε. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Μαλουνκυάπουττα, όποιος θα έλεγε έτσι: "Δεν θα ακολουθήσω την άγια ζωή υπό τον Ευλογημένο μέχρι ο Ευλογημένος να μου δηλώσει: ή 'ο κόσμος είναι αιώνιος', ή 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος'... κ.λπ... ή 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο'" - αυτό θα παρέμενε αδηλώτο, Μαλουνκυάπουττα, από τον Τατχάγκατα, και εκείνο το άτομο θα πέθαινε.

127. «"Ο κόσμος είναι αιώνιος", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», έτσι δεν είναι· «"ο κόσμος είναι μη-αιώνιος", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», ούτε έτσι είναι· Μαλουνκυάπουττα, είτε υπάρχει η άποψη "ο κόσμος είναι αιώνιος", είτε υπάρχει η άποψη "ο κόσμος είναι μη-αιώνιος", υπάρχει πράγματι γέννηση, υπάρχει γήρας, υπάρχει θάνατος, υπάρχουν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσσάρεσκεια και άγχος· για την καταστροφή των οποίων εγώ διακηρύσσω στην παρούσα ζωή. "Ο κόσμος είναι πεπερασμένος", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», έτσι δεν είναι· «"ο κόσμος είναι άπειρος", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», ούτε έτσι είναι· Μαλουνκυάπουττα, είτε υπάρχει η άποψη "ο κόσμος είναι πεπερασμένος", είτε υπάρχει η άποψη "ο κόσμος είναι άπειρος", υπάρχει πράγματι γέννηση, υπάρχει

γήρας, υπάρχει θάνατος, υπάρχουν λύπη, θρήνος, πόνος, δυσaréσκεια και άγχος· για την καταστροφή των οποίων εγώ διακηρύσσω στην παρούσα ζωή. "Η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», έτσι δεν είναι· «"η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», ούτε έτσι είναι· Μαλουνκυάπουττα, είτε υπάρχει η άποψη "η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα", είτε υπάρχει η άποψη "η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο", υπάρχει πράγματι γέννηση... κ.λπ... διακηρύσσω την καταστροφή. "Ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», έτσι δεν είναι· «"ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», ούτε έτσι είναι· Μαλουνκυάπουττα, είτε υπάρχει η άποψη "ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο", είτε υπάρχει η άποψη "ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο", υπάρχει πράγματι γέννηση... κ.λπ... για την καταστροφή των οποίων εγώ διακηρύσσω στην παρούσα ζωή. "Ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», έτσι δεν είναι· «"ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο", Μαλουνκυάπουττα, αν υπήρχε αυτή η άποψη, θα υπήρχε βίωση της άγιας ζωής», ούτε έτσι είναι· Μαλουνκυάπουττα, είτε υπάρχει η άποψη "ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο", είτε υπάρχει η άποψη "ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο", υπάρχει πράγματι γέννηση... κ.λπ... για την καταστροφή των οποίων εγώ διακηρύσσω στην παρούσα ζωή.

128. «Γι' αυτό λοιπόν, Μαλουνκυάπουττα, να θυμάστε το αδήλωτο από εμένα ως αδήλωτο· και να θυμάστε το δηλωμένο από εμένα ως δηλωμένο. Και τι, Μαλουνκυάπουττα, έχει μείνει αδήλωτο από εμένα; 'Ο κόσμος είναι αιώνιος', Μαλουνκυάπουττα, έχει μείνει αδήλωτο από εμένα· 'ο κόσμος είναι μη-αιώνιος' - έχει μείνει αδήλωτο από εμένα· 'ο κόσμος είναι πεπερασμένος' - έχει μείνει αδήλωτο από εμένα· 'ο κόσμος είναι άπειρος' - έχει μείνει αδήλωτο από εμένα· 'η ψυχή είναι το ίδιο με το σώμα' - έχει μείνει αδήλωτο από εμένα· 'η ψυχή είναι κάτι άλλο και το σώμα κάτι άλλο' - έχει μείνει αδήλωτο από εμένα· 'ο Τατχάγκατα υπάρχει μετά το θάνατο' - έχει μείνει αδήλωτο από εμένα· 'ο Τατχάγκατα δεν υπάρχει μετά το θάνατο' - έχει μείνει αδήλωτο από εμένα· 'ο Τατχάγκατα και υπάρχει και δεν υπάρχει μετά το θάνατο' - έχει μείνει αδήλωτο από εμένα· 'ο Τατχάγκατα ούτε υπάρχει ούτε δεν υπάρχει μετά το θάνατο' - έχει μείνει αδήλωτο από εμένα. Και γιατί αυτό, Μαλουνκυάπουττα, έχει μείνει αδήλωτο από εμένα; Διότι αυτό, Μαλουνκυάπουττα, δεν συνδέεται με το όφελος, δεν αποτελεί τις βασικές αρχές της άγιας ζωής, δεν οδηγεί στην αποστασιοποίηση, δεν οδηγεί στο μη πάθος, δεν οδηγεί στην παύση, δεν οδηγεί στη γαλήνη, δεν οδηγεί στην άμεση γνώση, δεν οδηγεί στην ανώτατη φώτιση, δεν οδηγεί στο Νιμπάνα. Γι' αυτό αυτό έχει μείνει αδήλωτο από εμένα. Και τι, Μαλουνκυάπουττα, έχει δηλωθεί από εμένα; 'Αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος', Μαλουνκυάπουττα, έχει δηλωθεί από εμένα· 'αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου' - έχει δηλωθεί από εμένα· 'αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου' - έχει δηλωθεί από εμένα· 'αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου' - έχει δηλωθεί από εμένα. Και γιατί αυτό, Μαλουνκυάπουττα, έχει δηλωθεί από εμένα; Διότι αυτό, Μαλουνκυάπουττα, συνδέεται με το όφελος, αυτό αποτελεί τις βασικές αρχές της άγιας ζωής, οδηγεί στην αποστασιοποίηση, στο μη πάθος, στην παύση, στη γαλήνη, στην άμεση γνώση, στην ανώτατη φώτιση, στο Νιμπάνα. Γι' αυτό

αυτό έχει δηλωθεί από εμένα. Γι' αυτό λοιπόν, Μαλουνκυάπουττα, να θυμάστε το αδήλωτο από εμένα ως αδήλωτο· και να θυμάστε το δηλωμένο από εμένα ως δηλωμένο».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Μαλουνκυάπουττα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Τσουλαμαλούκια, τρίτη.

4. Η μεγαλύτερη ομιλία στον Μαλούκκα

129. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Θυμάστε, μοναχοί, τους πέντε κατώτερους νοητικούς δεσμούς που έχουν διδαχθεί από εμένα;»

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Μαλουνκυάπουττα είπε στον Ευλογημένο: «Εγώ, σεβάσμιε κύριε, θυμάμαι τους πέντε κατώτερους νοητικούς δεσμούς που έχουν διδαχθεί από τον Ευλογημένο». «Πώς όμως εσύ, Μαλουνκυάπουττα, θυμάσαι τους πέντε κατώτερους νοητικούς δεσμούς που έχουν διδαχθεί από εμένα;» «Εγώ, σεβάσμιε κύριε, θυμάμαι την άποψη περί ταυτότητας ως κατώτερο νοητικό δεσμό που έχει διδαχθεί από τον Ευλογημένο· εγώ, σεβάσμιε κύριε, θυμάμαι τη σκεπτικιστική αμφιβολία ως κατώτερο νοητικό δεσμό που έχει διδαχθεί από τον Ευλογημένο· εγώ, σεβάσμιε κύριε, θυμάμαι την αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες ως κατώτερο νοητικό δεσμό που έχει διδαχθεί από τον Ευλογημένο· εγώ, σεβάσμιε κύριε, θυμάμαι την ηδονική επιθυμία ως κατώτερο νοητικό δεσμό που έχει διδαχθεί από τον Ευλογημένο· εγώ, σεβάσμιε κύριε, θυμάμαι τον θυμό ως κατώτερο νοητικό δεσμό που έχει διδαχθεί από τον Ευλογημένο. Έτσι εγώ, σεβάσμιε κύριε, θυμάμαι τους πέντε κατώτερους νοητικούς δεσμούς που έχουν διδαχθεί από τον Ευλογημένο».

«Σε ποιον άραγε εσύ, Μαλουνκυάπουττα, θυμάσαι ότι έχουν διδαχθεί έτσι αυτοί οι πέντε κατώτεροι νοητικοί δεσμοί; Δεν θα σε επικρίνουν, Μαλουνκυάπουττα, οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές με αυτή την επίκριση που χρησιμοποιεί την παρομοίωση με το νήπιο; Διότι, Μαλουνκυάπουττα, σε ένα μικρό παιδί, ένα βρέφος, ανόητο, που κείται ανάσκελα, δεν υπάρχει καν η έννοια της ταυτότητας, πώς λοιπόν θα εγερθεί σε αυτό η άποψη περί ταυτότητας; Αλλά η υπολανθάνουσα τάση για άποψη περί ταυτότητας υπολανθάνει σε αυτό. Διότι, Μαλουνκυάπουττα, σε ένα μικρό παιδί, ένα βρέφος, ανόητο, που κείται ανάσκελα, δεν υπάρχει καν η έννοια των φαινομένων, πώς λοιπόν θα εγερθεί σε αυτό η σκεπτικιστική αμφιβολία για τα φαινόμενα; Αλλά η υπολανθάνουσα τάση για σκεπτικιστική αμφιβολία υπολανθάνει σε αυτό. Διότι, Μαλουνκυάπουττα, σε ένα μικρό παιδί, ένα βρέφος, ανόητο, που κείται ανάσκελα, δεν υπάρχει καν η έννοια της ηθικής, πώς λοιπόν θα εγερθεί σε αυτό η αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες; Αλλά η υπολανθάνουσα τάση για αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες υπολανθάνει σε αυτό. Διότι, Μαλουνκυάπουττα, σε ένα μικρό παιδί, ένα βρέφος, ανόητο, που κείται ανάσκελα, δεν υπάρχει καν η έννοια των ηδονών, πώς λοιπόν θα εγερθεί σε αυτό η ηδονική επιθυμία για τις ηδονές; Αλλά η υπολανθάνουσα τάση για ηδονικό πάθος υπολανθάνει σε αυτό. Διότι, Μαλουνκυάπουττα, σε ένα μικρό παιδί, ένα βρέφος, ανόητο, που

κείται ανάσκελα, δεν υπάρχει καν η έννοια των όντων, πώς λοιπόν θα εγερθεί σε αυτό ο θυμός για τα όντα; Αλλά η υπολανθάνουσα τάση για θυμό υπολανθάνει σε αυτό. Δεν θα σε επικρίνουν, Μαλουνκυάπουττα, οι αλλόδοξοι περιπλανώμενοι ασκητές με αυτή την επίκριση που χρησιμοποιεί την παρομοίωση με το νήπιο;» Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Άναντα είπε στον Ευλογημένο: «Είναι ο κατάλληλος χρόνος γι' αυτό, Ευλογημένε· είναι ο κατάλληλος χρόνος γι' αυτό, Καλότυχε· ο Ευλογημένος να διδάξει τους πέντε κατώτερους νοητικούς δεσμούς. Αφού ακούσουν από τον Ευλογημένο, οι μοναχοί θα το θυμούνται». «Τότε λοιπόν, Άναντα, άκουσε, πρόσεχε καλά· θα μιλήσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο σεβάσμιος Άναντα στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

130. «Εδώ, Άναντα, ο αδαής κοινός άνθρωπος που δεν βλέπει τους ευγενείς, που δεν είναι επιδέξιος στην ευγενή διδασκαλία, που δεν είναι πειθαρχημένος στην ευγενή διδασκαλία, που δεν βλέπει τα ενάρετα άτομα, που δεν είναι επιδέξιος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, που δεν είναι πειθαρχημένος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, διαμένει με νου κατακλυσμένο από την άποψη περί ταυτότητας, κυριευμένο από την άποψη περί ταυτότητας· και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από την άποψη περί ταυτότητας που έχει εγερθεί. Αυτή η άποψη περί ταυτότητάς του έχει γίνει ισχυρή, απειθάρχητη, είναι κατώτερος νοητικός δεσμός. Διαμένει με νου κατακλυσμένο από τη σκεπτικιστική αμφιβολία, κυριευμένο από τη σκεπτικιστική αμφιβολία· και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από τη σκεπτικιστική αμφιβολία που έχει εγερθεί. Αυτή η σκεπτικιστική αμφιβολία του έχει γίνει ισχυρή, απειθάρχητη, είναι κατώτερος νοητικός δεσμός. Διαμένει με νου κατακλυσμένο από την αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες, κυριευμένο από την αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες· και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από την αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες που έχει εγερθεί. Αυτή η αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητές του έχει γίνει ισχυρή, απειθάρχητη, είναι κατώτερος νοητικός δεσμός. Διαμένει με νου κατακλυσμένο από το ηδονικό πάθος, κυριευμένο από το ηδονικό πάθος· και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από το ηδονικό πάθος που έχει εγερθεί. Αυτό το ηδονικό πάθος του έχει γίνει ισχυρό, απειθάρχητο, είναι κατώτερος νοητικός δεσμός. Διαμένει με νου κατακλυσμένο από τον θυμό, κυριευμένο από τον θυμό· και δεν κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από τον θυμό που έχει εγερθεί. Αυτός ο θυμός του έχει γίνει ισχυρός, απειθάρχητος, είναι κατώτερος νοητικός δεσμός.

131. «Ο μορφωμένος όμως, Άναντα, ευγενής μαθητής που βλέπει τους ευγενείς, που είναι επιδέξιος στην ευγενή διδασκαλία, που είναι καλά πειθαρχημένος στην ευγενή διδασκαλία, που βλέπει τα ενάρετα άτομα, που είναι επιδέξιος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, που είναι καλά πειθαρχημένος στη διδασκαλία των ενάρετων ατόμων, δεν διαμένει με νου κατακλυσμένο από την άποψη περί ταυτότητας, κυριευμένο από την άποψη περί ταυτότητας· και κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από την άποψη περί ταυτότητας που έχει εγερθεί. Αυτή η άποψη περί ταυτότητάς του μαζί με τις υπολανθάνουσες τάσεις εγκαταλείπεται. Δεν διαμένει με νου κατακλυσμένο από τη σκεπτικιστική αμφιβολία, κυριευμένο από τη σκεπτικιστική αμφιβολία· και κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από τη σκεπτικιστική αμφιβολία που έχει εγερθεί. Αυτή η σκεπτικιστική αμφιβολία του μαζί με τις υπολανθάνουσες τάσεις εγκαταλείπεται. Δεν διαμένει με νου κατακλυσμένο από την αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες, κυριευμένο από την αγκίστρωση

σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες· και κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από την αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητες που έχει εγερθεί. Αυτή η αγκίστρωση σε ηθικούς κανόνες και αυστηρότητές του μαζί με τις υπολανθάνουσες τάσεις εγκαταλείπεται. Δεν διαμένει με νου κατακλυσμένο από το ηδονικό πάθος, κυριευμένο από το ηδονικό πάθος· και κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από το ηδονικό πάθος που έχει εγερθεί. Αυτό το ηδονικό πάθος του μαζί με τις υπολανθάνουσες τάσεις εγκαταλείπεται. Δεν διαμένει με νου κατακλυσμένο από τον θυμό, κυριευμένο από τον θυμό· και κατανοεί όπως πραγματικά είναι τη διαφυγή από τον θυμό που έχει εγερθεί. Αυτός ο θυμός του μαζί με τις υπολανθάνουσες τάσεις εγκαταλείπεται.

132. «Όποια οδός, Άναντα, όποια πρακτική υπάρχει για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών, χωρίς να ακολουθήσει εκείνη την οδό, εκείνη την πρακτική, κάποιος θα γνωρίσει ή θα δει ή θα εγκαταλείψει τους πέντε κατώτερους νοητικούς δεσμούς - αυτό είναι αδύνατον. Όπως, Άναντα, ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, χωρίς να κόψει τον φλοιό, χωρίς να κόψει το μαλακό ξύλο, θα γίνει κοπή της ουσίας - αυτό είναι αδύνατον· ακριβώς έτσι, Άναντα, όποια οδός, όποια πρακτική υπάρχει για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών, χωρίς να ακολουθήσει εκείνη την οδό, εκείνη την πρακτική, κάποιος θα γνωρίσει ή θα δει ή θα εγκαταλείψει τους πέντε κατώτερους νοητικούς δεσμούς - αυτό είναι αδύνατον.

«Αλλά όποια οδός, Άναντα, όποια πρακτική υπάρχει για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών, ακολουθώντας εκείνη την οδό, εκείνη την πρακτική, κάποιος θα γνωρίσει ή θα δει ή θα εγκαταλείψει τους πέντε κατώτερους νοητικούς δεσμούς - αυτό είναι δυνατόν. Όπως, Άναντα, ενός μεγάλου δέντρου που στέκεται και έχει ουσία, αφού κόψει τον φλοιό, αφού κόψει το μαλακό ξύλο, θα γίνει κοπή της ουσίας - αυτό είναι δυνατόν· ακριβώς έτσι, Άναντα, όποια οδός, όποια πρακτική υπάρχει για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών, ακολουθώντας εκείνη την οδό, εκείνη την πρακτική, κάποιος θα γνωρίσει ή θα δει ή θα εγκαταλείψει τους πέντε κατώτερους νοητικούς δεσμούς - αυτό είναι δυνατόν. Όπως, Άναντα, ο ποταμός Γάγγης είναι γεμάτος νερό, γεμάτος μέχρι το χείλος, ώστε να μπορεί να πιει ένα κοράκι. Τότε θα ερχόταν ένας αδύναμος άνθρωπος - 'Εγώ θα διασχίσω οριζοντίως αυτόν τον ποταμό Γάγγη με το μπράτσο, κόβοντας το ρεύμα, και θα πάω με ασφάλεια στην άλλη όχθη· αυτός δεν θα μπορούσε να διασχίσει οριζοντίως τον ποταμό Γάγγη με το μπράτσο, κόβοντας το ρεύμα, και να πάει με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Ακριβώς έτσι, Άναντα, σε όποιους, όταν διδάσκεται η Διδασκαλία για την παύση της ταύτισης, η συνείδηση δεν εισέρχεται, δεν γαληνεύει, δεν σταθεροποιείται, δεν απελευθερώνεται· όπως εκείνος ο αδύναμος άνθρωπος, έτσι αυτά τα άτομα πρέπει να θεωρούνται. Όπως, Άναντα, ο ποταμός Γάγγης είναι γεμάτος νερό, γεμάτος μέχρι το χείλος, ώστε να μπορεί να πιει ένα κοράκι. Τότε θα ερχόταν ένας δυνατός άνθρωπος - 'Εγώ θα διασχίσω οριζοντίως αυτόν τον ποταμό Γάγγη με το μπράτσο, κόβοντας το ρεύμα, και θα πάω με ασφάλεια στην άλλη όχθη· αυτός θα μπορούσε να διασχίσει οριζοντίως τον ποταμό Γάγγη με το μπράτσο, κόβοντας το ρεύμα, και να πάει με ασφάλεια στην άλλη όχθη. Ακριβώς έτσι, Άναντα, σε όποιους, όταν διδάσκεται η Διδασκαλία για την παύση της ταύτισης, η συνείδηση εισέρχεται, γαληνεύει, σταθεροποιείται, απελευθερώνεται· όπως εκείνος ο δυνατός άνθρωπος, έτσι αυτά τα άτομα πρέπει να θεωρούνται.

133. «Και ποια, Άναντα, είναι η οδός, ποια η πρακτική για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών; Εδώ, Άναντα, ένας μοναχός, με την αποστασιοποίηση από τις προσκολλήσεις, με την εγκατάλειψη των φαύλων νοητικών καταστάσεων, με την πλήρη κατάπαυση της σωματικής αδράνειας, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Αυτός, ό,τι εκεί υπάρχει που ανήκει στην ύλη, που ανήκει στο αίσθημα, που ανήκει στην αντίληψη, που ανήκει στις δραστηριότητες, που ανήκει στη συνείδηση, αυτές τις νοητικές καταστάσεις τις θεωρεί ως παροδικές, ως πόνο, ως αρρώστια, ως απόστημα, ως βέλος, ως δυστυχία, ως πάθηση, ως ξένες, ως αποσύνθεση, ως κενές, ως μη-εαυτό. Αυτός αποσύρει τη συνείδηση από αυτές τις νοητικές καταστάσεις. Αυτός, αφού αποσύρει τη συνείδηση από αυτές τις νοητικές καταστάσεις, κατευθύνει τη συνείδηση προς το αθάνατο στοιχείο: «Αυτό είναι γαλήνιο, αυτό είναι εξάισιο, δηλαδή ο κατευνασμός όλων των δραστηριοτήτων, η παραίτηση από όλες τις προσκολλήσεις, η εξάλειψη της επιθυμίας, το μη πάθος, η παύση, το Νιμπάνα». Αυτός, αδιάλειπτος σε αυτό, επιτυγχάνει την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών· αν δεν επιτύχει την εξάλειψη των νοητικών διαφθορών, με αυτό ακριβώς το πάθος για τη Διδασκαλία, με αυτή την απόλαυση της Διδασκαλίας, με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών, γίνεται αυθόρμητα γεννημένος, εκεί επιτυγχάνει το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο. Αυτή επίσης, Άναντα, είναι η οδός, αυτή η πρακτική για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών.

«Επιπλέον, Άναντα, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού... κ.λπ... εισέρχεται και παραμένει στη δεύτερη διαλογιστική έκσταση... την τρίτη διαλογιστική έκσταση... εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκσταση. Αυτός, ό,τι εκεί υπάρχει που ανήκει στην ύλη, που ανήκει στο αίσθημα, που ανήκει στην αντίληψη, που ανήκει στις δραστηριότητες, που ανήκει στη συνείδηση... μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο. Αυτή επίσης, Άναντα, είναι η οδός, αυτή η πρακτική για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών.

«Επιπλέον, Άναντα, ένας μοναχός, με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενος «άπειρος είναι ο χώρος», έχοντας επιτύχει το επίπεδο του άπειρου χώρου, διαμένει. Αυτός, ό,τι εκεί υπάρχει που ανήκει στο αίσθημα, που ανήκει στην αντίληψη, που ανήκει στις δραστηριότητες, που ανήκει στη συνείδηση... κ.λπ... μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο. Αυτή επίσης, Άναντα, είναι η οδός, αυτή η πρακτική για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών.

«Επιπλέον, Άναντα, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενος «άπειρη είναι η συνείδηση», έχοντας επιτύχει το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, διαμένει. Αυτός, ό,τι εκεί υπάρχει που ανήκει στο αίσθημα, που ανήκει στην αντίληψη, που ανήκει στις δραστηριότητες, που ανήκει στη συνείδηση... κ.λπ... μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο. Αυτή επίσης, Άναντα, είναι η οδός, αυτή η πρακτική για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών.

«Επιπλέον, Άναντα, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενος «δεν υπάρχει τίποτε», έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μηδαμινότητας, διαμένει. Αυτός, ό,τι εκεί υπάρχει που ανήκει στο αίσθημα, που ανήκει στην αντίληψη, που ανήκει στις δραστηριότητες, που ανήκει στη συνείδηση... κ.λπ... μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο. Αυτή επίσης, Άναντα, είναι η οδός, αυτή η πρακτική για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών».

«Αν αυτή, σεβάσμιε κύριε, είναι η οδός, αυτή η πρακτική για την εγκατάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών, τότε γιατί εδώ κάποιοι μοναχοί είναι απελευθερωμένοι στο νου και κάποιοι μοναχοί είναι απελευθερωμένοι μέσω σοφίας;»
«Εδώ λοιπόν, Άναντα, λέω ότι αυτό οφείλεται στη διαφορά των ικανοτήτων».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Άναντα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μαχαμαλούκια, τέταρτη.

5. Η ομιλία στον Μπαντάλι

134. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στη Σαβάτθι, στο άλσος του Τζέτα, στο μοναστήρι του Ανάθαπίντικα. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Μοναχοί». «Σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Εγώ, μοναχοί, τρώω ένα γεύμα σε μία συνεδρία· τρώγοντας, μοναχοί, ένα γεύμα σε μία συνεδρία, αντιλαμβάνομαι λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή. Ελάτε και εσείς, μοναχοί, τρώτε ένα γεύμα σε μία συνεδρία· τρώγοντας, μοναχοί, και εσείς ένα γεύμα σε μία συνεδρία, θα αντιληφθείτε λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή». Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Μπαντάλι είπε στον Ευλογημένο: «Εγώ, σεβάσμιε κύριε, δεν μπορώ να τρώω ένα γεύμα σε μία συνεδρία· διότι, σεβάσμιε κύριε, τρώγοντας ένα γεύμα σε μία συνεδρία θα είχα τύψη, θα είχα μεταμέλεια». «Τότε λοιπόν εσύ, Μπαντάλι, όπου έχεις προσκληθεί, εκεί αφού φας ένα μέρος και αφού βγάλεις έξω ένα μέρος, να φας. Ακόμη κι έτσι εσύ, Μπαντάλι, τρώγοντας σε μία συνεδρία θα συντηρείσαι». «Ακόμη κι έτσι εγώ, σεβάσμιε κύριε, δεν μπορώ να τρώω· διότι ακόμη κι έτσι, σεβάσμιε κύριε, τρώγοντας θα είχα τύψη, θα είχα μεταμέλεια». Τότε ο σεβάσμιος Μπαντάλι, ενώ ο Ευλογημένος θέσπιζε τον κανόνα εξάσκησης και ενώ η κοινότητα μοναχών αναλάμβανε την εξάσκηση, εξέφρασε αδυναμία. Τότε ο σεβάσμιος Μπαντάλι όλο εκείνο το τρίμηνο δεν παρουσιάστηκε μπροστά στον Ευλογημένο, όπως ακριβώς αυτός που δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου.

135. Εκείνη την περίοδο αρκετοί μοναχοί έκαναν την κατασκευή χιτώνων για τον Ευλογημένο - όταν ολοκληρωθεί ο χιτώνας, ο Ευλογημένος θα αναχωρήσει για περιπλάνηση μετά το πέρας των τριών μηνών. Τότε ο σεβάσμιος Μπαντάλι πήγε εκεί όπου ήταν εκείνοι οι μοναχοί· αφού πλησίασε, χαιρέτησε εκείνους τους μοναχούς. Αφού ολοκλήρωσε την ευγενική και αξιομνημόνευτη συζήτηση, κάθισε στο πλάι. Στον σεβάσμιο Μπαντάλι που καθόταν στο πλάι, εκείνοι οι μοναχοί είπαν αυτό: «Αυτή, φίλε Μπαντάλι, είναι η κατασκευή χιτώνων για τον Ευλογημένο που γίνεται. Όταν ολοκληρωθεί ο χιτώνας, ο Ευλογημένος θα αναχωρήσει για περιπλάνηση μετά το πέρας των τριών μηνών. Έλα, φίλε Μπαντάλι, πρόσεχε καλά αυτό το σφάλμα, μήπως

αργότερα γίνει πιο δύσκολο για σένα». «Ναι, φίλοι», απάντησε ο σεβάσμιος Μπαντάλι σε εκείνους τους μοναχούς και πήγε εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Μπαντάλι είπε στον Ευλογημένο: «Ένα σφάλμα με κατέλαβε, σεβάσμιε κύριε, σαν αδαή, σαν συγχυσμένο, σαν φαύλο, που ενώ ο Ευλογημένος θέσπιζε τον κανόνα εξάσκησης και ενώ η κοινότητα μοναχών αναλάμβανε την εξάσκηση, εξέφρασα αδυναμία. Ας δεχθεί ο Ευλογημένος, σεβάσμιε κύριε, το σφάλμα μου ως σφάλμα, για αυτοσυγκράτηση στο μέλλον».

«Πράγματι εσύ, Μπαντάλι, ένα σφάλμα σε κατέλαβε σαν αδαή, σαν συγχυσμένο, σαν φαύλο, που ενώ εγώ θέσπιζα τον κανόνα εξάσκησης και ενώ η κοινότητα μοναχών αναλάμβανε την εξάσκηση, εξέφρασες αδυναμία. Και μια περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι - 'ο Ευλογημένος διαμένει στη Σαβάτθι, και ο Ευλογημένος θα με γνωρίσει - ο μοναχός που ονομάζεται Μπαντάλι δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου'. Αυτή επίσης η περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι. Και μια περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι - 'αρκετοί μοναχοί έχουν εισέλθει στην απόσυρση κατά την βροχερή εποχή στη Σαβάτθι, και αυτοί θα με γνωρίσουν - ο μοναχός που ονομάζεται Μπαντάλι δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου'. Αυτή επίσης η περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι. Και μια περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι - 'αρκετές μοναχές έχουν εισέλθει στην απόσυρση κατά την βροχερή εποχή στη Σαβάτθι, και αυτές θα με γνωρίσουν - ο μοναχός που ονομάζεται Μπαντάλι δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου'. Αυτή επίσης η περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι. Και μια περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι - 'αρκετοί λαϊκοί ακόλουθοι διαμένουν στη Σαβάτθι, και αυτοί θα με γνωρίσουν - ο μοναχός που ονομάζεται Μπαντάλι δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου'. Αυτή επίσης η περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι. Και μια περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι - 'αρκετές λαϊκές ακόλουθοι διαμένουν στη Σαβάτθι, και αυτές θα με γνωρίσουν - ο μοναχός που ονομάζεται Μπαντάλι δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου'. Αυτή επίσης η περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι. Και μια περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι - 'αρκετοί ασκητές και βραχμάνοι διαφόρων αιρέσεων έχουν εισέλθει στην απόσυρση κατά την βροχερή εποχή στη Σαβάτθι, και αυτοί θα με γνωρίσουν - ο μοναχός που ονομάζεται Μπαντάλι, μαθητής του ασκητή Γκόταμα, ένας αρκετά πρεσβύτερος μοναχός, δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη Διδαχή'. Αυτή επίσης η περίπτωση δεν διείσδυσε, Μπαντάλι».

«Ένα σφάλμα με κατέλαβε, σεβάσμιε κύριε, σαν αδαή, σαν συγχυσμένο, σαν φαύλο, που ενώ ο Ευλογημένος θέσπιζε τον κανόνα εξάσκησης και ενώ η κοινότητα μοναχών αναλάμβανε την εξάσκηση, εξέφρασα αδυναμία. Ας δεχθεί ο Ευλογημένος, σεβάσμιε κύριε, το σφάλμα μου ως σφάλμα, για αυτοσυγκράτηση στο μέλλον». «Πράγματι εσύ, Μπαντάλι, ένα σφάλμα σε κατέλαβε σαν αδαή, σαν συγχυσμένο, σαν φαύλο, που ενώ εγώ θέσπιζα τον κανόνα εξάσκησης και ενώ η κοινότητα μοναχών αναλάμβανε την εξάσκηση, εξέφρασες αδυναμία».

136. «Τι νομίζεις, Μπαντάλι, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας μοναχός απελευθερωμένος και από τις δύο πλευρές, και εγώ θα του έλεγα έτσι - 'έλα εσύ, μοναχέ, γίνε μου γέφυρα στη λάσπη', άραγε αυτός θα γινόταν γέφυρα ή θα έστρεφε αλλού το σώμα του ή θα έλεγε 'όχι';»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Τι νομίζεις, Μπαντάλι, ας υποθέσουμε ότι υπήρχε εδώ ένας μοναχός απελευθερωμένος μέσω της σοφίας... μάρτυρας του σώματος... έχων επιτύχει την ορθή άποψη... απελευθερωμένος διά της πίστης... ακόλουθος βασιζόμενος στη Διδασκαλία... ακόλουθος βασιζόμενος στη πίστη, και εγώ θα του έλεγα έτσι -'έλα εσύ, μοναχέ, γίνε μου γέφυρα στη λάσπη', άραγε αυτός θα γινόταν γέφυρα ή θα έστρεφε αλλού το σώμα του ή θα έλεγε 'όχι';»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Τι νομίζεις, Μπαντάλι, άραγε εσύ, Μπαντάλι, εκείνη την περίοδο ήσουν απελευθερωμένος και από τις δύο πλευρές ή απελευθερωμένος μέσω της σοφίας ή μάρτυρας του σώματος ή έχων επιτύχει την ορθή άποψη ή απελευθερωμένος διά της πίστης ή ακόλουθος βασιζόμενος στη Διδασκαλία ή ακόλουθος βασιζόμενος στη πίστη;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Δεν ήσουν εσύ, Μπαντάλι, εκείνη την περίοδο άδειος, κούφιος, ηττημένος;»

«Ναι, σεβάσμιε κύριε. Ένα σφάλμα με κατέλαβε, σεβάσμιε κύριε, σαν αδαή, σαν συγχυσμένο, σαν φαύλο, που ενώ ο Ευλογημένος θέσπιζε τον κανόνα εξάσκησης και ενώ η κοινότητα μοναχών αναλάμβανε την εξάσκηση, εξέφρασα αδυναμία. Ας δεχθεί ο Ευλογημένος, σεβάσμιε κύριε, το σφάλμα μου ως σφάλμα, για αυτοσυγκράτηση στο μέλλον». «Πράγματι εσύ, Μπαντάλι, ένα σφάλμα σε κατέλαβε σαν αδαή, σαν συγχυσμένο, σαν φαύλο, που ενώ εγώ θέσπιζα τον κανόνα εξάσκησης και ενώ η κοινότητα μοναχών αναλάμβανε την εξάσκηση, εξέφρασες αδυναμία. Αλλά επειδή εσύ, Μπαντάλι, βλέποντας το σφάλμα ως σφάλμα επανορθώνεις σύμφωνα με τη Διδασκαλία, αυτό το δεχόμαστε από εσένα. Διότι αυτή είναι πρόοδος, Μπαντάλι, στη διαγωγή των ευγενών, όταν κάποιος βλέποντας το σφάλμα ως σφάλμα επανορθώνει σύμφωνα με τη Διδασκαλία και επιτυγχάνει αυτοσυγκράτηση στο μέλλον».

137. «Εδώ, Μπαντάλι, κάποιος μοναχός δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου. Αυτός σκέφτεται: "Γιατί να μην αναζητήσω ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Ίσως να πραγματοποιήσω υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών." Αυτός αναζητά ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Καθώς αυτός διαμένει έτσι αποτραβηγμένος, ο Διδάσκαλος τον επικρίνει, οι νοήμονες σύντροφοι στην άγια ζωή αφού εξετάσουν τον επικρίνουν, οι θεότητες τον επικρίνουν, και ο ίδιος επικρίνει τον εαυτό του. Αυτός, επικριμένος από τον Διδάσκαλο, επικριμένος από τους νοήμονες συντρόφους στην άγια ζωή αφού εξετάσουν, επικριμένος από τις θεότητες, επικριμένος από τον ίδιο τον εαυτό του, δεν πραγματοποιεί υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών. Για ποιο λόγο; Έτσι πράγματι είναι αυτό, Μπαντάλι, όπως συμβαίνει σε αυτόν που δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου.

138. «Εδώ επίσης, Μπαντάλι, κάποιος μοναχός εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου. Αυτός σκέφτεται: "Γιατί να μην αναζητήσω ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά

στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Ίσως να πραγματοποιήσω υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών." Αυτός αναζητά ένα απομονωμένο κατάλυμα - ένα δάσος, τη βάση ενός δένδρου, ένα βουνό, μια χαράδρα, μια σπηλιά στο βουνό, ένα νεκροταφείο, ένα βαθύ δάσος, ένα ανοιχτό μέρος, έναν σωρό από άχυρα. Καθώς αυτός διαμένει έτσι αποτραβηγμένος, ο Διδάσκαλος δεν τον επικρίνει, οι νοήμονες σύντροφοι στην άγια ζωή αφού εξετάσουν δεν τον επικρίνουν, οι θεότητες δεν τον επικρίνουν, και ο ίδιος δεν επικρίνει τον εαυτό του. Αυτός, μη επικριμένος από τον Διδάσκαλο, μη επικριμένος από τους νοήμονες συντρόφους στην άγια ζωή αφού εξετάσουν, μη επικριμένος από τις θεότητες, μη επικριμένος από τον ίδιο τον εαυτό του, πραγματοποιεί υπερανθρώπινο επίτευγμα, διάκριση γνώσης και ενόρασης άξια των ευγενών. Αυτός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, που συνοδεύεται από λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αποστασιοποίηση, διαμένει. Για ποιο λόγο; Έτσι πράγματι είναι αυτό, Μπαντάλι, όπως συμβαίνει σε αυτόν που εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου.

139. «Επιπλέον, Μπαντάλι, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού, έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από εσωτερική ηρεμία και ενότητα του νου, χωρίς λογισμό και συλλογισμό, με αγαλλίαση και ευτυχία που γεννιούνται από την αυτοσυγκέντρωση, διαμένει. Για ποιο λόγο; Έτσι πράγματι είναι αυτό, Μπαντάλι, όπως συμβαίνει σε αυτόν που εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου.

«Επιπλέον, Μπαντάλι, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση, παραμένει με αταραξία, μνήμων και με πλήρη επίγνωση, και βιώνει σωματική ευτυχία, αυτό που οι ευγενείς περιγράφουν ως - 'αυτός που έχει αταραξία και μνήμη, που διαμένει στην ευτυχία', έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει. Για ποιο λόγο; Έτσι πράγματι είναι αυτό, Μπαντάλι, όπως συμβαίνει σε αυτόν που εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου.

«Επιπλέον, Μπαντάλι, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης και με την εγκατάλειψη του πόνου, και με την προηγούμενη πάροδο της ευαρέσκειας και της δυσαρέσκειας, έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, που χαρακτηρίζεται από ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο και την εξάγνιση της μνήμης λόγω της αταραξίας, διαμένει. Για ποιο λόγο; Έτσι πράγματι είναι αυτό, Μπαντάλι, όπως συμβαίνει σε αυτόν που εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της ανάμνησης προηγούμενων ζωών. Θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις, δηλαδή: μία γέννηση, δύο γεννήσεις... κ.λπ... έτσι θυμάται πολλές προηγούμενες υπάρξεις με τις λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά τους. Για ποιο λόγο; Έτσι πράγματι είναι αυτό, Μπαντάλι, όπως συμβαίνει σε αυτόν που εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση του θανάτου και της επαναγέννησης

των όντων. Με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο, βλέπει τα όντα να πεθαίνουν και να ξαναγεννιούνται, κατώτερα και ανώτερα, όμορφα και άσχημα, σε καλούς και κακούς προορισμούς· κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους - «Αυτά τα αξιοσέβαστα όντα, βεβαίως, διακατέχονται από κακή σωματική συμπεριφορά... κ.λπ... έχουν γεννηθεί στον κόσμο του ξεπεσμού, στην κόλαση· ενώ αυτά τα αξιοσέβαστα όντα διακατέχονται από καλή σωματική συμπεριφορά... κ.λπ... έχουν γεννηθεί στον καλότυχο κόσμο, στον ευδαιμονικό κόσμο». Έτσι με τον θείο οφθαλμό, καθαρό, που υπερβαίνει τον ανθρώπινο... κ.λπ... κατανοεί τα όντα που επαναγεννιούνται σύμφωνα με τις πράξεις τους. Για ποιο λόγο; Έτσι πράγματι είναι αυτό, Μπαντάλι, όπως συμβαίνει σε αυτόν που εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδασχή του Δασκάλου.

Αυτός, με τον νου έτσι αυτοσυγκεντρωμένο, αγνό, λαμπερό, χωρίς νοητική κηλίδα, απαλλαγμένο από ακαθαρσίες, εύπλαστο, εργάσιμο, σταθερό, που έχει φτάσει στην αδιαταραξία, στρέφει τον νου προς τη γνώση της εξάλειψης των νοητικών διαφθορών. Αυτός κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτός είναι ο υπαρξιακός πόνος», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση του υπαρξιακού πόνου», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση του υπαρξιακού πόνου»· κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτές είναι οι νοητικές διαφθορές», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η προέλευση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η παύση των νοητικών διαφθορών», κατανοεί όπως πραγματικά είναι: «αυτή είναι η πρακτική που οδηγεί στην παύση των νοητικών διαφθορών». Καθώς αυτός γνωρίζει έτσι και βλέπει έτσι, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της φιληδονίας, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της προσκόλλησης στην ύπαρξη, ο νους απελευθερώνεται από τη νοητική διαφθορά της άγνοιας. Υπάρχει η γνώση: «στον απελευθερωμένο, υπάρχει απελευθέρωση». Κατανοεί: «η γέννηση έχει εξαλειφθεί, η άγια ζωή έχει βιωθεί, αυτό που έπρεπε να γίνει έχει γίνει, δεν υπάρχει τίποτα περισσότερο για αυτή την κατάσταση ύπαρξης». Για ποιο λόγο; Έτσι πράγματι είναι αυτό, Μπαντάλι, όπως συμβαίνει σε αυτόν που εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδασχή του Δασκάλου».

140. Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Μπαντάλι είπε στον Ευλογημένο: «Ποια είναι, σεβάσμιε κύριε, η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία κάποιον μοναχό εδώ τον τιμωρούν επανειλημμένα με δύναμη; Και ποια είναι, σεβάσμιε κύριε, η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία κάποιον μοναχό εδώ δεν τον τιμωρούν έτσι επανειλημμένα με δύναμη;» «Εδώ, Μπαντάλι, κάποιος μοναχός διαπράττει συχνά παραπτώματα, είναι γεμάτος παραπτώματα. Αυτός, όταν του μιλούν οι μοναχοί, αποφεύγει το ένα με το άλλο, παρεκκλίνει τη συζήτηση εξωτερικά, και εκδηλώνει εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια, δεν συμπεριφέρεται κατάλληλα, δεν υποτάσσεται, δεν επανορθώνει, δεν λέει 'θα κάνω αυτό με το οποίο η Κοινότητα είναι ικανοποιημένη'. Εκεί, Μπαντάλι, στους μοναχούς έρχεται η σκέψη: 'Αυτός πράγματι, φίλοι, ο μοναχός διαπράττει συχνά παραπτώματα, είναι γεμάτος παραπτώματα. Αυτός, όταν του μιλούν οι μοναχοί, αποφεύγει το ένα με το άλλο, παρεκκλίνει τη συζήτηση εξωτερικά, και εκδηλώνει εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια, δεν συμπεριφέρεται κατάλληλα, δεν υποτάσσεται, δεν επανορθώνει, δεν λέει 'θα κάνω αυτό με το οποίο η Κοινότητα είναι ικανοποιημένη'. Καλό θα ήταν πράγματι οι σεβάσμιοι να εξετάσουν

αυτόν τον μοναχό με τέτοιον τρόπο ώστε αυτή η νομική υπόθεση να μην κατευναστεί γρήγορα'. Έτσι πράγματι, Μπαντάλι, οι μοναχοί εξετάζουν αυτόν τον μοναχό με τέτοιον τρόπο ώστε αυτή η νομική υπόθεση να μην κατευνάζεται γρήγορα.

141. «Εδώ επίσης, Μπαντάλι, κάποιος μοναχός διαπράττει συχνά παραπτώματα, είναι γεμάτος παραπτώματα. Αυτός, όταν του μιλούν οι μοναχοί, δεν αποφεύγει το ένα με το άλλο, δεν παρεκκλίνει τη συζήτηση εξωτερικά, και δεν εκδηλώνει εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια, συμπεριφέρεται κατάλληλα, υποτάσσεται, επανορθώνει, λέει 'θα κάνω αυτό με το οποίο η Κοινότητα είναι ικανοποιημένη'. Εκεί, Μπαντάλι, στους μοναχούς έρχεται η σκέψη: 'Αυτός πράγματι, φίλοι, ο μοναχός διαπράττει συχνά παραπτώματα, είναι γεμάτος παραπτώματα. Αυτός, όταν του μιλούν οι μοναχοί, δεν αποφεύγει το ένα με το άλλο, δεν παρεκκλίνει τη συζήτηση εξωτερικά, και δεν εκδηλώνει εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια, συμπεριφέρεται κατάλληλα, υποτάσσεται, επανορθώνει, λέει 'θα κάνω αυτό με το οποίο η Κοινότητα είναι ικανοποιημένη'. Καλό θα ήταν πράγματι οι σεβάσμιοι να εξετάσουν αυτόν τον μοναχό με τέτοιον τρόπο ώστε αυτή η νομική υπόθεση να κατευναστεί γρήγορα'. Έτσι πράγματι, Μπαντάλι, οι μοναχοί εξετάζουν αυτόν τον μοναχό με τέτοιον τρόπο ώστε αυτή η νομική υπόθεση να κατευνάζεται γρήγορα.

142. «Εδώ, Μπαντάλι, κάποιος μοναχός διαπράττει περιστασιακά παραπτώματα, δεν είναι γεμάτος παραπτώματα. Αυτός, όταν του μιλούν οι μοναχοί, αποφεύγει το ένα με το άλλο, παρεκκλίνει τη συζήτηση εξωτερικά, και εκδηλώνει εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια, δεν συμπεριφέρεται κατάλληλα, δεν υποτάσσεται, δεν επανορθώνει, δεν λέει 'θα κάνω αυτό με το οποίο η Κοινότητα είναι ικανοποιημένη'. Εκεί, Μπαντάλι, στους μοναχούς έρχεται η σκέψη: 'Αυτός πράγματι, φίλοι, ο μοναχός διαπράττει περιστασιακά παραπτώματα, δεν είναι γεμάτος παραπτώματα. Αυτός, όταν του μιλούν οι μοναχοί, αποφεύγει το ένα με το άλλο, παρεκκλίνει τη συζήτηση εξωτερικά, και εκδηλώνει εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια, δεν συμπεριφέρεται κατάλληλα, δεν υποτάσσεται, δεν επανορθώνει, δεν λέει 'θα κάνω αυτό με το οποίο η Κοινότητα είναι ικανοποιημένη'. Καλό θα ήταν πράγματι οι σεβάσμιοι να εξετάσουν αυτόν τον μοναχό με τέτοιον τρόπο ώστε αυτή η νομική υπόθεση να μην κατευναστεί γρήγορα'. Έτσι πράγματι, Μπαντάλι, οι μοναχοί εξετάζουν αυτόν τον μοναχό με τέτοιον τρόπο ώστε αυτή η νομική υπόθεση να μην κατευνάζεται γρήγορα.

143. «Εδώ επίσης, Μπαντάλι, κάποιος μοναχός διαπράττει περιστασιακά παραπτώματα, δεν είναι γεμάτος παραπτώματα. Αυτός, όταν του μιλούν οι μοναχοί, δεν αποφεύγει το ένα με το άλλο, δεν παρεκκλίνει τη συζήτηση εξωτερικά, και δεν εκδηλώνει εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια, συμπεριφέρεται κατάλληλα, υποτάσσεται, επανορθώνει, λέει 'θα κάνω αυτό με το οποίο η Κοινότητα είναι ικανοποιημένη'. Εκεί, Μπαντάλι, στους μοναχούς έρχεται η σκέψη: 'Αυτός πράγματι, φίλοι, ο μοναχός διαπράττει περιστασιακά παραπτώματα, δεν είναι γεμάτος παραπτώματα. Αυτός, όταν του μιλούν οι μοναχοί, δεν αποφεύγει το ένα με το άλλο, δεν παρεκκλίνει τη συζήτηση εξωτερικά, και δεν εκδηλώνει εκνευρισμό και μίσος και δυσαρέσκεια, συμπεριφέρεται κατάλληλα, υποτάσσεται, επανορθώνει, λέει 'θα κάνω αυτό με το οποίο η Κοινότητα είναι ικανοποιημένη'. Καλό θα ήταν πράγματι οι σεβάσμιοι να εξετάσουν αυτόν τον μοναχό με τέτοιον τρόπο ώστε αυτή η νομική υπόθεση να κατευναστεί γρήγορα'. Έτσι πράγματι, Μπαντάλι, οι μοναχοί εξετάζουν αυτόν τον μοναχό με τέτοιον τρόπο ώστε αυτή η νομική υπόθεση να κατευνάζεται γρήγορα.

144. «Εδώ, Μπαντάλι, κάποιος μοναχός συνεχίζει με απλή πίστη και απλή στοργή. Εκεί, Μπαντάλι, στους μοναχούς έρχεται η σκέψη: 'Αυτός πράγματι, φίλοι, ο μοναχός συνεχίζει με απλή πίστη και απλή στοργή. Αν εμείς αυτόν τον μοναχό τον τιμωρήσουμε επανειλημμένα με δύναμη - μήπως χάσει ακόμη και αυτή την απλή πίστη και την απλή στοργή που έχει'. Όπως, Μπαντάλι, ένας άνθρωπος έχει ένα μάτι, και οι φίλοι και σύμβουλοί του, οι συγγενείς και ομόαιμοι θα προστάτευαν εκείνο το ένα μάτι - 'μήπως χάσει ακόμη και αυτό το ένα μάτι που έχει'· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Μπαντάλι, εδώ κάποιος μοναχός συνεχίζει με απλή πίστη και απλή στοργή. Εκεί, Μπαντάλι, στους μοναχούς έρχεται η σκέψη: 'Αυτός πράγματι, φίλοι, ο μοναχός συνεχίζει με απλή πίστη και απλή στοργή. Αν εμείς αυτόν τον μοναχό τον τιμωρήσουμε επανειλημμένα με δύναμη - μήπως χάσει ακόμη και αυτή την απλή πίστη και την απλή στοργή που έχει'. Αυτή πράγματι, Μπαντάλι, είναι η αιτία, αυτή η συνθήκη για την οποία κάποιον μοναχό εδώ τον τιμωρούν επανειλημμένα με δύναμη. Αυτή όμως, Μπαντάλι, είναι η αιτία, αυτή η συνθήκη για την οποία κάποιον μοναχό εδώ δεν τον τιμωρούν έτσι επανειλημμένα με δύναμη».

145. «Ποια είναι, σεβάσμιε κύριε, η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία στο παρελθόν οι κανόνες εξάσκησης ήταν λιγότεροι και περισσότεροι μοναχοί εδραιώθηκαν στην τελική απελευθερωτική γνώση; Και ποια είναι, σεβάσμιε κύριε, η αιτία, ποια η συνθήκη για την οποία τώρα οι κανόνες εξάσκησης είναι περισσότεροι και λιγότεροι μοναχοί εδραιώνονται στην τελική απελευθερωτική γνώση;» «Έτσι είναι αυτό, Μπαντάλι, όταν τα όντα χειροτερεύουν, όταν η Άριστη Διδασκαλία εξαφανίζεται, οι κανόνες εξάσκησης είναι περισσότεροι και λιγότεροι μοναχοί εδραιώνονται στην τελική απελευθερωτική γνώση. Ο Διδάσκαλος, Μπαντάλι, δεν θεσπίζει κανόνα εξάσκησης για τους μαθητές μέχρι να εμφανιστούν στην Κοινότητα κάποιες διαφθείρουσες συνθήκες. Αλλά όταν, Μπαντάλι, κάποιες διαφθείρουσες συνθήκες εμφανίζονται στην Κοινότητα, τότε ο Διδάσκαλος θεσπίζει κανόνα εξάσκησης για τους μαθητές για την εξάλειψη εκείνων ακριβώς των διαφθειρουσών συνθηκών. Κάποιες διαφθείρουσες συνθήκες, Μπαντάλι, δεν εμφανίζονται στην Κοινότητα μέχρι η Κοινότητα να φτάσει σε μεγαλείο. Αλλά όταν, Μπαντάλι, η Κοινότητα φτάσει σε μεγαλείο, τότε κάποιες διαφθείρουσες συνθήκες εμφανίζονται στην Κοινότητα. Τότε ο Διδάσκαλος θεσπίζει κανόνα εξάσκησης για τους μαθητές για την εξάλειψη εκείνων ακριβώς των διαφθειρουσών συνθηκών. Κάποιες διαφθείρουσες συνθήκες, Μπαντάλι, δεν εμφανίζονται στην Κοινότητα μέχρι η Κοινότητα να φτάσει στο ύψιστο υλικό κέρδος, να φτάσει στην ύψιστη φήμη, να φτάσει στην πολυμάθεια, να φτάσει στην εμπειρία. Αλλά όταν, Μπαντάλι, η Κοινότητα φτάσει στην εμπειρία, τότε κάποιες διαφθείρουσες συνθήκες εμφανίζονται στην Κοινότητα, τότε ο Διδάσκαλος θεσπίζει κανόνα εξάσκησης για τους μαθητές για την εξάλειψη εκείνων ακριβώς των διαφθειρουσών συνθηκών.

146. «Ήσασταν λίγοι, Μπαντάλι, εκείνη την περίοδο, όταν σας δίδαξα την επεξήγηση της Διδασκαλίας με την παρομοίωση του καλού πουλαριού. Το θυμάσαι αυτό, Μπαντάλι;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε».

«Εκεί, Μπαντάλι, ποια αιτία θεωρείς;»

«Εγώ λοιπόν, σεβάσμιε κύριε, για πολύ καιρό ήμουν αυτός που δεν εκπληρώνει την εξάσκηση στη διδαχή του Δασκάλου».

«Όχι, Μπαντάλι, αυτή δεν είναι η μόνη αιτία, αυτή η συνθήκη. Αλλά εσύ, Μπαντάλι, για πολύ καιρό μου είσαι γνωστός, έχοντας περιλάβει τον νου σου με τον νου μου - 'αυτός ο ανόητος άνθρωπος, όταν η Διδασκαλία διδάσκεται από εμένα, αφού δείξει ενδιαφέρον, αφού δώσει προσοχή, αφού συγκεντρώσει όλο τον νου, δεν ακούει τη Διδασκαλία με προσεκτικό αυτί'. Αλλά θα σου διδάξω, Μπαντάλι, την επεξήγηση της Διδασκαλίας με την παρομοίωση του καλού πουλαριού. Άκουσέ το, πρόσεχε καλά· θα μιλήσω». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο σεβάσμιος Μπαντάλι στον Ευλογημένο. Ο Ευλογημένος είπε αυτό:

147. «Όπως, Μπαντάλι, ένας επιδέξιος εκπαιδευτής αλόγων, αφού αποκτήσει ένα καλό καθαρόαιμο άλογο, πρώτα το εκπαιδεύει στο χαλινάρι. Καθώς αυτό εκπαιδεύεται στο χαλινάρι, υπάρχουν πράγματι κάποιες στρεβλώσεις, παραπλανήσεις και σπασμωδικές κινήσεις, όπως συμβαίνει σε αυτό που εκπαιδεύεται σε κάτι που δεν έχει κάνει πριν. Αυτό, με συνεχή εκπαίδευση και σταδιακή εκπαίδευση, γαληνεύει σε εκείνη την κατάσταση. Όταν, Μπαντάλι, το καλό καθαρόαιμο άλογο, με συνεχή εκπαίδευση και σταδιακή εκπαίδευση, έχει γαληνέψει σε εκείνη την κατάσταση, τότε ο εκπαιδευτής αλόγων το εκπαιδεύει περαιτέρω στο ζυγό. Καθώς αυτό εκπαιδεύεται στο ζυγό, υπάρχουν πράγματι κάποιες στρεβλώσεις, παραπλανήσεις και σπασμωδικές κινήσεις, όπως συμβαίνει σε αυτό που εκπαιδεύεται σε κάτι που δεν έχει κάνει πριν. Αυτό, με συνεχή εκπαίδευση και σταδιακή εκπαίδευση, γαληνεύει σε εκείνη την κατάσταση. Όταν, Μπαντάλι, το καλό καθαρόαιμο άλογο, με συνεχή εκπαίδευση και σταδιακή εκπαίδευση, έχει γαληνέψει σε εκείνη την κατάσταση, τότε ο εκπαιδευτής αλόγων το εκπαιδεύει περαιτέρω στο ταυτόχρονο σήκωμα των ποδιών, στην κυκλική κίνηση, στο πάτημα με τις άκρες των οπλών, στο τρέξιμο, στο καλπασμό, στις βασιλικές ιδιότητες, στη βασιλική γενεαλογία, στην άριστη ταχύτητα, στην άριστη ιππική ικανότητα, στην άριστη ηπιότητα. Καθώς αυτό εκπαιδεύεται στην άριστη ταχύτητα, στην άριστη ιππική ικανότητα, στην άριστη ηπιότητα, υπάρχουν πράγματι κάποιες στρεβλώσεις, παραπλανήσεις και σπασμωδικές κινήσεις, όπως συμβαίνει σε αυτό που εκπαιδεύεται σε κάτι που δεν έχει κάνει πριν. Αυτό, με συνεχή εκπαίδευση και σταδιακή εκπαίδευση, γαληνεύει σε εκείνη την κατάσταση. Όταν, Μπαντάλι, το καλό καθαρόαιμο άλογο, με συνεχή εκπαίδευση και σταδιακή εκπαίδευση, έχει γαληνέψει σε εκείνη την κατάσταση, τότε ο εκπαιδευτής αλόγων του παρέχει περαιτέρω τροφή και νερό. Με αυτές τις δέκα ιδιότητες προικισμένο, Μπαντάλι, το καλό καθαρόαιμο άλογο γίνεται άξιο για βασιλιά, χρήσιμο για βασιλιά, θεωρείται ως μέρος του βασιλιά.

«Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Μπαντάλι, ένας μοναχός προικισμένος με δέκα ιδιότητες είναι άξιος προσφορών, άξιος φιλοξενίας, άξιος δώρων, άξιος χαιρετισμού με ενωμένες παλάμες, το ανυπέρβλητο πεδίο αξιέπαινων πράξεων για τον κόσμο. Ποιες δέκα; Εδώ, Μπαντάλι, ένας μοναχός είναι προικισμένος με την ορθή άποψη του πέραν της άσκησης, είναι προικισμένος με τον ορθό λογισμό του πέραν της άσκησης, είναι προικισμένος με την ορθή ομιλία του πέραν της άσκησης, είναι προικισμένος με την ορθή πράξη του πέραν της άσκησης, είναι προικισμένος με τον ορθό βιοπορισμό του πέραν της άσκησης, είναι προικισμένος με την ορθή προσπάθεια του πέραν της άσκησης, είναι προικισμένος με την ορθή μνήμη του πέραν της άσκησης, είναι προικισμένος με την ορθή αυτοσυγκέντρωση του πέραν της άσκησης, είναι προικισμένος με την ορθή γνώση του πέραν της άσκησης, είναι προικισμένος με την ορθή απελευθέρωση του πέραν της άσκησης - με αυτές τις δέκα ιδιότητες

προικισμένος, Μπαντάλι, ένας μοναχός είναι άξιος προσφορών, άξιος φιλοξενίας, άξιος δώρων, άξιος χαιρετισμού με ενωμένες παλάμες, το ανυπέρβλητο πεδίο αξιέπαινων πράξεων για τον κόσμο».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Μπαντάλι, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Μπαντάλι, πέμπτη.

6. Η ομιλία για την παρομοίωση του ορτυκιού

148. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Ανγκουτταράπα· Άπανα ήταν το όνομα μιας κωμόπολης των Ανγκουτταράπα. Τότε ο Ευλογημένος, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στην Άπανα για προσφερόμενη τροφή. Αφού περπάτησε στην Άπανα για προσφερόμενη τροφή, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κατευθύνθηκε προς κάποιο δασώδες άλσος για ημερήσια διαμονή. Αφού μπήκε σε εκείνο το δασώδες άλσος, κάθισε για ημερήσια διαμονή στη βάση κάποιου δένδρου. Και ο σεβάσμιος Ουντάγι, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, μπήκε στην Άπανα για προσφερόμενη τροφή. Αφού περπάτησε στην Άπανα για προσφερόμενη τροφή, μετά το γεύμα, έχοντας επιστρέψει από τη συλλογή τροφής, κατευθύνθηκε προς εκείνο το δασώδες άλσος για ημερήσια διαμονή. Αφού μπήκε σε εκείνο το δασώδες άλσος, κάθισε για ημερήσια διαμονή στη βάση κάποιου δένδρου. Τότε στον σεβάσμιο Ουντάγι, που είχε μεταβεί σε ιδιωτικό χώρο και ήταν σε απομόνωση, εγέρθηκε αυτός ο αναλογισμός: «Πράγματι ο Ευλογημένος μάς απομάκρυνε από πολλές οδυνηρές καταστάσεις, πράγματι ο Ευλογημένος μάς έφερε πολλές ευχάριστες καταστάσεις· πράγματι ο Ευλογημένος μάς απομάκρυνε από πολλές φαύλες νοητικές καταστάσεις, πράγματι ο Ευλογημένος μάς έφερε πολλές καλές νοητικές καταστάσεις». Τότε ο σεβάσμιος Ουντάγι, την απογευματινή περίοδο της ημέρας, αφού βγήκε από την απομόνωση, πλησίασε τον Ευλογημένο· αφού πλησίασε, απέδωσε σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισε στο πλάι.

149. Καθισμένος στο πλάι, ο σεβάσμιος Ουντάγι είπε στον Ευλογημένο: «Εδώ σε μένα, σεβάσμιε κύριε, που είχα μεταβεί σε ιδιωτικό χώρο και ήμουν σε απομόνωση, εγέρθηκε αυτός ο αναλογισμός: 'Πράγματι ο Ευλογημένος μάς απομάκρυνε από πολλές οδυνηρές καταστάσεις, πράγματι ο Ευλογημένος μάς έφερε πολλές ευχάριστες καταστάσεις· πράγματι ο Ευλογημένος μάς απομάκρυνε από πολλές φαύλες νοητικές καταστάσεις, πράγματι ο Ευλογημένος μάς έφερε πολλές καλές νοητικές καταστάσεις'. Εμείς πράγματι, σεβάσμιε κύριε, προηγουμένως τρώγαμε το βράδυ και το πρωί και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα. Ήρθε, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο καιρός που ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: 'Εμπρός, μοναχοί, εγκαταλείψτε αυτό το φαγητό σε ακατάλληλη ώρα κατά τη διάρκεια της ημέρας'. Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, υπήρξε μεταβολή, υπήρξε δυσαρέσκεια: 'Ακόμη και αυτό που μας δίνουν οι πιστοί οικοδεσπότες κατά τη διάρκεια της ημέρας σε ακατάλληλη ώρα, εξαίσια στερεά και μαλακή τροφή, ακόμη και γι' αυτό ο Ευλογημένος δήλωσε την εγκατάλειψη, ακόμη και γι' αυτό ο Καλότυχος δήλωσε την παραίτηση'. Εμείς, σεβάσμιε κύριε, βλέποντας στον Ευλογημένο αγάπη και σεβασμό και ντροπή και ηθικό φόβο, έτσι εγκαταλείψαμε αυτό το φαγητό σε ακατάλληλη ώρα κατά τη διάρκεια της ημέρας. Εμείς, σεβάσμιε κύριε, τρώγαμε το βράδυ και το πρωί. Ήρθε, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο καιρός που ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς:

'Εμπρός, μοναχοί, εγκαταλείψτε αυτό το φαγητό σε ακατάλληλη ώρα κατά τη διάρκεια της νύχτας'. Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, υπήρξε μεταβολή, υπήρξε δυσαρέσκεια: 'Ακόμη και αυτό που θεωρείται το πιο εξαίσιο από αυτά τα δύο γεύματα, ακόμη και γι' αυτό ο Ευλογημένος δήλωσε την εγκατάλειψη, ακόμη και γι' αυτό ο Καλότυχος δήλωσε την παραίτηση'. Κάποτε στο παρελθόν, σεβάσμιε κύριε, κάποιος άνθρωπος, αφού απέκτησε σούπα κατά τη διάρκεια της ημέρας, είπε έτσι: 'Λοιπόν, αποθηκεύστε αυτό, το βράδυ όλοι μαζί ενωμένοι θα φάμε'. Όποιες προετοιμασμένες τροφές, σεβάσμιε κύριε, όλες αυτές είναι τη νύχτα, λίγες την ημέρα. Εμείς, σεβάσμιε κύριε, βλέποντας στον Ευλογημένο αγάπη και σεβασμό και ντροπή και ηθικό φόβο, έτσι εγκαταλείψαμε αυτό το φαγητό σε ακατάλληλη ώρα κατά τη διάρκεια της νύχτας. Κάποτε στο παρελθόν, σεβάσμιε κύριε, μοναχοί περιφερόμενοι για προσφερόμενη τροφή στο πυκνό σκοτάδι της νύχτας έμπαιναν σε δεξαμενές λουτρού, έπεφταν σε βόθρους, ανέβαιναν σε αγκαθωτούς φράχτες, ανέβαιναν πάνω σε αγελάδες που κοιμούνταν, συναντούσαν ληστές που είχαν διαπράξει εγκλήματα ή που δεν είχαν διαπράξει ακόμη, και γυναίκες τους προσκαλούσαν σε ανάρμοστη συμπεριφορά. Κάποτε στο παρελθόν, εγώ, σεβάσμιε κύριε, περιφερόμουν για προσφερόμενη τροφή στο πυκνό σκοτάδι της νύχτας. Με είδε, σεβάσμιε κύριε, κάποια γυναίκα που έπλενε ένα δοχείο στο φως μιας αστραπής. Αφού με είδε, φοβισμένη, έβγαλε μια δυνατή κραυγή: 'Αλίμονό μου, ένας δαίμονας με πλησιάζει!' Όταν αυτό ειπώθηκε, εγώ, σεβάσμιε κύριε, είπα σε εκείνη τη γυναίκα: 'Δεν είμαι, αδελφή, δαίμονας· είμαι μοναχός που στέκεται για προσφερόμενη τροφή'. 'Ο πατέρας του μοναχού να πεθάνει, η μητέρα του μοναχού να πεθάνει! Καλύτερα για σένα, μοναχέ, να σου κόψουν την κοιλιά με κοφτερό μαχαίρι σφαγής, παρά να περιφέρεσαι για προσφερόμενη τροφή στο πυκνό σκοτάδι της νύχτας εξαιτίας της κοιλιάς'. Σε μένα, σεβάσμιε κύριε, που αναθυμώμαι αυτό, έρχεται αυτή η σκέψη: 'Πράγματι ο Ευλογημένος μάς απομάκρυνε από πολλές οδυνηρές καταστάσεις, πράγματι ο Ευλογημένος μάς έφερε πολλές ευχάριστες καταστάσεις· πράγματι ο Ευλογημένος μάς απομάκρυνε από πολλές φαύλες νοητικές καταστάσεις, πράγματι ο Ευλογημένος μάς έφερε πολλές καλές νοητικές καταστάσεις'».

150. «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Ουντάγι, εδώ κάποιοι ανόητοι άνθρωποι, όταν τους λέγεται από εμένα 'εγκαταλείψτε αυτό', αυτοί είπαν έτσι - 'τι λοιπόν για αυτό το ασήμαντο, αυτό το μικρό πράγμα, αυτός ο ασκητής είναι υπερβολικά αυστηρός'. Αυτοί ούτε το εγκαταλείπουν εκείνο, και εδραιώνουν δυσαρέσκεια απέναντί μου. Και για τους μοναχούς που είναι πρόθυμοι να εξασκηθούν, αυτό, Ουντάγι, γίνεται ισχυρός δεσμός, σταθερός δεσμός, στέρεος δεσμός, μη σάπιος δεσμός, χοντρό κούτσουρο - όπως, Ουντάγι, ένα μικρό πουλί λατουκίκα δεμένο με δεσμό από σάπια αναρριχητικά φυτά, εκεί ακριβώς αντιμετωπίζει δολοφονία ή φυλάκιση ή θάνατο. Αν κάποιος, λοιπόν, Ουντάγι, έλεγε έτσι - 'αυτό με το οποίο εκείνο το μικρό πουλί λατουκίκα δεμένο με δεσμό από σάπια αναρριχητικά φυτά εκεί ακριβώς αντιμετωπίζει δολοφονία ή φυλάκιση ή θάνατο, αυτό είναι γι' αυτό αδύναμος δεσμός, εξασθενημένος δεσμός, σάπιος δεσμός, δεσμός χωρίς ουσιώδη υπόσταση'· άραγε εκείνος, Ουντάγι, μιλώντας έτσι θα μιλούσε σωστά;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε. Αυτό με το οποίο, σεβάσμιε κύριε, εκείνο το μικρό πουλί λατουκίκα δεμένο με δεσμό από σάπια αναρριχητικά φυτά εκεί ακριβώς αντιμετωπίζει δολοφονία ή φυλάκιση ή θάνατο, αυτό είναι γι' αυτό ισχυρός δεσμός, σταθερός δεσμός, στέρεος δεσμός, μη σάπιος δεσμός, χοντρό κούτσουρο». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Ουντάγι, εδώ κάποιοι ανόητοι άνθρωποι, όταν τους λέγεται από εμένα 'εγκαταλείψτε αυτό', αυτοί

είπαν έτσι - 'τι λοιπόν για αυτό το ασήμαντο, αυτό το μικρό πράγμα, αυτός ο ασκητής είναι υπερβολικά αυστηρός'; Αυτοί ούτε το εγκαταλείπουν εκείνο, και εδραιώνουν δυσaréσκεια απέναντί μου. Και για τους μοναχούς που είναι πρόθυμοι να εξασκηθούν, αυτό, Ουντάγι, γίνεται ισχυρός δεσμός, σταθερός δεσμός, στέρεος δεσμός, μη σάπιος δεσμός, χοντρό κούτσουρο».

151. «Εδώ όμως, Ουντάγι, κάποιοι γιοι καλών οικογενειών, όταν τους λέγεται από εμένα 'εγκαταλείψτε αυτό', αυτοί είπαν έτσι - 'τι λοιπόν για αυτό το ασήμαντο, αυτό το μικρό πράγμα που πρέπει να εγκαταλειφθεί, για το οποίο ο Ευλογημένος μας δήλωσε την εγκατάλειψη, για το οποίο ο Καλότυχος μας δήλωσε την παραίτηση;' Αυτοί και το εγκαταλείπουν εκείνο, και δεν εδραιώνουν δυσaréσκεια απέναντί μου. Και οι μοναχοί που είναι πρόθυμοι να εξασκηθούν, αυτοί, έχοντας εγκαταλείψει εκείνο, ζώντας άνετα, με πεσμένες τρίχες, ζώντας από ό,τι δίνουν οι άλλοι, διαμένουν με νου σαν ελάφι. Γι' αυτούς αυτό, Ουντάγι, είναι αδύναμος δεσμός, εξασθενημένος δεσμός, σάπιος δεσμός, δεσμός χωρίς ουσιώδη υπόσταση - όπως, Ουντάγι, ένας βασιλικός ελέφαντας με χαυλιόδοντες σαν ρυμό άμαξας, μεγαλόσωμος, ευγενούς καταγωγής, έμπειρος στη μάχη, δεμένος με στερεά δερμάτινα λουριά ως δεσμά, λυγίζοντας ελαφρά το σώμα του, σπάζοντας και συντρίβοντας εκείνα τα δεσμά, φεύγει όπου θέλει. Αν κάποιος, λοιπόν, Ουντάγι, έλεγε έτσι - 'αυτά με τα οποία εκείνος ο βασιλικός ελέφαντας με χαυλιόδοντες σαν ρυμό άμαξας, μεγαλόσωμος, ευγενούς καταγωγής, έμπειρος στη μάχη, δεμένος με στερεά δερμάτινα λουριά ως δεσμά, λυγίζοντας ελαφρά το σώμα του, σπάζοντας και συντρίβοντας εκείνα τα δεσμά, φεύγει όπου θέλει, αυτό είναι γι' αυτόν ισχυρός δεσμός, σταθερός δεσμός, στέρεος δεσμός, μη σάπιος δεσμός, χοντρό κούτσουρο'· άραγε εκείνος, Ουντάγι, μιλώντας έτσι θα μιλούσε σωστά;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε. Αυτά με τα οποία, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο βασιλικός ελέφαντας με χαυλιόδοντες σαν ρυμό άμαξας, μεγαλόσωμος, ευγενούς καταγωγής, έμπειρος στη μάχη, δεμένος με στερεά δερμάτινα λουριά ως δεσμά, λυγίζοντας ελαφρά το σώμα του, σπάζοντας και συντρίβοντας εκείνα τα δεσμά, φεύγει όπου θέλει, αυτό είναι γι' αυτόν αδύναμος δεσμός... κ.λπ... δεσμός χωρίς ουσιώδη υπόσταση». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Ουντάγι, εδώ κάποιοι γιοι καλών οικογενειών, όταν τους λέγεται από εμένα 'εγκαταλείψτε αυτό', αυτοί είπαν έτσι - 'τι λοιπόν για αυτό το ασήμαντο, αυτό το μικρό πράγμα που πρέπει να εγκαταλειφθεί, για το οποίο ο Ευλογημένος μας δήλωσε την εγκατάλειψη, για το οποίο ο Καλότυχος μας δήλωσε την παραίτηση;' Αυτοί και το εγκαταλείπουν εκείνο, και δεν εδραιώνουν δυσaréσκεια απέναντί μου. Και οι μοναχοί που είναι πρόθυμοι να εξασκηθούν, αυτοί, έχοντας εγκαταλείψει εκείνο, ζώντας άνετα, με πεσμένες τρίχες, ζώντας από ό,τι δίνουν οι άλλοι, διαμένουν με νου σαν ελάφι. Γι' αυτούς αυτό, Ουντάγι, είναι αδύναμος δεσμός, εξασθενημένος δεσμός, σάπιος δεσμός, δεσμός χωρίς ουσιώδη υπόσταση».

152. «Όπως, Ουντάγι, ένας άνθρωπος φτωχός, άπορος, χωρίς περιουσία· αυτός θα είχε ένα μικρό σπιτάκι χαλαρό και σαθρό, ανοιχτό στα κοράκια, όχι της καλύτερης μορφής, ένα μικρό κρεβατάκι από μπαμπού χαλαρό και σαθρό, όχι της καλύτερης μορφής, σε μια στάμνα δημητριακά και σπόρους όχι της καλύτερης μορφής, μια φτωχή γυναικούλα όχι της καλύτερης μορφής. Αυτός θα έβλεπε έναν μοναχό που είχε πάει στο μοναστήρι, με καλά πλυμένα χέρια και πόδια, που είχε τελειώσει να τρώει ευχάριστη τροφή, καθισμένο σε δροσερή σκιά, αφοσιωμένο στην ανώτερη συνείδηση. Θα σκεφτόταν - 'Ευτυχισμένος βεβαίως, κύριοι, ο ασκητισμός, υγιής βεβαίως, κύριοι, ο ασκητισμός! Μακάρι να ήμουν εγώ αυτός που αφού ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια

μου και ντυθώ με ώχρινα ρούχα, θα αναχωρούσα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή'. Αυτός δεν θα μπορούσε, εγκαταλείποντας ένα μικρό σπιτάκι χαλαρό και σαθρό, ανοιχτό στα κοράκια, όχι της καλύτερης μορφής, εγκαταλείποντας ένα μικρό κρεβατάκι από μπαμπού χαλαρό και σαθρό, όχι της καλύτερης μορφής, εγκαταλείποντας σε μια στάμνα δημητριακά και σπόρους όχι της καλύτερης μορφής, εγκαταλείποντας μια φτωχή γυναικούλα όχι της καλύτερης μορφής, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ώχρινα ρούχα, να αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αν κάποιος, λοιπόν, Ουντάγι, έλεγε έτσι - 'αυτά με τα οποία εκείνος ο άνθρωπος δεμένος με δεσμά δεν μπορεί, εγκαταλείποντας ένα μικρό σπιτάκι χαλαρό και σαθρό, ανοιχτό στα κοράκια, όχι της καλύτερης μορφής, εγκαταλείποντας ένα μικρό κρεβατάκι από μπαμπού χαλαρό και σαθρό, όχι της καλύτερης μορφής, εγκαταλείποντας σε μια στάμνα δημητριακά και σπόρους όχι της καλύτερης μορφής, εγκαταλείποντας μια φτωχή γυναικούλα όχι της καλύτερης μορφής, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ώχρινα ρούχα, να αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή· αυτό είναι γι' αυτόν αδύναμος δεσμός, εξασθενημένος δεσμός, σάπιος δεσμός, δεσμός χωρίς ουσιώδη υπόσταση· άραγε εκείνος, Ουντάγι, μιλώντας έτσι θα μιλούσε σωστά;»

«Όχι, Σεβάσμιε Κύριε. Αυτά με τα οποία, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο άνθρωπος δεμένος με δεσμά δεν μπορεί, εγκαταλείποντας ένα μικρό σπιτάκι χαλαρό και σαθρό, ανοιχτό στα κοράκια, όχι της καλύτερης μορφής, εγκαταλείποντας ένα μικρό κρεβατάκι από μπαμπού χαλαρό και σαθρό, όχι της καλύτερης μορφής, εγκαταλείποντας σε μια στάμνα δημητριακά και σπόρους όχι της καλύτερης μορφής, εγκαταλείποντας μια φτωχή γυναικούλα όχι της καλύτερης μορφής, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ώχρινα ρούχα, να αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή· αυτό είναι γι' αυτόν ισχυρός δεσμός, σταθερός δεσμός, στέρεος δεσμός, μη σάπιος δεσμός, χοντρό κούτσουρο». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Ουντάγι, εδώ κάποιοι ανόητοι άνθρωποι, όταν τους λέγεται από εμένα 'εγκαταλείψτε αυτό', αυτοί είπαν έτσι - 'τι λοιπόν για αυτό το ασήμαντο, αυτό το μικρό πράγμα, αυτός ο ασκητής είναι υπερβολικά αυστηρός'; Αυτοί ούτε το εγκαταλείπουν εκείνο, και εδραιώνουν δυσaréσκεια απέναντί μου. Και για τους μοναχούς που είναι πρόθυμοι να εξασκηθούν, αυτό, Ουντάγι, γίνεται ισχυρός δεσμός, σταθερός δεσμός, στέρεος δεσμός, μη σάπιος δεσμός, χοντρό κούτσουρο».

153. «Όπως, Ουντάγι, ένας οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη πλούσιος, με μεγάλο πλούτο, με μεγάλες απολαύσεις, με συσσώρευση πολλών ομάδων χρυσών νομισμάτων, με συσσώρευση πολλών ομάδων δημητριακών, με συσσώρευση πολλών ομάδων χωραφιών, με συσσώρευση πολλών ομάδων τοποθεσιών, με συσσώρευση πολλών ομάδων συζύγων, με συσσώρευση πολλών ομάδων δούλων, με συσσώρευση πολλών ομάδων δούλων· αυτός θα έβλεπε έναν μοναχό που είχε πάει στο μοναστήρι, με καλά πλυμένα χέρια και πόδια, που είχε τελειώσει να τρώει ευχάριστη τροφή, καθισμένο σε δροσερή σκιά, αφοσιωμένο στην ανώτερη συνείδηση. Θα σκεφτόταν - 'Ευτυχισμένος βεβαίως, κύριοι, ο ασκητισμός, υγιής βεβαίως, κύριοι, ο ασκητισμός! Μακάρι να ήμουν εγώ αυτός που αφού ξυρίσω τα μαλλιά και τα γένια μου και ντυθώ με ώχρινα ρούχα, θα αναχωρούσα από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή'. Αυτός θα μπορούσε, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες χρυσών νομισμάτων, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες δημητριακών, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες χωραφιών, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες τοποθεσιών, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες συζύγων, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες δούλων, εγκαταλείποντας πολλές

ομάδες δούλων, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ώχρινα ρούχα, να αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Αν κάποιος, λοιπόν, Ουντάγι, έλεγε έτσι - 'αυτά με τα οποία εκείνος ο οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη δεμένος με δεσμά, μπορεί, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες χρυσών νομισμάτων, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες δημητριακών, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες χωραφιών, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες τοποθεσιών, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες συζύγων, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες δούλων, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ώχρινα ρούχα, να αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, αυτό είναι γι' αυτόν ισχυρός δεσμός, σταθερός δεσμός, στέρεος δεσμός, μη σάπιος δεσμός, χοντρό κούτσουρο'. Άραγε εκείνος, Ουντάγι, μιλώντας έτσι θα μιλούσε σωστά;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε. Αυτά με τα οποία, σεβάσμιε κύριε, εκείνος ο οικοδεσπότης ή ο γιος ενός οικοδεσπότη δεμένος με δεσμά, μπορεί, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες χρυσών νομισμάτων, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες δημητριακών, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες χωραφιών, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες τοποθεσιών, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες συζύγων, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες δούλων, εγκαταλείποντας πολλές ομάδες δούλων, αφού ξυρίσει τα μαλλιά και τα γένια του και ντυθεί με ώχρινα ρούχα, να αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή· αυτό είναι γι' αυτόν αδύναμος δεσμός, εξασθενημένος δεσμός, σάπιος δεσμός, δεσμός χωρίς ουσιώδη υπόσταση». «Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Ουντάγι, εδώ κάποιοι γιοι καλών οικογενειών, όταν τους λέγεται από εμένα 'εγκαταλείψτε αυτό', αυτοί είπαν έτσι - 'τι λοιπόν για αυτό το ασήμαντο, αυτό το μικρό πράγμα που πρέπει να εγκαταλειφθεί, για το οποίο ο Ευλογημένος μας δήλωσε την εγκατάλειψη, για το οποίο ο Καλότυχος μας δήλωσε την παραίτηση;' Αυτοί και το εγκαταλείπουν εκείνο, και δεν εδραιώνουν δυσαρέσκεια απέναντί μου. Και οι μοναχοί που είναι πρόθυμοι να εξασκηθούν, αυτοί, έχοντας εγκαταλείψει εκείνο, ζώντας άνετα, με πεσμένες τρίχες, ζώντας από ό,τι δίνουν οι άλλοι, διαμένουν με νου σαν ελάφι. Γι' αυτούς αυτό, Ουντάγι, είναι αδύναμος δεσμός, εξασθενημένος δεσμός, σάπιος δεσμός, δεσμός χωρίς ουσιώδη υπόσταση».

154. «Υπάρχουν, Ουντάγι, αυτά τα τέσσερα άτομα στον κόσμο. Ποιοι τέσσερις; Εδώ, Ουντάγι, κάποιο άτομο ασκεί για την εγκατάλειψη της προσκόλλησης, για την παραίτηση από την προσκόλληση. Σε αυτόν που ασκεί για την εγκατάλειψη της προσκόλλησης, για την παραίτηση από την προσκόλληση, συμβαίνουν λογισμοί συνδεδεμένοι με την προσκόλληση που τρέχουν μαζί. Αυτός τους αποδέχεται, δεν τους εγκαταλείπει, δεν τους απομακρύνει, δεν τους τερματίζει, δεν τους οδηγεί στην εξαφάνιση. Αυτό το άτομο, Ουντάγι, το ονομάζω 'δεμένο', όχι 'αποδεσμευμένο'. Για ποιο λόγο; Διότι η διαφορετικότητα των ικανοτήτων σε αυτό το άτομο, Ουντάγι, είναι γνωστή σε μένα.

«Εδώ όμως, Ουντάγι, κάποιο άτομο ασκεί για την εγκατάλειψη της προσκόλλησης, για την παραίτηση από την προσκόλληση. Σε αυτόν που ασκεί για την εγκατάλειψη της προσκόλλησης, για την παραίτηση από την προσκόλληση, συμβαίνουν λογισμοί συνδεδεμένοι με την προσκόλληση που τρέχουν μαζί. Αυτός δεν τους αποδέχεται, τους εγκαταλείπει, τους απομακρύνει, τους τερματίζει, τους οδηγεί στην εξαφάνιση. Και αυτό το άτομο, Ουντάγι, το ονομάζω 'δεμένο', όχι 'αποδεσμευμένο'. Για ποιο λόγο; Διότι η διαφορετικότητα των ικανοτήτων σε αυτό το άτομο, Ουντάγι, είναι γνωστή σε μένα.

«Εδώ όμως, Ουντάγι, κάποιο άτομο ασκεί για την εγκατάλειψη της προσκόλλησης, για την παραίτηση από την προσκόλληση. Σε αυτόν που ασκεί για την εγκατάλειψη της προσκόλλησης, για την παραίτηση από την προσκόλληση, κάποτε λόγω λησμοσύνης της μνήμης συμβαίνουν λογισμοί συνδεδεμένοι με την προσκόλληση που τρέχουν μαζί· αργή, Ουντάγι, είναι η έγερση της μνήμης. Αλλά γρήγορα τους εγκαταλείπει, τους απομακρύνει, τους τερματίζει, τους οδηγεί στην εξαφάνιση. Όπως, Ουντάγι, ένας άνθρωπος θα έριχνε δύο ή τρεις σταγόνες νερού σε ένα σιδερένιο καζάνι ζεσταμένο όλη την ημέρα· αργή, Ουντάγι, είναι η πτώση των σταγόνων νερού. Αλλά γρήγορα θα οδηγούνταν σε πλήρη εξάλειψη και εξάντληση. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Ουντάγι, εδώ κάποιο άτομο ασκεί για την εγκατάλειψη της προσκόλλησης, για την παραίτηση από την προσκόλληση. Σε αυτόν που ασκεί για την εγκατάλειψη της προσκόλλησης, για την παραίτηση από την προσκόλληση, κάποτε λόγω λησμοσύνης της μνήμης συμβαίνουν λογισμοί συνδεδεμένοι με την προσκόλληση που τρέχουν μαζί· αργή, Ουντάγι, είναι η έγερση της μνήμης. Αλλά γρήγορα τους εγκαταλείπει, τους απομακρύνει, τους τερματίζει, τους οδηγεί στην εξαφάνιση. Και αυτό το άτομο, Ουντάγι, το ονομάζω 'δεμένο', όχι 'αποδεσμευμένο'. Για ποιο λόγο; Διότι η διαφορετικότητα των ικανοτήτων σε αυτό το άτομο, Ουντάγι, είναι γνωστή σε μένα.

«Εδώ όμως, Ουντάγι, κάποιο άτομο 'η προσκόλληση είναι η ρίζα του πόνου' -έτσι γνωρίζοντας γίνεται χωρίς προσκόλληση, απελευθερωμένος με την εξάλειψη της προσκόλλησης. Αυτό το άτομο, Ουντάγι, το ονομάζω 'αποδεσμευμένο', όχι 'δεμένο'. Για ποιο λόγο; Διότι η διαφορετικότητα των ικανοτήτων σε αυτό το άτομο, Ουντάγι, είναι γνωστή σε μένα. Αυτά, Ουντάγι, είναι τα τέσσερα άτομα που υπάρχουν στον κόσμο.

155. «Αυτά, Ουντάγι, είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής. Ποια πέντε; Υλικές μορφές αντιληπτές από το μάτι, επιθυμητές, ελκυστικές, ευχάριστες, αγαπητές, συνδεδεμένες με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικές· ήχοι αντιληπτοί από το αυτί... κ.λπ... Οσμές αντιληπτές από τη μύτη... Γεύσεις αντιληπτές από τη γλώσσα... Απτά αντικείμενα αντιληπτά από το σώμα, επιθυμητά, ελκυστικά, ευχάριστα, αγαπητά, συνδεδεμένα με την αισθησιακή ηδονή, δελεαστικά. Αυτά, Ουντάγι, είναι τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής. Η ευτυχία και η ευαρέσκεια, Ουντάγι, που εγείρεται εξαρτώμενη από αυτά τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής, αυτή ονομάζεται ηδονική ευτυχία, ακάθαρτη ευτυχία, ευτυχία κοινών ανθρώπων, μη ευγενής ευτυχία· δεν πρέπει να ακολουθείται, δεν πρέπει να αναπτύσσεται, δεν πρέπει να καλλιεργείται· λέω ότι αυτή η ευτυχία πρέπει να φοβίζεται.»

156. «Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές... κ.λπ... έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού... έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· με την απαλλαγή από την αγαλλίαση... έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης... εισέρχεται και παραμένει στην τέταρτη διαλογιστική έκσταση. Αυτή ονομάζεται ευτυχία της απάρνησης, ευτυχία της αποστασιοποίησης, ευτυχία της γαλήνης, ευτυχία της ανώτατης φώτισης· πρέπει να ακολουθείται, πρέπει να αναπτύσσεται, πρέπει να καλλιεργείται· λέω ότι αυτή η ευτυχία δεν πρέπει να φοβίζεται.

«Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές... κ.λπ... έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· αυτό λοιπόν εγώ, Ουντάγι, το

ονομάζω διαταράξιμο. Και τι εκεί είναι το διαταράξιμο; Επειδή ακριβώς εκεί ο λογισμός και ο συλλογισμός δεν έχουν καταπαύσει, αυτό εκεί είναι το διαταράξιμο. Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού... κ.λπ... έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· και αυτό επίσης εγώ, Ουντάγι, το ονομάζω διαταράξιμο. Και τι εκεί είναι το διαταράξιμο; Επειδή ακριβώς εκεί η αγαλλίαση και η ευτυχία δεν έχουν καταπαύσει, αυτό εκεί είναι το διαταράξιμο. Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση... κ.λπ... έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· και αυτό επίσης εγώ, Ουντάγι, το ονομάζω διαταράξιμο. Και τι εκεί είναι το διαταράξιμο; Επειδή ακριβώς εκεί η ευτυχία της αταραξίας δεν έχει καταπαύσει, αυτό εκεί είναι το διαταράξιμο. Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης... κ.λπ... έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· αυτό λοιπόν εγώ, Ουντάγι, το ονομάζω μη διαταράξιμο.

«Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές... κ.λπ... έχοντας επιτύχει την πρώτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· αυτό λοιπόν εγώ, Ουντάγι, λέω 'δεν αρκεί', λέω 'εγκαταλείψτε το', λέω 'υπερβείτε το'. Και ποια είναι η υπέρβασή του; Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, με τον κατευνασμό του λογισμού και του συλλογισμού... έχοντας επιτύχει τη δεύτερη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· αυτή είναι η υπέρβασή του· και αυτό επίσης εγώ, Ουντάγι, λέω 'δεν αρκεί', λέω 'εγκαταλείψτε το', λέω 'υπερβείτε το'. Και ποια είναι η υπέρβασή του; Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, με την απαλλαγή από την αγαλλίαση... έχοντας επιτύχει την τρίτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· αυτή είναι η υπέρβασή του· και αυτό επίσης εγώ, Ουντάγι, λέω 'δεν αρκεί', λέω 'εγκαταλείψτε το', λέω 'υπερβείτε το'. Και ποια είναι η υπέρβασή του; Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, με την εγκατάλειψη της ευχαρίστησης... έχοντας επιτύχει την τέταρτη διαλογιστική έκσταση, διαμένει· αυτή είναι η υπέρβασή του· και αυτό επίσης εγώ, Ουντάγι, λέω 'δεν αρκεί', λέω 'εγκαταλείψτε το', λέω 'υπερβείτε το'. Και ποια είναι η υπέρβασή του; Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, με την πλήρη υπέρβαση των αντιλήψεων της υλικής μορφής, με την πάροδο των αντιλήψεων της αποστροφής, με τη μη προσοχή στις αντιλήψεις της ποικιλομορφίας, σκεπτόμενος 'άπειρος είναι ο χώρος', έχοντας επιτύχει το επίπεδο του άπειρου χώρου, διαμένει· αυτή είναι η υπέρβασή του· και αυτό επίσης εγώ, Ουντάγι, λέω 'δεν αρκεί', λέω 'εγκαταλείψτε το', λέω 'υπερβείτε το'. Και ποια είναι η υπέρβασή του; Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο του άπειρου χώρου, σκεπτόμενος 'άπειρη είναι η συνείδηση', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, διαμένει· αυτή είναι η υπέρβασή του· και αυτό επίσης εγώ, Ουντάγι, λέω 'δεν αρκεί', λέω 'εγκαταλείψτε το', λέω 'υπερβείτε το'. Και ποια είναι η υπέρβασή του; Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της άπειρης συνείδησης, σκεπτόμενος 'δεν υπάρχει τίποτε', έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μηδαμινότητας, διαμένει· αυτή είναι η υπέρβασή του· και αυτό επίσης εγώ, Ουντάγι, λέω 'δεν αρκεί', λέω 'εγκαταλείψτε το', λέω 'υπερβείτε το'. Και ποια είναι η υπέρβασή του; Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μηδαμινότητας, έχοντας επιτύχει το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, διαμένει· αυτή είναι η υπέρβασή του· και αυτό επίσης εγώ, Ουντάγι, λέω 'δεν αρκεί', λέω 'εγκαταλείψτε το', λέω 'υπερβείτε το'. Και ποια είναι η υπέρβασή του; Εδώ, Ουντάγι, ένας μοναχός, έχοντας υπερβεί πλήρως το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης, έχοντας επιτύχει την παύση της αντίληψης και του αισθήματος, διαμένει· αυτή είναι η υπέρβασή του· έτσι λοιπόν εγώ, Ουντάγι, λέω ότι

ακόμη και το επίπεδο της μήτε-αντίληψης-μήτε-μη-αντίληψης πρέπει να εγκαταλειφθεί. Βλέπεις, Ουντάγι, κάποιον νοητικό δεσμό, μικρό ή μεγάλο, για τον οποίο δεν λέω ότι πρέπει να εγκαταλειφθεί;» «Όχι, σεβάσμιε κύριε».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Ουντάγι, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Λατουκικόπαμα, έκτη.

7. Η ομιλία στο Τσάτουμα

157. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στην Τσάτουμα, στο άλσος αμαλάκι. Εκείνη την περίοδο περίπου πεντακόσιοι μοναχοί με επικεφαλής τον Σαριπούττα και τον Μογκγκαλλάνα είχαν φτάσει στην Τσάτουμα για να δουν τον Ευλογημένο. Και αυτοί οι επισκέπτες μοναχοί, χαιρετώντας τους μόνιμους μοναχούς, ετοιμάζοντας τα καταλύματα, τακτοποιώντας τα κύπελλα και τους χιτώνες τους, ήταν θορυβώδεις με δυνατές φωνές και μεγάλες φωνές. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Άναντα: «Ποιοι είναι αυτοί, Άναντα, με τις δυνατές φωνές και τις μεγάλες φωνές, σαν ψαράδες σε αρπαγή ψαριών, θα έλεγα;» «Αυτοί, σεβάσμιε κύριε, είναι περίπου πεντακόσιοι μοναχοί με επικεφαλής τον Σαριπούττα και τον Μογκγκαλλάνα που έχουν φτάσει στην Τσάτουμα για να δουν τον Ευλογημένο. Αυτοί οι επισκέπτες μοναχοί, χαιρετώντας τους μόνιμους μοναχούς, ετοιμάζοντας τα καταλύματα, τακτοποιώντας τα κύπελλα και τους χιτώνες τους, είναι θορυβώδεις με δυνατές φωνές και μεγάλες φωνές». «Τότε λοιπόν, Άναντα, εκ μέρους μου απευθύνσου σε εκείνους τους μοναχούς: 'Ο Διδάσκαλος καλεί τους σεβάσμιους'». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε ο σεβάσμιος Άναντα στον Ευλογημένο και πήγε εκεί όπου ήταν εκείνοι οι μοναχοί· αφού τους πλησίασε, είπε στους μοναχούς: «Ο Διδάσκαλος καλεί τους σεβάσμιους». «Ναι, φίλε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον σεβάσμιο Άναντα και πήγαν εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Σε εκείνους τους μοναχούς που κάθονταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Γιατί εσείς, μοναχοί, είστε θορυβώδεις με δυνατές φωνές και μεγάλες φωνές, σαν ψαράδες σε αρπαγή ψαριών, θα έλεγα;» «Αυτοί, σεβάσμιε κύριε, είναι περίπου πεντακόσιοι μοναχοί με επικεφαλής τον Σαριπούττα και τον Μογκγκαλλάνα που έχουν φτάσει στην Τσάτουμα για να δουν τον Ευλογημένο. Αυτοί οι επισκέπτες μοναχοί, χαιρετώντας τους μόνιμους μοναχούς, ετοιμάζοντας τα καταλύματα, τακτοποιώντας τα κύπελλα και τους χιτώνες τους, είναι θορυβώδεις με δυνατές φωνές και μεγάλες φωνές». «Φύγετε, μοναχοί, σας αποβάλλω, δεν πρέπει να μένετε κοντά μου». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο και αφού σηκώθηκαν από τη θέση τους, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο, τον περιήλθαν κρατώντας τον στα δεξιά τους, τακτοποίησαν το κατάλυμα, πήραν τα κύπελλα και τους χιτώνες τους και έφυγαν.

158. Εκείνη την περίοδο οι Σάκυα της Τσάτουμα ήταν συγκεντρωμένοι στην αίθουσα συνελεύσεων για κάποια υπόθεση. Οι Σάκυα της Τσάτουμα είδαν εκείνους τους μοναχούς να έρχονται από μακριά· αφού τους είδαν, πήγαν εκεί όπου ήταν εκείνοι οι μοναχοί· αφού τους πλησίασαν, είπαν στους μοναχούς: «Λοιπόν, πού πηγαίνετε, σεβάσμιοι;» «Η κοινότητα μοναχών, φίλοι, έχει αποπεμφθεί από τον Ευλογημένο». «Τότε, σεβάσμιοι, καθίστε για λίγο· ίσως εμείς να μπορέσουμε να κάνουμε τον Ευλογημένο να γαληνέψει». «Ναι, φίλοι», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί

στους Σάκυα της Τσάτουμα. Τότε οι Σάκυα της Τσάτουμα πήγαν στον Ευλογημένο· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένοι στο πλάι, οι Σάκυα της Τσάτουμα είπαν στον Ευλογημένο: «Ας χαρεί, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών· ας καλωσορίσει, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών. Όπως, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος βοήθησε την κοινότητα μοναχών στο παρελθόν, ακριβώς έτσι ας βοηθήσει ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών τώρα. Υπάρχουν εδώ, σεβάσμιε κύριε, μοναχοί νέοι, πρόσφατα αναχωρητές, που μόλις έχουν έρθει σε αυτή τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή. Για αυτούς, μη μπορώντας να δουν τον Ευλογημένο, θα μπορούσε να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση. Όπως, σεβάσμιε κύριε, για νεαρούς σπόρους που δεν λαμβάνουν νερό θα μπορούσε να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση· ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, υπάρχουν εδώ μοναχοί νέοι, πρόσφατα αναχωρητές, που μόλις έχουν έρθει σε αυτή τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή· για αυτούς, μη μπορώντας να δουν τον Ευλογημένο, θα μπορούσε να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση. Όπως, σεβάσμιε κύριε, για ένα νεαρό μοσχάρι που δεν βλέπει τη μητέρα του θα μπορούσε να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση· ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, υπάρχουν εδώ μοναχοί νέοι, πρόσφατα αναχωρητές, που μόλις έχουν έρθει σε αυτή τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή· για αυτούς, μη βλέποντας τον Ευλογημένο, θα μπορούσε να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση. Ας χαρεί, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών· ας καλωσορίσει, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών. Όπως, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος βοήθησε την κοινότητα μοναχών στο παρελθόν· ακριβώς έτσι ας βοηθήσει ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών τώρα».

159. Τότε ο Βράχμα Σαχάμπατι, αφού αντιλήφθηκε με τον νου του τον αναλογισμό του νου του Ευλογημένου - όπως ακριβώς ένας δυνατός άνδρας θα άπλωνε το λυγισμένο χέρι του ή θα λύγιζε το απλωμένο χέρι του, ακριβώς έτσι - εξαφανίστηκε από τον κόσμο του Βράχμα και εμφανίστηκε μπροστά στον Ευλογημένο. Τότε ο Βράχμα Σαχάμπατι, αφού τακτοποίησε τον άνω χιτώνα του πάνω από τον έναν ώμο, αφού χαιρέτησε με ενωμένες παλάμες προς την κατεύθυνση του Ευλογημένου, είπε στον Ευλογημένο: «Ας χαρεί, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών· ας καλωσορίσει, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών. Όπως, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος βοήθησε την κοινότητα μοναχών στο παρελθόν· ακριβώς έτσι ας βοηθήσει ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών τώρα. Υπάρχουν εδώ, σεβάσμιε κύριε, μοναχοί νέοι, πρόσφατα αναχωρητές, που μόλις έχουν έρθει σε αυτή τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή· για αυτούς, μη μπορώντας να δουν τον Ευλογημένο, θα μπορούσε να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση. Όπως, σεβάσμιε κύριε, για νεαρούς σπόρους που δεν λαμβάνουν νερό θα μπορούσε να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση· ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, υπάρχουν εδώ μοναχοί νέοι, πρόσφατα αναχωρητές, που μόλις έχουν έρθει σε αυτή τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή· για αυτούς, μη μπορώντας να δουν τον Ευλογημένο, θα μπορούσε να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση. Όπως, σεβάσμιε κύριε, για ένα νεαρό μοσχάρι που δεν βλέπει τη μητέρα του θα μπορούσε να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση· ακριβώς έτσι, σεβάσμιε κύριε, υπάρχουν εδώ μοναχοί νέοι, πρόσφατα αναχωρητές, που μόλις έχουν έρθει σε αυτή τη Διδασκαλία και τη μοναστική διαγωγή· για αυτούς, μη βλέποντας τον Ευλογημένο, θα μπορούσε

να υπάρξει μεταβολή, θα μπορούσε να υπάρξει αλλοίωση. Ας χαρεί, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών· ας καλωσορίσει, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών. Όπως, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος βοήθησε την κοινότητα μοναχών στο παρελθόν· ακριβώς έτσι ας βοηθήσει ο Ευλογημένος την κοινότητα μοναχών τώρα».

160. Οι Σάκυα της Τσάτουμα και ο Βράχμα Σαχάμπατι κατάφεραν να κατευνάσουν τον Ευλογημένο με την παρομοίωση του σπόρου και την παρομοίωση του νηπίου. Τότε ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Σηκωθείτε, φίλοι, πάρτε το κύπελλο και τους χιτώνες σας. Ο Ευλογημένος έχει κατευναστεί από τους Σάκυα της Τσάτουμα και τον Βράχμα Σαχάμπατι με την παρομοίωση του σπόρου και την παρομοίωση του νηπίου». «Ναι, φίλε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα και αφού σηκώθηκαν από τη θέση τους, πήραν το κύπελλο και τους χιτώνες τους και πήγαν εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Στον σεβάσμιο Σαριπούττα που καθόταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Τι σκέφτηκες, Σαριπούττα, όταν η κοινότητα μοναχών αποπέμφθηκε από εμένα;» «Έτσι σκέφτηκα, σεβάσμιε κύριε: 'Η κοινότητα μοναχών έχει αποπεμφθεί από τον Ευλογημένο. Τώρα ο Ευλογημένος θα ζει άνετα, αφοσιωμένος στην ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή· κι εμείς τώρα θα ζούμε άνετα, αφοσιωμένοι στην ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή'». «Περίμενε, Σαριπούττα, περίμενε, Σαριπούττα, μην έχεις τέτοια σκέψη για την ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή». Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Μαχαμογκαλλάνα: «Τι σκέφτηκες, Μογκαλλάνα, όταν η κοινότητα μοναχών αποπέμφθηκε από εμένα;» «Έτσι σκέφτηκα, σεβάσμιε κύριε: 'Η κοινότητα μοναχών έχει αποπεμφθεί από τον Ευλογημένο. Τώρα ο Ευλογημένος θα ζει άνετα, αφοσιωμένος στην ευχάριστη διαμονή στην παρούσα ζωή· και τώρα εγώ και ο σεβάσμιος Σαριπούττα θα φροντίσουμε την κοινότητα μοναχών'». «Καλώς, καλώς, Μογκαλλάνα! Διότι είτε εγώ, Μογκαλλάνα, θα φρόντιζα την κοινότητα μοναχών, είτε ο Σαριπούττα και ο Μογκαλλάνα».

161. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Υπάρχουν αυτοί οι τέσσερις κίνδυνοι, μοναχοί, που πρέπει να αναμένονται από κάποιον που κατεβαίνει στο νερό. Ποιες τέσσερις; Ο κίνδυνος από τα κύματα, ο κίνδυνος από τους κροκόδειλους, ο κίνδυνος από τις δίνες, ο κίνδυνος από τους καρχαρίες - αυτοί, μοναχοί, είναι οι τέσσερις κίνδυνοι που πρέπει να αναμένονται από κάποιον που κατεβαίνει στο νερό. Ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, μοναχοί, υπάρχουν αυτοί οι τέσσερις κίνδυνοι που πρέπει να αναμένονται για κάποια άτομα εδώ που έχουν αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή. Ποιες τέσσερις; Ο κίνδυνος από τα κύματα, ο κίνδυνος από τους κροκόδειλους, ο κίνδυνος από τις δίνες, ο κίνδυνος από τους καρχαρίες.

162. «Και ποιος είναι, μοναχοί, ο κίνδυνος από τα κύματα; Εδώ, μοναχοί, κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσарέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτόν που έχει αναχωρήσει έτσι, οι σύντροφοι στην άγια ζωή τον προτρέπουν, τον καθοδηγούν - 'έτσι πρέπει να προχωράς, έτσι πρέπει να οπισθοχωρείς, έτσι πρέπει να κοιτάς μπροστά, έτσι πρέπει

να κοιτάς γύρω, έτσι πρέπει να μαζεύεις τα μέλη σου, έτσι πρέπει να τα τεντώνεις, έτσι πρέπει να φοράς τον διπλό χιτώνα, το κύπελλο και τον χιτώνα'. Αυτός σκέφτεται: 'Εμείς πριν, όταν ήμασταν οικογενειάρχες, προτρέπαμε άλλους, καθοδηγούσαμε. Αυτοί όμως, σαν γιοι μου θα έλεγα, σαν εγγονοί μου θα έλεγα, θεωρούν ότι πρέπει να με προτρέπουν, να με καθοδηγούν'. Αυτός, αφού απαρνηθεί την εξάσκηση, επιστρέφει σε κατώτερη ζωή. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, αυτός που φοβήθηκε τον κίνδυνο από τα κύματα, αφού απαρνήθηκε την εξάσκηση, επέστρεψε σε κατώτερη ζωή. 'Κίνδυνος από τα κύματα', μοναχοί, αυτή είναι ονομασία για την οργή και το άγχος.

163. «Και ποιος είναι, μοναχοί, ο κίνδυνος από τους κροκόδειλους; Εδώ, μοναχοί, κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτόν που έχει αναχωρήσει έτσι, οι σύντροφοι στην άγια ζωή τον προτρέπουν, τον καθοδηγούν - 'αυτό πρέπει να το τρως, αυτό δεν πρέπει να το τρως· αυτό πρέπει να το καταναλώνεις, αυτό δεν πρέπει να το καταναλώνεις· αυτό πρέπει να το γεύσαι, αυτό δεν πρέπει να το γεύσαι· αυτό πρέπει να το πίνεις, αυτό δεν πρέπει να το πίνεις· το επιτρεπτό πρέπει να το τρως, το ανεπίτρεπτο δεν πρέπει να το τρως· το επιτρεπτό πρέπει να το καταναλώνεις, το ανεπίτρεπτο δεν πρέπει να το καταναλώνεις· το επιτρεπτό πρέπει να το γεύσαι, το ανεπίτρεπτο δεν πρέπει να το γεύσαι· το επιτρεπτό πρέπει να το πίνεις, το ανεπίτρεπτο δεν πρέπει να το πίνεις· την κατάλληλη ώρα πρέπει να τρως, την ακατάλληλη ώρα δεν πρέπει να τρως· την κατάλληλη ώρα πρέπει να καταναλώνεις, την ακατάλληλη ώρα δεν πρέπει να καταναλώνεις· την κατάλληλη ώρα πρέπει να γεύσαι, την ακατάλληλη ώρα δεν πρέπει να γεύσαι· την κατάλληλη ώρα πρέπει να πίνεις, την ακατάλληλη ώρα δεν πρέπει να πίνεις'. Αυτός σκέφτεται: 'Εμείς πριν, όταν ήμασταν οικογενειάρχες, ό,τι θέλαμε αυτό τρώγαμε, ό,τι δεν θέλαμε αυτό δεν τρώγαμε· ό,τι θέλαμε αυτό καταναλώναμε, ό,τι δεν θέλαμε αυτό δεν καταναλώναμε· ό,τι θέλαμε αυτό γευόμασταν, ό,τι δεν θέλαμε αυτό δεν γευόμασταν· ό,τι θέλαμε αυτό πίναμε, ό,τι δεν θέλαμε αυτό δεν πίναμε· και επιτρεπτό τρώγαμε και ανεπίτρεπτο τρώγαμε· και επιτρεπτό καταναλώναμε και ανεπίτρεπτο καταναλώναμε· και επιτρεπτό γευόμασταν και ανεπίτρεπτο γευόμασταν· και επιτρεπτό πίναμε και ανεπίτρεπτο πίναμε· και την κατάλληλη ώρα τρώγαμε και την ακατάλληλη ώρα τρώγαμε· και την κατάλληλη ώρα καταναλώναμε και την ακατάλληλη ώρα καταναλώναμε· και την κατάλληλη ώρα γευόμασταν και την ακατάλληλη ώρα γευόμασταν· και την κατάλληλη ώρα πίναμε και την ακατάλληλη ώρα πίναμε. Ακόμη και αυτό που μας δίνουν οι πιστοί οικοδεσπότες κατά τη διάρκεια της ημέρας σε ακατάλληλη ώρα, εξάισια στερεά και μαλακή τροφή, σε αυτό αυτοί μου βάζουν, θα έλεγα, φίμωτρο'. Αυτός, αφού απαρνηθεί την εξάσκηση, επιστρέφει σε κατώτερη ζωή. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, αυτός που φοβήθηκε τον κίνδυνο από τους κροκόδειλους, αφού απαρνήθηκε την εξάσκηση, επέστρεψε σε κατώτερη ζωή. 'Κίνδυνος από τους κροκόδειλους', μοναχοί, αυτή είναι ονομασία για τη λαιμαργία.

164. «Και ποιος είναι, μοναχοί, ο κίνδυνος από τις δίνες; Εδώ, μοναχοί, κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο,

κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, εισέρχεται σε χωριό ή κωμόπολη για προσφερόμενη τροφή. Με απροστάτευτο σώμα, με απροστάτευτη ομιλία, με μη εφαρμοσμένη μνήμη, με ασυγκράτητες ικανότητες, αυτός εκεί βλέπει έναν οικοδεσπότη ή γιο οικοδεσπότη προικισμένο και εφοδιασμένο με τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής να απολαμβάνει τη ζωή. Αυτός σκέφτεται: 'Εμείς πριν, όταν ήμασταν οικογενειάρχες, προικισμένοι και εφοδιασμένοι με τα πέντε είδη αισθησιακής ηδονής απολάμβαναμε τη ζωή. Υπάρχουν όμως πλούτη στην οικογένειά μου. Είναι δυνατόν να απολαύσω τα πλούτη και να κάνω αξιέπαινες πράξεις'. Αυτός, αφού απαρνηθεί την εξάσκηση, επιστρέφει σε κατώτερη ζωή. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, αυτός που φοβήθηκε τον κίνδυνο από τις δίνες, αφού απαρνήθηκε την εξάσκηση, επέστρεψε σε κατώτερη ζωή. 'Κίνδυνος από τις δίνες', μοναχοί, αυτή είναι ονομασία αυτών των πέντε ειδών αισθησιακής ηδονής.

165. «Και ποιος είναι, μοναχοί, ο κίνδυνος από τους καρχαρίες; Εδώ, μοναχοί, κάποιος γιος καλής οικογένειας με πίστη εγκαταλείπει την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή - 'Είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσaréσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου'. Αυτός, έχοντας αναχωρήσει έτσι, αφού ντύθηκε το πρωί και πήρε το κύπελλο και τους χιτώνες του, εισέρχεται σε χωριό ή κωμόπολη για προσφερόμενη τροφή. Με απροστάτευτο σώμα, με απροστάτευτη ομιλία, με μη εφαρμοσμένη μνήμη, με ασυγκράτητες ικανότητες, αυτός εκεί βλέπει γυναίκα ακατάλληλα ντυμένη ή ακατάλληλα ενδεδυμένη. Αυτού, έχοντας δει γυναίκα ακατάλληλα ντυμένη ή ακατάλληλα ενδεδυμένη, η λαγνεία καταβάλλει τη συνείδηση. Αυτός, με τη συνείδηση καταβεβλημένη από τη λαγνεία, αφού απαρνηθεί την εξάσκηση, επιστρέφει σε κατώτερη ζωή. Αυτός ονομάζεται, μοναχοί, αυτός που φοβήθηκε τον κίνδυνο από τους καρχαρίες, αφού απαρνήθηκε την εξάσκηση, επέστρεψε σε κατώτερη ζωή. 'Κίνδυνος από τους καρχαρίες', μοναχοί, αυτή είναι ονομασία για το γυναικείο φύλο. Αυτοί λοιπόν, μοναχοί, είναι οι τέσσερις κίνδυνοι που πρέπει να αναμένονται για κάποια άτομα εδώ που έχουν αναχωρήσει από την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή σε αυτή τη Διδασκαλία και μοναστική διαγωγή».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Τσάτουμα, έβδομη.

8. Η ομιλία στο Ναλακαπάννα

166. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στους Κοσάλα, στη Ναλακαπάννα, στο δάσος με τα δέντρα παλάσα. Εκείνη την περίοδο αρκετοί διάσημοι γιοι καλών οικογενειών είχαν αναχωρήσει αφιερωμένοι στον Ευλογημένο με πίστη από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή - ο σεβάσμιος Ανουρούντα, ο σεβάσμιος Μπαντίγια, ο σεβάσμιος Κίμιλα, ο σεβάσμιος Μπάγκου, ο σεβάσμιος Κοντάνια, ο σεβάσμιος Ρεβάτα, ο σεβάσμιος Άναντα και άλλοι διάσημοι γιοι καλών οικογενειών. Εκείνη την περίοδο ο Ευλογημένος καθόταν στο ύπαιθρο περιστοιχισμένος από την Κοινότητα μοναχών. Τότε ο Ευλογημένος, σχετικά με εκείνους τους γιους καλών

οικογενειών, απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Αυτοί, μοναχοί, οι γιοι καλών οικογενειών που αφιερωμένοι σε μένα με πίστη εγκατέλειψαν την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, μήπως αυτοί, μοναχοί, οι μοναχοί ευχαριστιούνται στην άγια ζωή;» Όταν αυτό ειπώθηκε, οι μοναχοί έμειναν σιωπηλοί. Για δεύτερη φορά ο Ευλογημένος, σχετικά με εκείνους τους γιους καλών οικογενειών, απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Αυτοί, μοναχοί, οι γιοι καλών οικογενειών που αφιερωμένοι σε μένα με πίστη εγκατέλειψαν την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, μήπως αυτοί, μοναχοί, οι μοναχοί ευχαριστιούνται στην άγια ζωή;» Για δεύτερη φορά οι μοναχοί έμειναν σιωπηλοί. Για τρίτη φορά ο Ευλογημένος, σχετικά με εκείνους τους γιους καλών οικογενειών, απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Αυτοί, μοναχοί, οι γιοι καλών οικογενειών που αφιερωμένοι σε μένα με πίστη εγκατέλειψαν την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, μήπως αυτοί, μοναχοί, οι μοναχοί ευχαριστιούνται στην άγια ζωή;» Για τρίτη φορά οι μοναχοί έμειναν σιωπηλοί.

167. Τότε στον Ευλογημένο ήρθε αυτή η σκέψη: «Γιατί να μην ρωτήσω αυτούς τους γιους καλών οικογενειών;» Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στον σεβάσμιο Ανουρούντα: «Μήπως εσείς, Ανουρούντα, ευχαριστιέστε στην άγια ζωή;» «Πράγματι εμείς, σεβάσμιε κύριε, ευχαριστιόμαστε στην άγια ζωή». «Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Αυτό, Ανουρούντα, είναι πρόπον για εσάς, γιους καλών οικογενειών που με πίστη εγκαταλείψατε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή, να ευχαριστιέστε στην άγια ζωή. Με αυτή την ευλογημένη νεότητα που διακατέχετε, στην πρώτη περίοδο της ζωής σας, με κατάμαυρα μαλλιά, με την οποία θα μπορούσατε να απολαμβάνετε τις ηδονές, με αυτή την ευλογημένη νεότητα που διακατέχετε, στην πρώτη περίοδο της ζωής σας, με κατάμαυρα μαλλιά, εσείς, Ανουρούντα, εγκαταλείψατε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή. Και εσείς, Ανουρούντα, δεν εγκαταλείψατε την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή εξαναγκασμένοι από βασιλιά, ούτε εξαναγκασμένοι από κλέφτες, ούτε πιεσμένοι από χρέη, ούτε πιεσμένοι από φόβο, ούτε επειδή δεν μπορούσατε να ζήσετε. Αλλά 'είμαι βυθισμένος στη γέννηση, στο γήρας, στον θάνατο, στις λύπες, στους θρήνους, στον πόνο, στη δυσαρέσκεια, στο άγχος, βυθισμένος στον υπαρξιακό πόνο, κυριευμένος από τον υπαρξιακό πόνο· ίσως να γινόταν γνωστό το τέλος αυτού του ολόκληρου συνόλου του υπαρξιακού πόνου' - δεν εγκαταλείψατε έτσι εσείς, Ανουρούντα, με πίστη την οικογενειακή ζωή για την άστεγη ζωή;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε». «Από έναν γιο καλής οικογένειας που έχει αναχωρήσει έτσι, Ανουρούντα, τι πρέπει να γίνει; Αν, Ανουρούντα, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, δεν επιτυγχάνει αγαλλίαση και ευτυχία ή κάτι άλλο πιο γαλήνιο από αυτό, τότε η πλεονεξία κατακυριεύει τη συνείδησή του, ο θυμός κατακυριεύει τη συνείδησή του, η νωθρότητα και υπνηλία κατακυριεύει τη συνείδησή του, η ανησυχία και τύψη κατακυριεύει τη συνείδησή του, η σκεπτικιστική αμφιβολία κατακυριεύει τη συνείδησή του, η δυσαρέσκεια κατακυριεύει τη συνείδησή του, ο λήθαργος κατακυριεύει τη συνείδησή του. Αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, Ανουρούντα, δεν επιτυγχάνει αγαλλίαση και ευτυχία ή κάτι άλλο πιο γαλήνιο από αυτό».

«Αν, Ανουρούντα, αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φαύλες νοητικές καταστάσεις, επιτυγχάνει αγαλλίαση και ευτυχία ή κάτι άλλο πιο γαλήνιο από αυτό, τότε η πλεονεξία δεν κατακυριεύει τη συνείδησή του, ο θυμός δεν κατακυριεύει τη συνείδησή του, η νωθρότητα και υπνηλία δεν κατακυριεύει τη συνείδησή του, η ανησυχία και τύψη δεν κατακυριεύει τη συνείδησή του, η

σκεπτικιστική αμφιβολία δεν κατακυριεύει τη συνείδησή του, η δυσαρέσκεια δεν κατακυριεύει τη συνείδησή του, ο λήθαργος δεν κατακυριεύει τη συνείδησή του. Αποστασιοποιημένος από τις ηδονές, αποστασιοποιημένος από τις φάυλες νοητικές καταστάσεις, Ανουρούντα, επιτυγχάνει αγαλλίαση και ευτυχία ή κάτι άλλο πιο γαλήνιο από αυτό.

168. «Τι νομίζετε για εμένα, Ανουρούντα - 'οι νοητικές διαφθορές που είναι υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο, δεν έχουν εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα· για αυτό το λόγο ο Τατχάγκατα, έχοντας εξετάσει, χρησιμοποιεί κάτι· έχοντας εξετάσει, αποδέχεται κάτι· έχοντας εξετάσει, αποφεύγει κάτι· έχοντας εξετάσει, απομακρύνει κάτι';» «Όχι, σεβάσμιε κύριε, δεν νομίζουμε έτσι για τον Ευλογημένο - 'οι νοητικές διαφθορές που είναι υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο, δεν έχουν εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα· για αυτό το λόγο ο Τατχάγκατα, έχοντας εξετάσει, χρησιμοποιεί κάτι· έχοντας εξετάσει, αποδέχεται κάτι· έχοντας εξετάσει, αποφεύγει κάτι· έχοντας εξετάσει, απομακρύνει κάτι'. Έτσι νομίζουμε, σεβάσμιε κύριε, για τον Ευλογημένο - 'οι νοητικές διαφθορές που είναι υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο, έχουν εγκαταλειφθεί από τον Τατχάγκατα· για αυτό το λόγο ο Τατχάγκατα, έχοντας εξετάσει, χρησιμοποιεί κάτι· έχοντας εξετάσει, αποδέχεται κάτι· έχοντας εξετάσει, αποφεύγει κάτι· έχοντας εξετάσει, απομακρύνει κάτι'». «Καλώς, καλώς, Ανουρούντα! Του Τατχάγκατα, Ανουρούντα, οι νοητικές διαφθορές που είναι υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο, έχουν εγκαταλειφθεί, η ρίζα τους έχει κοπεί, έχουν γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχουν οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχουν τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον. Όπως, Ανουρούντα, ένας φοίνικας κομμένος στην κορυφή είναι ανίκανος να ξαναμεγαλώσει· ακριβώς με τον ίδιο τρόπο, Ανουρούντα, του Τατχάγκατα οι νοητικές διαφθορές που είναι υποκείμενες στη μόλυνση, οδηγούσες σε επαναγέννηση, προκαλούσες προβλήματα, με επώδυνο επακόλουθο, οδηγούσες στο μέλλον σε γέννηση, γήρας και θάνατο, έχουν εγκαταλειφθεί, η ρίζα τους έχει κοπεί, έχουν γίνει σαν κορμός φοίνικα, έχουν οδηγηθεί στην εξαφάνιση, έχουν τη φύση της μη-έγερσης στο μέλλον· για αυτό το λόγο ο Τατχάγκατα, έχοντας εξετάσει, χρησιμοποιεί κάτι· έχοντας εξετάσει, αποδέχεται κάτι· έχοντας εξετάσει, αποφεύγει κάτι· έχοντας εξετάσει, απομακρύνει κάτι».

«Τι νομίζεις, Ανουρούντα, βλέποντας ποιον λόγο ο Τατχάγκατα δηλώνει τις επαναγεννήσεις των μαθητών που έχουν πεθάνει - 'ο τάδε γεννήθηκε εκεί· ο τάδε γεννήθηκε εκεί';» «Ο Ευλογημένος είναι η ρίζα των διδασκαλιών μας, σεβάσμιε κύριε, ο Ευλογημένος είναι ο οδηγός, ο Ευλογημένος είναι το καταφύγιο. Καλώς, σεβάσμιε κύριε, ας ευδοκήσει ο ίδιος ο Ευλογημένος να εξηγήσει το νόημα αυτών που ειπώθηκαν. Αφού ακούσουν από τον Ευλογημένο, οι μοναχοί θα το θυμούνται». «Όχι, Ανουρούντα, ο Τατχάγκατα δεν δηλώνει τις επαναγεννήσεις των μαθητών που έχουν πεθάνει για να εξαπατήσει τον κόσμο, ούτε για να κολακεύσει τον κόσμο, ούτε για το όφελος του υλικού κέρδους, της τιμής και της φήμης, ούτε με τη σκέψη 'έτσι ο κόσμος να με γνωρίσει' - 'ο τάδε γεννήθηκε εκεί, ο τάδε γεννήθηκε εκεί'. Υπάρχουν

όμως, Ανουρούντα, γιοι καλών οικογενειών με πίστη, με μεγάλη έμπνευση, με μεγάλη χαρά. Αυτοί, αφού το ακούσουν, κατευθύνουν τη συνείδησή τους προς εκείνον τον σκοπό. Αυτό, Ανουρούντα, είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία τους».

169. «Εδώ, Ανουρούντα, ένας μοναχός ακούει - 'ο τάδε μοναχός πέθανε· αυτός περιγράφηκε από τον Ευλογημένο - εδραιώθηκε στην τελική απελευθερωτική γνώση'. Αυτός ο σεβάσμιος είτε τον είδε ο ίδιος είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια ηθική, αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια διδασκαλία, αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια σοφία, αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια διαμονή, αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτός, αναθυμούμενος την πίστη του και την ηθική του και τη μάθησή του και τη γενναιοδωρία του και τη σοφία του, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για έναν μοναχό.

«Εδώ, Ανουρούντα, ένας μοναχός ακούει - 'ο τάδε μοναχός πέθανε· αυτός περιγράφηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών είναι αυθόρμητα γεννημένος, εκεί επέτυχε το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο'. Αυτός ο σεβάσμιος είτε τον είδε ο ίδιος είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... κ.λπ... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτός, αναθυμούμενος την πίστη του και την ηθική του και τη μάθησή του και τη γενναιοδωρία του και τη σοφία του, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για έναν μοναχό.

«Εδώ, Ανουρούντα, ένας μοναχός ακούει - 'ο τάδε μοναχός πέθανε· αυτός περιγράφηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών και με την εξασθένηση της λαγνείας, του μίσους και της αυταπάτης είναι άπαξ επιστρέφων· επιστρέφοντας μόνο μία φορά σε αυτόν τον κόσμο θα θέσει τέρμα στον πόνο'. Αυτός ο σεβάσμιος είτε τον είδε ο ίδιος είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... κ.λπ... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτός, αναθυμούμενος την πίστη του και την ηθική του και τη μάθησή του και τη γενναιοδωρία του και τη σοφία του, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για έναν μοναχό.

«Εδώ, Ανουρούντα, ένας μοναχός ακούει - 'ο τάδε μοναχός πέθανε· αυτός περιγράφηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών είναι εισερχόμενος στο ρεύμα, μη υποκείμενος πλέον σε ξεπεσμό σε κατώτερους κόσμους, βέβαιος, κατευθυνόμενος στην ανώτατη φώτιση'. Αυτός ο σεβάσμιος είτε τον είδε ο ίδιος είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... κ.λπ... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτός, αναθυμούμενος την πίστη του και την ηθική του και τη μάθησή του και τη γενναιοδωρία του και τη σοφία του, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για έναν μοναχό.

170. «Εδώ, Ανουρούντα, μια μοναχή ακούει - 'η τάδε μοναχή πέθανε· αυτή διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο - εδραιώθηκε στην τελική απελευθερωτική γνώση'. Εκείνη η αδελφή είτε την είδε η ίδια είτε το άκουσε από προφορική

παράδοση - 'εκείνη η αδελφή είχε τέτοια ηθική, εκείνη η αδελφή είχε τέτοια διδασκαλία, εκείνη η αδελφή είχε τέτοια σοφία, εκείνη η αδελφή είχε τέτοια διαμονή, εκείνη η αδελφή είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτή, αναθυμούμενη την πίστη της και την ηθική της και τη μάθησή της και τη γενναιοδωρία της και τη σοφία της, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για μια μοναχή.

«Εδώ, Ανουρούντα, μια μοναχή ακούει - 'η τάδε μοναχή πέθανε· αυτή διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών είναι αυθόρμητα γεννημένη, εκεί επέτυχε το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενη σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο'. Εκείνη η αδελφή είτε την είδε η ίδια είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'εκείνη η αδελφή είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... κ.λπ... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... εκείνη η αδελφή είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτή, αναθυμούμενη την πίστη της και την ηθική της και τη μάθησή της και τη γενναιοδωρία της και τη σοφία της, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για μια μοναχή.

«Εδώ, Ανουρούντα, μια μοναχή ακούει - 'η τάδε μοναχή πέθανε· αυτή διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών και με την εξασθένηση της λαγνείας, του μίσους και της αυταπάτης είναι άπαξ επιστρέφουσα· επιστρέφοντας μόνο μία φορά σε αυτόν τον κόσμο θα θέσει τέρμα στον πόνο'. Εκείνη η αδελφή είτε την είδε η ίδια είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'εκείνη η αδελφή είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... κ.λπ... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... εκείνη η αδελφή είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτή, αναθυμούμενη την πίστη της και την ηθική της και τη μάθησή της και τη γενναιοδωρία της και τη σοφία της, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για μια μοναχή.

«Εδώ, Ανουρούντα, μια μοναχή ακούει - 'η τάδε μοναχή πέθανε· αυτή διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών είναι εισερχόμενη στο ρεύμα, μη υποκείμενη πλέον σε ξεπεσμό σε κατώτερους κόσμους, βέβαιη, κατευθυνόμενη στην ανώτατη φώτιση'. Εκείνη η αδελφή είτε την είδε η ίδια είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'εκείνη η αδελφή είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... εκείνη η αδελφή είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτή, αναθυμούμενη την πίστη της και την ηθική της και τη μάθησή της και τη γενναιοδωρία της και τη σοφία της, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για μια μοναχή.

171. «Εδώ, Ανουρούντα, ένας λαϊκός ακόλουθος ακούει - 'ο τάδε λαϊκός ακόλουθος πέθανε· αυτός περιγράφηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών είναι αυθόρμητα γεννημένος, εκεί επέτυχε το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενος σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο'. Αυτός ο σεβάσμιος είτε τον είδε ο ίδιος είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια ηθική, αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια διδασκαλία, αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια σοφία, αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια διαμονή, αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτός, αναθυμούμενος την πίστη του και τη μάθησή του και τη γενναιοδωρία του και τη σοφία του, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για έναν λαϊκό ακόλουθο.

«Εδώ, Ανουρούντα, ένας λαϊκός ακόλουθος ακούει - 'ο τάδε λαϊκός ακόλουθος πέθανε· αυτός περιγράφηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών και με την εξασθένηση της λαγνείας, του μίσους και της αυταπάτης είναι άπαξ επιστρέφων· επιστρέφοντας μόνο μία φορά σε αυτόν τον κόσμο θα θέσει τέρμα στον πόνο'. Αυτός ο σεβάσμιος είτε τον είδε ο ίδιος είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτός, αναθυμούμενος την πίστη του και την ηθική του και τη μάθησή του και τη γενναιοδωρία του και τη σοφία του, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για έναν λαϊκό ακόλουθο.

«Εδώ, Ανουρούντα, ένας λαϊκός ακόλουθος ακούει - 'ο τάδε λαϊκός ακόλουθος πέθανε· αυτός περιγράφηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών είναι εισερχόμενος στο ρεύμα, μη υποκείμενος πλέον σε ξεπεσμό σε κατώτερους κόσμους, βέβαιος, κατευθυνόμενος στην ανώτατη φώτιση'. Αυτός ο σεβάσμιος είτε τον είδε ο ίδιος είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... κ.λπ... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... αυτός ο σεβάσμιος είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτός, αναθυμούμενος την πίστη του και την ηθική του και τη μάθησή του και τη γενναιοδωρία του και τη σοφία του, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για έναν λαϊκό ακόλουθο.

172. «Εδώ, Ανουρούντα, μια λαϊκή ακόλουθος ακούει - 'η τάδε λαϊκή ακόλουθος πέθανε· αυτή διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των πέντε κατώτερων νοητικών δεσμών είναι αυθόρμητα γεννημένη, εκεί επέτυχε το τελικό Νιμπάνα, μη υποκείμενη σε επιστροφή από εκείνον τον κόσμο'. Εκείνη η αδελφή είτε την είδε η ίδια είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'εκείνη η αδελφή είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... εκείνη η αδελφή είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτή, αναθυμούμενη την πίστη της και την ηθική της και τη μάθησή της και τη γενναιοδωρία της και τη σοφία της, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για μια λαϊκή ακόλουθο.

«Εδώ, Ανουρούντα, μια λαϊκή ακόλουθος ακούει - 'η τάδε λαϊκή ακόλουθος πέθανε· αυτή διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών και με την εξασθένηση της λαγνείας, του μίσους και της αυταπάτης είναι άπαξ επιστρέφουσα· επιστρέφοντας μόνο μία φορά σε αυτόν τον κόσμο θα θέσει τέρμα στον πόνο'. Εκείνη η αδελφή είτε την είδε η ίδια είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'εκείνη η αδελφή είχε τέτοια ηθική, είχε τέτοια διδασκαλία... τέτοια σοφία... τέτοια διαμονή... εκείνη η αδελφή είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτή, αναθυμούμενη την πίστη της και την ηθική της και τη μάθησή της και τη γενναιοδωρία της και τη σοφία της, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για μια λαϊκή ακόλουθο.

«Εδώ, Ανουρούντα, μια λαϊκή ακόλουθος ακούει - 'η τάδε λαϊκή ακόλουθος πέθανε· αυτή διακηρύχθηκε από τον Ευλογημένο - με την πλήρη εξάλειψη των τριών νοητικών δεσμών είναι εισερχόμενη στο ρεύμα, μη υποκείμενη πλέον σε ξεπεσμό σε κατώτερους κόσμους, βέβαιη, κατευθυνόμενη στην ανώτατη φώτιση'. Εκείνη η

αδελφή είτε την είδε η ίδια είτε το άκουσε από προφορική παράδοση - 'εκείνη η αδελφή είχε τέτοια ηθική, εκείνη η αδελφή είχε τέτοια διδασκαλία, εκείνη η αδελφή είχε τέτοια σοφία, εκείνη η αδελφή είχε τέτοια διαμονή, εκείνη η αδελφή είχε τέτοια απελευθέρωση'. Αυτή, αναθυμούμενη την πίστη της και την ηθική της και τη μάθησή της και τη γενναιοδωρία της και τη σοφία της, κατευθύνει τη συνείδηση προς εκείνον τον σκοπό. Ακόμη κι έτσι, Ανουρούντα, υπάρχει άνετη διαμονή για μια λαϊκή ακόλουθο.

«Έτσι λοιπόν, Ανουρούντα, ο Τατχάγκατα δεν δηλώνει τις επαναγεννήσεις των μαθητών που έχουν πεθάνει για να εξαπατήσει τον κόσμο, ούτε για να κολακεύσει τον κόσμο, ούτε για το όφελος του υλικού κέρδους, της τιμής και της φήμης, ούτε με τη σκέψη 'έτσι ο κόσμος να με γνωρίσει' - 'ο τάδε γεννήθηκε εκεί, ο τάδε γεννήθηκε εκεί'. Υπάρχουν όμως, Ανουρούντα, γιοι καλών οικογενειών με πίστη, με μεγάλη έμπνευση, με μεγάλη χαρά. Αυτοί, αφού το ακούσουν, κατευθύνουν τη συνείδησή τους προς εκείνον τον σκοπό. Αυτό, Ανουρούντα, είναι για πολύ καιρό προς ευημερία και ευτυχία τους».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Ο σεβάσμιος Ανουρούντα, ευχαριστημένος, αγαλλίασε με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Ναλακαπάννα, όγδοη.

9. Η ομιλία για τον Γκολιγιάνι

173. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος διέμενε στο Ρατζάγκαχα, στο Άλσος των Μπαμπού, στο καταφύγιο σίτισης σκιούρων. Εκείνη την περίοδο ένας μοναχός που ονομαζόταν Γκολιγιάνι, δασόβιος με τραχεία συμπεριφορά, είχε έρθει εν μέσω της Κοινότητας για κάποια υπόθεση. Εκεί ο σεβάσμιος Σαριπούττα, σχετικά με τον μοναχό Γκολιγιάνι, απευθύνθηκε στους μοναχούς:

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα, πρέπει να είναι ευσεβής και γεμάτος σεβασμό προς τους συντρόφους στην άγια ζωή. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα είναι ασεβής και χωρίς σεβασμό προς τους συντρόφους στην άγια ζωή, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή μόνος του στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος είναι ασεβής και χωρίς σεβασμό προς τους συντρόφους στην άγια ζωή;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα πρέπει να είναι ευσεβής και γεμάτος σεβασμό προς τους συντρόφους στην άγια ζωή.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα, πρέπει να είναι επιδέξιος στα καθίσματα - 'έτσι δεν θα καθίσω σπρώχνοντας τους πρεσβύτερους μοναχούς και δεν θα παρεμποδίσω τους νεότερους μοναχούς από το κάθισμα'. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα δεν είναι επιδέξιος στα καθίσματα, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή μόνος του στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος δεν είναι επιδέξιος στα καθίσματα;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα πρέπει να είναι επιδέξιος στα καθίσματα.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα, πρέπει να γνωρίζει ακόμη και τους θεμελιώδεις κανόνες συμπεριφοράς. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα δεν γνωρίζει ούτε τους θεμελιώδεις κανόνες συμπεριφοράς, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή μόνος του στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος δεν γνωρίζει ούτε τους θεμελιώδεις κανόνες συμπεριφοράς;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα πρέπει να γνωρίζει ακόμη και τους θεμελιώδεις κανόνες συμπεριφοράς.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα, δεν πρέπει να εισέρχεται στο χωριό πολύ νωρίς ούτε να επιστρέφει πολύ αργά την ημέρα. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα εισέρχεται στο χωριό πολύ νωρίς και επιστρέφει πολύ αργά την ημέρα, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή μόνος του στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος εισέρχεται στο χωριό πολύ νωρίς και επιστρέφει πολύ αργά την ημέρα;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα δεν πρέπει να εισέρχεται στο χωριό πολύ νωρίς ούτε να επιστρέφει πολύ αργά την ημέρα.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα, δεν πρέπει να επισκέπτεται οικογένειες πριν το γεύμα και μετά το γεύμα. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα επισκέπτεται οικογένειες πριν το γεύμα και μετά το γεύμα, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Προφανώς αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος, διαμένοντας μόνος του στο δάσος σε μοναχική διαμονή, έχει καλλιεργήσει την περιπλάνηση σε ακατάλληλες ώρες, και αυτό τον συνοδεύει ακόμη και όταν έρχεται στην Κοινότητα' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα δεν πρέπει να επισκέπτεται οικογένειες πριν το γεύμα και μετά το γεύμα.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα, πρέπει να είναι χωρίς ανησυχία και χωρίς επιπολαιότητα. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα είναι ανήσυχος και επιπόλαιος, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Σίγουρα αυτού του σεβασμίου δασόβιου μοναχού που διαμένει μόνος στο δάσος με ελεύθερη διαμονή, η ανησυχία και η επιπολαιότητα έχουν καλλιεργηθεί, και αυτό τον συμβαίνει ακόμα και όταν έχει έρθει στην Κοινότητα' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα πρέπει να είναι χωρίς ανησυχία και χωρίς επιπολαιότητα.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα, πρέπει να είναι χωρίς σκληρά λόγια και χωρίς ασυγκράτητη ομιλία. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα έχει σκληρά λόγια και ασυγκράτητη ομιλία, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος μοναχός που διαμένει μόνος στο δάσος με ελεύθερη διαμονή, αφού αυτός ο σεβάσμιος έχει σκληρά λόγια και ασυγκράτητη ομιλία;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα πρέπει να είναι

χωρίς σκληρά λόγια και χωρίς ασυγκράτητη ομιλία.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα, πρέπει να είναι εύκολος στην αποδοχή συμβουλής και να έχει καλούς φίλους. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα είναι δύσκολος στην αποδοχή συμβουλής και έχει κακόβουλους φίλους, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος μοναχός που διαμένει μόνος στο δάσος με ελεύθερη διαμονή, αφού αυτός ο σεβάσμιος είναι δύσκολος στην αποδοχή συμβουλής και έχει κακόβουλους φίλους;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός που έχει έρθει στην Κοινότητα και διαμένει στην Κοινότητα πρέπει να είναι εύκολος στην αποδοχή συμβουλής και να έχει καλούς φίλους.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να έχει φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός δεν έχει φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος μοναχός που διαμένει μόνος στο δάσος με ελεύθερη διαμονή, αφού αυτός ο σεβάσμιος δεν έχει φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός πρέπει να έχει φυλαγμένες τις θύρες στις ικανότητες.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να γνωρίζει το μέτρο στην τροφή. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός δεν γνωρίζει το μέτρο στην τροφή, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος μοναχός που διαμένει μόνος στο δάσος με ελεύθερη διαμονή, αφού αυτός ο σεβάσμιος δεν γνωρίζει το μέτρο στην τροφή;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός πρέπει να γνωρίζει το μέτρο στην τροφή.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να είναι αφοσιωμένος στην εγρήγορση. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός δεν είναι αφοσιωμένος στην εγρήγορση, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος μοναχός που διαμένει μόνος στο δάσος με ελεύθερη διαμονή, αφού αυτός ο σεβάσμιος δεν είναι αφοσιωμένος στην εγρήγορση;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός πρέπει να είναι αφοσιωμένος στην εγρήγορση.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να καταβάλλει έντονη ενεργητικότητα. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός είναι οκνηρός, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή του στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος είναι οκνηρός;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός πρέπει να καταβάλλει έντονη ενεργητικότητα.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να είναι μνήμων. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός είναι επιλήσμων, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή του στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος είναι επιλήσμων;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός πρέπει να είναι μνήμων.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να είναι αυτοσυγκεντρωμένος. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός είναι μη-αυτοσυγκεντρωμένος, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή του

στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος είναι μη-αυτοσυγκεντρωμένος' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός πρέπει να είναι αυτοσυγκεντρωμένος.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να είναι σοφός. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός στερείται σοφίας, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή του στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος στερείται σοφίας' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός πρέπει να είναι σοφός.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να καταβάλλει συνεχή προσπάθεια στην ανώτερη διδασκαλία και στην ανώτερη διαγωγή. Υπάρχουν, φίλοι, αυτοί που ρωτούν έναν δασόβιο μοναχό ερωτήσεις για την ανώτερη διδασκαλία και την ανώτερη διαγωγή. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός όταν ερωτηθεί ερώτηση για την ανώτερη διδασκαλία και την ανώτερη διαγωγή δεν μπορεί να απαντήσει, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή του στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος όταν ερωτηθεί ερώτηση για την ανώτερη διδασκαλία και την ανώτερη διαγωγή δεν μπορεί να απαντήσει' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός πρέπει να καταβάλλει συνεχή προσπάθεια στην ανώτερη διδασκαλία και στην ανώτερη διαγωγή.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να καταβάλλει συνεχή προσπάθεια σε εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες. Υπάρχουν, φίλοι, αυτοί που ρωτούν έναν δασόβιο μοναχό ερωτήσεις για εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες. Αν, φίλοι, ένας δασόβιος μοναχός όταν ερωτηθεί ερώτηση για εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες, δεν μπορεί να απαντήσει, υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη μοναχική διαμονή του στο δάσος, αφού αυτός ο σεβάσμιος όταν ερωτηθεί ερώτηση για εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες, δεν μπορεί να απαντήσει' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ένας δασόβιος μοναχός πρέπει να καταβάλλει συνεχή προσπάθεια σε εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες.

«Ένας δασόβιος μοναχός, φίλοι, πρέπει να καταβάλλει συνεχή προσπάθεια για το υπερανθρώπινο επίτευγμα. Υπάρχουν, φίλοι, αυτοί που ρωτούν τον δασόβιο μοναχό ερωτήσεις για το υπερανθρώπινο επίτευγμα. Αν, φίλοι, ο δασόβιος μοναχός όταν ερωτηθεί ερώτηση για το υπερανθρώπινο επίτευγμα δεν μπορεί να απαντήσει, υπάρχουν αυτοί που του λένε: 'Τι όφελος έχει αυτός ο σεβάσμιος δασόβιος από τη διαμονή μόνος στο δάσος με ελεύθερη διαβίωση, αφού αυτός ο σεβάσμιος δεν γνωρίζει τον σκοπό για τον οποίο αναχώρησε;' - υπάρχουν αυτοί που θα λένε γι' αυτόν. Γι' αυτό ο δασόβιος μοναχός πρέπει να καταβάλλει συνεχή προσπάθεια για το υπερανθρώπινο επίτευγμα».

Όταν αυτό ειπώθηκε, ο σεβάσμιος Μαχαμογκαλλάνα είπε στον σεβάσμιο Σαριπούττα: «Μόνο ο δασόβιος μοναχός, φίλε Σαριπούττα, πρέπει να αναλάβει και να ακολουθεί αυτές τις αρχές, ή και αυτός που διαμένει κοντά σε χωριό;» «Ακόμη και ο δασόβιος μοναχός, φίλε Μογκαλλάνα, πρέπει να αναλάβει και να ακολουθεί αυτές τις αρχές, πόσο μάλλον αυτός που διαμένει κοντά σε χωριό».

Τέλος της ομιλίας Γκολιγιάνι, ένατη.

10. Η ομιλία στο Κιτάγκιρι

174. Έτσι έχω ακούσει - Κάποτε ο Ευλογημένος περιπλανιόταν στους Κασί με μια μεγάλη Κοινότητα μοναχών. Εκεί ο Ευλογημένος απευθύνθηκε στους μοναχούς: «Εγώ, μοναχοί, τρώω πέρα από το νυχτερινό γεύμα. Τρώγοντας όμως, μοναχοί, πέρα από το νυχτερινό γεύμα, αντιλαμβάνομαι λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή. Ελάτε και εσείς, μοναχοί, τρώτε πέρα από το νυχτερινό γεύμα. Τρώγοντας όμως, μοναχοί, και εσείς πέρα από το νυχτερινό γεύμα, θα αντιληφθείτε λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησαν εκείνοι οι μοναχοί στον Ευλογημένο. Τότε ο Ευλογημένος, περιπλανώμενος σταδιακά στους Κασί, έφτασε σε μια κωμόπολη των Κασί ονόματι Κιτάγκιρι. Εκεί ο Ευλογημένος διέμενε στο Κιτάγκιρι, μια κωμόπολη των Κασί.

175. Εκείνη την περίοδο οι μοναχοί ονόματι Ασσαντζι και Πουνάμπασου ήταν κάτοικοι στο Κιτάγκιρι. Τότε αρκετοί μοναχοί πήγαν εκεί όπου ήταν οι μοναχοί Ασσαντζι και Πουνάμπασου· αφού πλησίασαν, είπαν στους μοναχούς Ασσαντζι και Πουνάμπασου: «Ο Ευλογημένος, φίλοι, τρώει πέρα από το νυχτερινό γεύμα, και η κοινότητα μοναχών επίσης. Τρώγοντας όμως, φίλοι, πέρα από το νυχτερινό γεύμα, αντιλαμβάνονται λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή. Ελάτε και εσείς, φίλοι, τρώτε πέρα από το νυχτερινό γεύμα. Τρώγοντας όμως, φίλοι, και εσείς πέρα από το νυχτερινό γεύμα, θα αντιληφθείτε λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή». Όταν αυτό ειπώθηκε, οι μοναχοί Ασσαντζι και Πουνάμπασου είπαν σε εκείνους τους μοναχούς: «Εμείς, φίλοι, τρώμε το βράδυ και το πρωί και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα. Εμείς τρώγοντας το βράδυ και το πρωί και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα, αντιλαμβανόμαστε λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή. Γιατί εμείς να εγκαταλείψουμε το ορατό εδώ και τώρα και να κυνηγήσουμε το μελλοντικό; Εμείς θα τρώμε το βράδυ και το πρωί και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα».

Όταν εκείνοι οι μοναχοί δεν μπόρεσαν να πείσουν τους μοναχούς Ασσαντζι και Πουνάμπασου, τότε πήγαν εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Καθισμένοι στο πλάι, εκείνοι οι μοναχοί είπαν στον Ευλογημένο: «Εδώ εμείς, σεβάσμιε κύριε, πήγαμε εκεί όπου ήταν οι μοναχοί Ασσαντζι και Πουνάμπασου· αφού πλησιάσαμε, είπαμε στους μοναχούς Ασσαντζι και Πουνάμπασου: 'Ο Ευλογημένος, φίλοι, τρώει πέρα από το νυχτερινό γεύμα, και η κοινότητα μοναχών επίσης· τρώγοντας όμως, φίλοι, πέρα από το νυχτερινό γεύμα, αντιλαμβάνονται λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή. Ελάτε και εσείς, φίλοι, τρώτε πέρα από το νυχτερινό γεύμα. Τρώγοντας όμως, φίλοι, και εσείς πέρα από το νυχτερινό γεύμα, θα αντιληφθείτε λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή'. Όταν αυτό ειπώθηκε, σεβάσμιε κύριε, οι μοναχοί Ασσαντζι και Πουνάμπασου μας είπαν: 'Εμείς, φίλοι, τρώμε το βράδυ και το πρωί και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα. Εμείς τρώγοντας το βράδυ και το πρωί και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα, αντιλαμβανόμαστε λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή. Γιατί εμείς να εγκαταλείψουμε το ορατό εδώ και τώρα και να κυνηγήσουμε το μελλοντικό; Εμείς θα τρώμε το βράδυ και το πρωί

και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα'. Όταν εμείς, σεβάσμιε κύριε, δεν μπορέσαμε να πείσουμε τους μοναχούς Ασσατζι και Πουνάμπασου, τότε αναφέρουμε αυτό το θέμα στον Ευλογημένο».

176. Τότε ο Ευλογημένος απευθύνθηκε σε κάποιον μοναχό: «Έλα εσύ, μοναχέ, εκ μέρους μου απευθύνσου στους μοναχούς Ασσατζι και Πουνάμπασου: 'Ο Διδάσκαλος καλεί τους σεβάσμιους'». «Ναι, σεβάσμιε κύριε», απάντησε εκείνος ο μοναχός στον Ευλογημένο και πήγε εκεί όπου ήταν οι μοναχοί Ασσατζι και Πουνάμπασου· αφού πλησίασε, είπε στους μοναχούς Ασσατζι και Πουνάμπασου: «Ο Διδάσκαλος καλεί τους σεβάσμιους». «Ναι, φίλε», απάντησαν οι μοναχοί Ασσατζι και Πουνάμπασου σε εκείνον τον μοναχό και πήγαν εκεί όπου ήταν ο Ευλογημένος· αφού πλησίασαν, απέδωσαν σεβασμό στον Ευλογημένο και κάθισαν στο πλάι. Στους μοναχούς Ασσατζι και Πουνάμπασου που κάθονταν στο πλάι, ο Ευλογημένος είπε αυτό: «Είναι αλήθεια λοιπόν, μοναχοί, ότι αρκετοί μοναχοί σας πλησίασαν και είπαν αυτό: 'Ο Ευλογημένος, φίλοι, τρώει πέρα από το νυχτερινό γεύμα, και η κοινότητα μοναχών επίσης. Τρώγοντας όμως, φίλοι, πέρα από το νυχτερινό γεύμα, αντιλαμβάνονται λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή. Ελάτε και εσείς, φίλοι, τρώτε πέρα από το νυχτερινό γεύμα. Τρώγοντας όμως, φίλοι, και εσείς πέρα από το νυχτερινό γεύμα, θα αντιληφθείτε λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή'. Όταν αυτό ειπώθηκε λοιπόν, μοναχοί, εσείς είπατε σε εκείνους τους μοναχούς έτσι: 'Εμείς όμως, φίλοι, τρώμε το βράδυ και το πρωί και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα. Εμείς τρώγοντας το βράδυ και το πρωί και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα, αντιλαμβανόμαστε λίγη ασθένεια και λίγη αδιαθεσία και ελαφρύ σήκωμα και δύναμη και άνετη διαμονή. Γιατί εμείς να εγκαταλείψουμε το ορατό εδώ και τώρα και να κυνηγήσουμε το μελλοντικό; Εμείς θα τρώμε το βράδυ και το πρωί και την ημέρα σε ακατάλληλη ώρα'»; «Ναι, σεβάσμιε κύριε».

177. «Μήπως εσείς, μοναχοί, γνωρίζετε τη Διδασκαλία που έχω διδάξει έτσι: ό,τι κι αν βιώνει αυτός ο άνθρωπος, είτε ευχάριστο είτε δυσάρεστο είτε ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις του παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Δεν γνωρίζετε λοιπόν εσείς, μοναχοί, τη Διδασκαλία που έχω διδάξει έτσι: εδώ σε κάποιον, όταν βιώνει τέτοιου είδους ευχάριστο αίσθημα, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις αυξάνονται και οι καλές νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν· εδώ όμως σε κάποιον άλλον, όταν βιώνει τέτοιου είδους ευχάριστο αίσθημα, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται· εδώ σε κάποιον, όταν βιώνει τέτοιου είδους δυσάρεστο αίσθημα, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις αυξάνονται και οι καλές νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν· εδώ όμως σε κάποιον άλλον, όταν βιώνει τέτοιου είδους δυσάρεστο αίσθημα, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται· εδώ σε κάποιον, όταν βιώνει τέτοιου είδους ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις αυξάνονται και οι καλές νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν· εδώ όμως σε κάποιον άλλον, όταν βιώνει τέτοιου είδους ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται;» «Ναι, σεβάσμιε κύριε».

ούτε-ευχάριστο αίσθημα'· θα ήταν άραγε αυτό πρόπον για μένα, μοναχοί;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επειδή όμως αυτό, μοναχοί, έχει γνωστεί από εμένα, έχει ιδωθεί, έχει αντιληφθεί, έχει πραγματωθεί, έχει αγγιχθεί με τη σοφία - 'εδώ σε κάποιον, όταν βιώνει τέτοιου είδους ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις αυξάνονται και οι καλές νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν', γι' αυτό λέω 'εγκαταλείψτε τέτοιου είδους ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα'». Αν αυτό, μοναχοί, δεν είχε γνωστεί από εμένα, δεν είχε ιδωθεί, δεν είχε αντιληφθεί, δεν είχε πραγματωθεί, δεν είχε αγγιχθεί με τη σοφία - 'εδώ σε κάποιον, όταν βιώνει τέτοιου είδους ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται', έτσι εγώ μη γνωρίζοντας θα έλεγα 'έχοντας επιτύχει τέτοιου είδους ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, παραμείνετε σε αυτό'· θα ήταν άραγε αυτό πρόπον για μένα, μοναχοί;» «Όχι, Σεβάσμιε Κύριε». «Επειδή όμως αυτό, μοναχοί, έχει γνωστεί από εμένα, έχει ιδωθεί, έχει αντιληφθεί, έχει πραγματωθεί, έχει αγγιχθεί με τη σοφία - 'εδώ σε κάποιον, όταν βιώνει τέτοιου είδους ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, οι φαύλες νοητικές καταστάσεις παρακμάζουν και οι καλές νοητικές καταστάσεις αυξάνονται', γι' αυτό λέω 'έχοντας επιτύχει τέτοιου είδους ούτε-δυσάρεστο-ούτε-ευχάριστο αίσθημα, παραμείνετε σε αυτό'.

181. «Δεν λέω, μοναχοί, σε όλους τους μοναχούς 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'· ούτε όμως λέω, μοναχοί, σε όλους τους μοναχούς 'δεν πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Εκείνοι, μοναχοί, οι μοναχοί που είναι Άξιοι, που έχουν εξαλείψει τις νοητικές διαφθορές, που έχουν ολοκληρώσει την άγια ζωή, που έχουν κάνει αυτό που έπρεπε να γίνει, που έχουν αποθέσει το φορτίο, που έχουν επιτύχει τον δικό τους σκοπό, που έχουν εξαλείψει πλήρως τους δεσμούς του γίγνεσθαι, πλήρως απελευθερωμένοι μέσω της τελικής γνώσης, σε τέτοιους μοναχούς, μοναχοί, λέω 'δεν πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Για ποιο λόγο; Έχει γίνει από αυτούς με επιμέλεια. Αυτοί είναι ανίκανοι να αμελήσουν. Και εκείνοι, μοναχοί, οι μοναχοί που ασκούνται, που δεν έχουν φτάσει στον στόχο, που διαμένουν επιθυμώντας την ανυπέρβλητη ελευθερία από τις δεσμεύσεις, σε τέτοιους μοναχούς, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Για ποιο λόγο; Ίσως αυτοί οι σεβάσμιοι, συχνάζοντας σε κατάλληλα καταλύματα, συναναστρεφόμενοι καλούς φίλους, εξισορροπώντας τις ικανότητες - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας οι ίδιοι κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, να παραμείνουν! Βλέποντας αυτόν τον καρπό της επιμέλειας για αυτούς τους μοναχούς, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'.

182. «Υπάρχουν, μοναχοί, αυτά τα επτά άτομα στον κόσμο. Ποια είναι τα επτά; Ο απελευθερωμένος και από τις δύο πλευρές, ο απελευθερωμένος μέσω της σοφίας, ο μάρτυρας του σώματος, ο έχων επιτύχει την ορθή άποψη, ο απελευθερωμένος διά της πίστης, ο ακόλουθος βασιζόμενος στη Διδασκαλία, ο ακόλουθος βασιζόμενος στη πίστη.

«Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο απελευθερωμένο και από τις δύο πλευρές; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο, εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες, έχοντας τις βιώσει με το σώμα, διαμένει, και έχοντας δει με τη σοφία, οι νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο

απελευθερωμένο και από τις δύο πλευρές. Για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'δεν πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Για ποιο λόγο; Έχει γίνει από αυτόν με επιμέλεια. Αυτός είναι ανίκανος να αμελήσει.

«Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο απελευθερωμένο μέσω της σοφίας; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο, εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες, δεν τις έχει βιώσει με το σώμα και δεν διαμένει σε αυτές, αλλά έχοντας δει με τη σοφία, οι νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο απελευθερωμένο μέσω της σοφίας. Και για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'δεν πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Για ποιο λόγο; Έχει γίνει από αυτόν με επιμέλεια. Αυτός είναι ανίκανος να αμελήσει.

«Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο μάρτυρας του σώματος; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο, εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες, έχοντας τις βιώσει με το σώμα, διαμένει, και έχοντας δει με τη σοφία, ορισμένες νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο μάρτυρας του σώματος. Για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Για ποιο λόγο; Ίσως αυτός ο σεβάσμιος, συχνάζοντας σε κατάλληλα καταλύματα, συναναστρεφόμενος καλούς φίλους, εξισορροπώντας τις ικανότητες - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει! Βλέποντας αυτόν τον καρπό της επιμέλειας για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'.

«Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο έχων επιτύχει την ορθή άποψη; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο, εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες, δεν τις έχει βιώσει με το σώμα και δεν διαμένει σε αυτές, αλλά έχοντας δει με τη σοφία, ορισμένες νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί, και οι διδασκαλίες που διακηρύχθηκαν από τον Ταθάγκατα έχουν ιδωθεί καλά με τη σοφία και έχουν εφαρμοστεί καλά. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο έχων επιτύχει την ορθή άποψη. Και για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Για ποιο λόγο; Ίσως αυτός ο σεβάσμιος, συχνάζοντας σε κατάλληλα καταλύματα, συναναστρεφόμενος καλούς φίλους, εξισορροπώντας τις ικανότητες - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει! Βλέποντας αυτόν τον καρπό της επιμέλειας για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'.

«Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο που είναι απελευθερωμένος διά της πίστης; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο δεν βιώνει με το σώμα εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες, και δεν διαμένει, και έχοντας δει με τη σοφία, ορισμένες νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί, και η πίστη του στον Τατθάγκατα είναι εδραιωμένη, ριζωμένη, σταθερή. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο που είναι απελευθερωμένος διά της πίστης. Και για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Για ποιο λόγο; Ίσως αυτός ο σεβάσμιος, συχνάζοντας σε κατάλληλα καταλύματα, συναναστρεφόμενος καλούς φίλους, εξισορροπώντας τις ικανότητες - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το

ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει! Βλέποντας αυτόν τον καρπό της επιμέλειας για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'.

«Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο που είναι ακόλουθος βασιζόμενος στη Διδασκαλία; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο δεν βιώνει με το σώμα εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες, και δεν διαμένει, και έχοντας δει με τη σοφία, ορισμένες νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί, και οι διδασκαλίες που διακηρύχθηκαν από τον Τατχάγκατα επιδέχονται περισυλλογή σε κάποιο βαθμό με τη σοφία, και επίσης αυτός έχει αυτές τις νοητικές καταστάσεις, δηλαδή - η ικανότητα της πίστης, η ικανότητα της ενεργητικότητας, η ικανότητα της μνήμης, η ικανότητα αυτοσυγκέντρωσης, η ικανότητα της σοφίας. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο που είναι ακόλουθος βασιζόμενος στη Διδασκαλία. Και για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Για ποιο λόγο; Ίσως αυτός ο σεβάσμιος, συχνάζοντας σε κατάλληλα καταλύματα, συναναστρεφόμενος καλούς φίλους, εξισορροπώντας τις ικανότητες - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει! Βλέποντας αυτόν τον καρπό της επιμέλειας για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'.

«Και ποιο, μοναχοί, είναι το άτομο που είναι ακόλουθος βασιζόμενος στη πίστη; Εδώ, μοναχοί, κάποιο άτομο δεν βιώνει με το σώμα εκείνες τις ήρεμες απολυτρώσεις που υπερβαίνουν την ύλη, τις άυλες, και δεν διαμένει, και έχοντας δει με τη σοφία, ορισμένες νοητικές διαφθορές του έχουν εξαλειφθεί, και έχει απλώς πίστη στον Τατχάγκατα, απλώς αγάπη, και επίσης αυτός έχει αυτές τις νοητικές καταστάσεις, δηλαδή - η ικανότητα της πίστης, η ικανότητα της ενεργητικότητας, η ικανότητα της μνήμης, η ικανότητα αυτοσυγκέντρωσης, η ικανότητα της σοφίας. Αυτό ονομάζεται, μοναχοί, το άτομο που είναι ακόλουθος βασιζόμενος στη πίστη. Και για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'. Για ποιο λόγο; Ίσως αυτός ο σεβάσμιος, συχνάζοντας σε κατάλληλα καταλύματα, συναναστρεφόμενος καλούς φίλους, εξισορροπώντας τις ικανότητες - για τον σκοπό που οι γιοι καλών οικογενειών σωστά αναχωρούν από την οικογενειακή ζωή στην άστεγη ζωή, αυτό το ανυπέρβλητο - τον τελικό στόχο της άγιας ζωής, έχοντας ο ίδιος κατανοήσει πλήρως με άμεση γνώση στην παρούσα ζωή, έχοντας επιτύχει, να παραμείνει! Βλέποντας αυτόν τον καρπό της επιμέλειας για αυτόν τον μοναχό, μοναχοί, λέω 'πρέπει να γίνει με επιμέλεια'.

183. «Δεν λέω, μοναχοί, ότι η τελική απελευθερωτική γνώση επιτυγχάνεται αμέσως από την αρχή· αλλά, μοναχοί, η τελική απελευθερωτική γνώση επιτυγχάνεται μέσω σταδιακής εξάσκησης, σταδιακής λειτουργίας, σταδιακής πρακτικής. Και πώς, μοναχοί, η τελική απελευθερωτική γνώση επιτυγχάνεται μέσω σταδιακής εξάσκησης, σταδιακής λειτουργίας, σταδιακής πρακτικής; Εδώ, μοναχοί, κάποιος στον οποίο έχει γεννηθεί πίστη πλησιάζει, πλησιάζοντας υπηρετεί, υπηρετώντας δίνει το αυτί του, αυτός που έχει δώσει το αυτί του ακούει τη Διδασκαλία, αφού ακούσει διατηρεί τη Διδασκαλία, εξετάζει το νόημα των διδασκαλιών που διατήρησε, σε αυτόν που εξετάζει το νόημα οι διδασκαλίες επιδέχονται περισυλλογή, όταν υπάρχει αποδοχή

της περισυλλογής στη Διδασκαλία γεννιέται θέληση, σε αυτόν που έχει γεννηθεί θέληση καταβάλλει προσπάθεια, αφού καταβάλει προσπάθεια κρίνει, αφού κρίνει αγωνίζεται, όντας αποφασισμένος με το σώμα πραγματοποιεί την υπέρτατη αλήθεια, και με τη σοφία τη διαπερνά και τη βλέπει. Αυτή λοιπόν, μοναχοί, η πίστη δεν υπήρχε· αυτό λοιπόν, μοναχοί, το πλησίασμα δεν υπήρχε· αυτή λοιπόν, μοναχοί, η υπηρεσία δεν υπήρχε· αυτό λοιπόν, μοναχοί, το αφούγκρασμα δεν υπήρχε· αυτή λοιπόν, μοναχοί, η ακοή της Διδασκαλίας δεν υπήρχε· αυτή λοιπόν, μοναχοί, η διατήρηση της Διδασκαλίας δεν υπήρχε· αυτή λοιπόν, μοναχοί, η εξέταση του νοήματος δεν υπήρχε· αυτή λοιπόν, μοναχοί, η αποδοχή της περισυλλογής στη Διδασκαλία δεν υπήρχε· αυτή λοιπόν, μοναχοί, η θέληση δεν υπήρχε· αυτή λοιπόν, μοναχοί, η προσπάθεια δεν υπήρχε· αυτή λοιπόν, μοναχοί, η κριτική εξέταση δεν υπήρχε· αυτή λοιπόν, μοναχοί, η επίμονη προσπάθεια δεν υπήρχε. Έχετε παρεκκλίνει, μοναχοί, έχετε ασκηθεί λανθασμένα, μοναχοί. Πόσο μακριά έχουν απομακρυνθεί αυτοί οι ανόητοι άνθρωποι, μοναχοί, από αυτή τη Διδασκαλία και διαγωγή.

184. «Υπάρχει, μοναχοί, μια δήλωση τεσσάρων όρων, την οποία όταν απαγγελθεί ένας νοήμων άνθρωπος σε σύντομο χρόνο θα κατανοήσει το νόημα με σοφία. Θα σας την απαγγείλω, μοναχοί, θα την κατανοήσετε από εμένα;» «Ποιοι είμαστε εμείς, σεβάσμιε κύριε, και ποιοι είναι αυτοί που κατανοούν τη Διδασκαλία;» Ακόμη και εκείνος, μοναχοί, ο Διδάσκαλος που δίνει βαρύτητα στα υλικά κέρδη, που είναι κληρονόμος υλικών κερδών, που ζει συνδεδεμένος με τα υλικά κέρδη, σε αυτόν συνήθως τέτοιου είδους παζάρεμα δεν ισχύει - «αν ήταν έτσι για μας τότε θα το κάναμε, αν δεν ήταν έτσι για μας δεν θα το κάναμε», πόσο μάλλον, μοναχοί, όταν ο Τατχάγκατα ζει εντελώς αποσυνδεδεμένος από τα υλικά κέρδη. Για τον πιστό, μοναχοί, μαθητή που ακολουθεί βυθισμένος στη διδαχή του Δασκάλου, αυτή είναι η φυσική συμπεριφορά - «ο Διδάσκαλος είναι ο Ευλογημένος, εγώ είμαι μαθητής· ο Ευλογημένος γνωρίζει, εγώ δεν γνωρίζω». Για τον πιστό, μοναχοί, μαθητή που ακολουθεί βυθισμένος στη διδαχή του Δασκάλου, η διδαχή του Δασκάλου γίνεται ριζωμένη και θεραπευτική. Για τον πιστό, μοναχοί, μαθητή που ακολουθεί βυθισμένος στη διδαχή του Δασκάλου, αυτή είναι η φυσική συμπεριφορά - «ας απομείνει μόνο δέρμα και τένοντες και οστά, ας ξεραθεί στο σώμα η σάρκα και το αίμα, αυτό που πρέπει να επιτευχθεί με ανδρική δύναμη, με ανδρική ενεργητικότητα, με ανδρική προσπάθεια, χωρίς να το επιτύχω δεν θα υπάρξει σταμάτημα της ενεργητικότητας». Για τον πιστό, μοναχοί, μαθητή που ακολουθεί βυθισμένος στη διδαχή του Δασκάλου, ένα από δύο αποτελέσματα αναμένεται - η τελική απελευθερωτική γνώση στην παρούσα ζωή· ή, αν υπάρχει υπόλειμμα προσκόλλησης, η μη-επιστροφή».

Αυτά είπε ο Ευλογημένος. Οι μοναχοί, ευχαριστημένοι, αγαλλίασαν με τα λόγια του Ευλογημένου.

Τέλος της ομιλίας Κιτάγκιρι, δέκατη.

Τέλος του κεφαλαίου Μπίκκχου, δεύτερο.

Αυτή είναι η σύνοψή του -

Κουντζάρα-Ράχουλα-Σασσαταλόκα, Μαλουκουαπούττα και Μπαντάλι το όνομα·
Κχούντα-Ντιτζάτα-Σαχαμπατιγιάτσα, Νάλακα-Ρανικιτάγκιρι το όνομα.

ΠΑΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΓΙΑ ΑΥΤΗ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Η παρούσα μετάφραση αποτελεί μέρος του PaliVerse Project, της πρώτης πλήρους και ενιαίας αγγλικής μετάφρασης του Κανόνα Πάλι, μαζί με τα Σχόλια (Aṭṭhakathā) και τα Υποσχόλια (Ṭīkā) και συνοδεύεται από διαδραστικά εργαλεία μελέτης. Το PaliVerse είναι ένα έργο σε εξέλιξη. Οι μεταφράσεις που δημιουργούνται με τεχνητή νοημοσύνη βελτιώνονται συνεχώς μέσω αναθεωρήσεων και σχολίων από ειδικούς. Το παρόν κείμενο αποτελεί την πιο πρόσφατη μετάφραση κατά την ημερομηνία λήψης.

Ημερομηνία δημιουργίας PDF: 14 Σεπτεμβρίου 2026

ΠΩΣ ΝΑ ΠΑΡΑΘΕΣΕΤΕ ΤΗΝ ΠΗΓΗ

PaliVerse (2026). Ο Τριμερής Κανόνας. Ο Κανόνας των Ομιλιών. 2. Η συλλογή των μεσαίου μήκους ομιλιών. 2. Οι μεσαίες πενήντα ομιλίες. 2. Το κεφάλαιο για τους μοναχούς έχει ανακτηθεί από το paliverse.org

© 2026 The PaliVerse Project · Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος
Κέντρο Μελέτης και Πρακτικής Βουδισμού Τεραβάδα
Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρεία εγγεγραμμένη στην Ελλάδα
Το παρόν PDF μπορεί να διανέμεται ελεύθερα για σκοπούς μελέτης και πρακτικής.

PaliVerse.org